

Som ringe i vandet

Baselineundersøgelse

Befolkningens viden om
og holdninger til
seksuelle overgreb mod børn

Udarbejdet på baggrund af et kvalitativt studie,
samt data fra en telefoninterviewundersøgelse i 2012

Udarbejdet af
Center for Sundhedsforskning i Grønland, Statens Institut for
Folkesundhed, Syddansk Universitet
Cecilia Petrine Pedersen, Camilla Gohr og Ingelise Olesen

Udarbejdet for
Foreningen Meeqqat Inuunerissut / Bedre Børneliv
Februar 2014

**Som ringe i vandet
– Baselineundersøgelse
Befolkningens viden om og holdninger til seksuelle overgreb mod børn**

Udgiver
Meeqqat Inuunerissut / Bedre Børneliv, Postboks 1631, 3900 Nuuk
www.mibb.gl · mibb@mibb.gl

Udarbejdet af
Center for Sundhedsforskning i Grønland,
Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet
Cecilia Petrine Pedersen, Camilla Gohr, Ingelise Olsen

Copyright © Meeqqat Inuunerissut / Bedre Børneliv og Statens Institut for Folkesundhed

Uddrag, herunder figurer, tabeller, citater, er tilladt mod tydelig kildeangivelse. Skrifter, der omtaler, anmelder, citerer eller henviser til nærværende publikation, bedes tilsendt til Meeqqat Inuunerissut / Bedre Børneliv og Statens Institut for Folkesundhed.

Oversættelse: Maybritt Lyngge
Layout: Toorneq
Fotos: Forside: MIBB, Side 2: Helle Nørgaard
Nuuk, februar 2014
Elektronisk ISBN: 997238

I Meeqqat Inuunerissut/Bedre Børneliv (MIBB) mener vi, at alle børn har ret til en tryk opvækst. Vi mener også, at alle voksne kan og skal deltage i at skabe et samfund, hvor vores børn kan vokse op med omsorg og kærlighed. Vi er ikke kun ansvarlige for at passe godt på vores egne børn, men også de børn, der af forskellige årsager har det svært.

En væsentlig del af en tryk barndom handler om, at børn har retten til deres egen krop. Børn må ikke udsættes for seksuelle overgreb. Desværre viser undersøgelser igen og igen, at antallet af børn, der udsættes for seksuelt overgreb, er alarmerende højt.

Nye tal fra Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet, bekræfter problemets aktualitet og viser os samtidig, at der inden for en otteårig periode ikke er sket et fald i forekomsten af seksuelle overgreb. 7,7 % af drenge og 29 % af piger har været udsat for et seksuelt overgreb¹.

Med andre ord må vi voksne i arbejdstøjet for at skabe et trykt samfund for vores børn. Der er dog mange spørgsmål, som skal besvares. Hvorfor griber vi ikke ind og hjælper et barn, når vi får mistanke om eller kendskab til et seksuelt overgreb? Ved vi ikke nok om, hvilke rettigheder et barn har, og hvordan disse rettigheder skal sikres? Taler vi for lidt med hinanden om problemet? Bliver vi bange for at såre barnet endnu mere, hvis vi handler? Denne rapport giver os en række nødvendige svar. Undersøgelsen afdækker borgernes viden om og holdninger til seksuelle overgreb og giver os viden, der ikke tidligere er blevet belyst.

Rapporten er en del af projekt Som ringe i vandet. Med det projekt vil MIBB dele viden og skabe debat om, hvordan man kan forebygge seksuelle overgreb og hjælpe et barn, der har oplevelsen inde på livet. Projektet løber over tre år og vil besøge mindst 10 byer for at lave dialogmøder, events og gennemføre et Taqqissuuserisut kursus for alle interesserede borgere. Igennem Taqqissuuserisut kurset får borgere viden om børns rettigheder generelt og seksuelle overgreb specifikt, og de får redskaber til at gøre en frivillig indsats for at styrke børns vilkår i deres lokalområder. En mediekampagne vil sideløbende sørge for at sætte fokus på problemet også i de byer, projektet ikke når fysisk ud til.

Ud over at vi fra MIBB's side kan anvende denne rapport til at tilrettelægge projektet på mest hensigtsmæssig vis, vil vi også anvende rapporten som en såkaldt baselineundersøgelse. Det vil sige, at vi ved afslutningen af projekt Som ringe i vandet anvender rapporten til at vurdere, om projektet har nået sine mål.

En særlig tak til sponsorer

Baselineundersøgelsens praktiske gennemførelse er blevet hjulpet på vej af en række sponsorer, og der skal lyde en stor tak til alle, som har støttet projektet. Tak til daværende Departement for Familie, Kultur, Kirke og Ligestilling, som med deres bevilling har gjort undersøgelsen mulig. Tak til Kimik IT A/S for sponsorat af udtræk af deltagernes adresser og tak til Tele Greenland A/S for sponsorat af al telefoni til undersøgelsen, samt netadgang. Tak til Royal Arctic Line, som har stillet lokaler til rådighed for telefoninterview i dataindsamlingsperioden.

Meeqqat Inuunerissut/Bedre Børneliv
Dato 5. februar 2014

¹ Det svære ungdomsliv, Unges Trivsel i Grønland 2011.

Forfatterens forord

Det fremgår af en række undersøgelser og opgørelser, at omfanget af seksuelle overgreb i Grønland er stort og i høj grad overstiger de øvrige nordiske lande. Politiets årsrapporter viser et støt stigende antal anmeldelser af sædelighedsforbrydelser siden slutningen af 1980'erne. Befolkningsundersøgelsen blandt voksne i 1993-1994 viste for første gang selvrapporterede nationale tal om seksuelle overgreb på børn og unge. Siden dengang er flere undersøgelser kommet til, som alle viser en meget høj forekomst af seksuelle overgreb i Grønland og understreger behovet for en bred og langsigtet indsats hvis de høje forekomster skal falde.

Den høje forekomst af seksuelle overgreb har fået stigende offentlig og politisk bevågenhed de seneste årtier. Fremme af seksuel sundhed og forebyggelse af seksuelle overgreb var således et af fokusområderne i Folkesundhedsprogrammet Inuuneritta I fra 2007-2012. De seneste år er der iværksat flere politiske tiltag for at styrke behandling og sagsgangene i sager om seksuelle overgreb mod børn. I 2011 åbnede således Børnehuset Saaffik, der er baseret på endørs-princippet, der indebærer, at børn udsat for seksuelle overgreb kun skal henvende sig ét sted for at finde behandling, og støtte i sager om seksuelle overgreb. Saaffik fungerer desuden som rådgivnings- og videnscenter for kommunerne og andre aktører, der kommer i kontakt med børn udsat for seksuelle overgreb. I efteråret 2012 lancerede Naalakkersuisut desuden en handlingsplan for 2012-2016 vedrørende senfølger af seksuelle overgreb.

Denne undersøgelse belyser befolkningens viden, holdninger og handleparathed i forhold til seksuelle overgreb mod børn. Der findes ingen publikationer om lignende undersøgelser, der belyser dette emne blandt den brede voksne befolkning, hverken i Grønland eller andre steder. Undersøgelsen giver dermed vigtig viden om, hvordan seksuelle overgreb forstås, hvordan og hvorfor vi handler på det eller ej – og sidst, men ikke mindst – at der er et udpræget ønske fra den grønlandske befolkning om, at der skal gøres noget for at komme problemet til livs, og at viljen til selv at yde en indsats er stor.

Undersøgelsen er blevet gennemført i et samarbejde med MIBB og Center for Sundhedsforskning i Grønland, Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet. Forskningsmedarbejder Cecilia Petrine Pedersen har som projektleder været ansvarlig for udarbejdelsen og gennemførelsen af baselineundersøgelsen. Det kvalitative studie er udarbejdet og gennemført af forskningsassistent Camilla Gohr, forskningsmedarbejder Ingelise Olesen og Cecilia Petrine Pedersen. Telefoninterviewundersøgelsen er udarbejdet af Cecilia Petrine Pedersen og dataindsamlingen er gennemført i et koordinerende samarbejde med MIBB.

Der er mange mennesker uden hvem, det ikke ville have været muligt at gennemføre denne undersøgelse. Vi vil først og fremmest rette en varm tak til alle informanterne fra den kvalitative undersøgelse, som har givet sig tid til at dele ud af deres faglighed, personlige erfaringer og refleksioner, samt alle deltagerne i telefoninterviewundersøgelsen. Der skal også gives en stor tak til de fagpersoner, som gav deres tid til at tale med os forud for den kvalitative undersøgelse. Vi vil desuden takke alle de fagfolk, der har givet en uundværlig sparring i udviklingen af spørgeskemaet til telefoninterviewundersøgelsen: Christina Viskum Lytken Larsen, Nina Odgaard Nielsen, Esther Nørregaard-Nielsen, Karin Helweg-Larsen og Katrine Bindsbøl Holm Johansen. Sidst, men ikke mindst, rettes en stor tak til telefoninterviewerne, som har ydet en engageret indsats i dataindsamlingen.

Indholdsfortegnelse

Forord	3
Forfatterens forord	4
Resumé	8
1. Baggrund og formål	12
2. Definition af seksuelle overgreb	13
3. Etiske overvejelser	14
4. Design og metode – kvalitativt studie	15
4.1 Rekruttering af informanter, fagfolk	15
4.2 Rekruttering af informanter, lægfolk	15
4.3 Interviewenes karakter	16
4.4 Analyse	16
5. Konklusioner fra kvalitativt studie	17
6. Design og metode – telefoninterviewundersøgelse	18
6.1 Dataindsamling	18
6.2 Spørgeskemaet	19
6.3 Svarprocent, bortfald og repræsentativitet	19
6.4 Dataopbejldning og analyse	21
7. Resultater fra telefoninterviewundersøgelse	22
7.1 Studiepopulation – sociodemografiske forhold	22
7.2 Social kontekst	24
7.3 Personligt kenskab til sager om seksuelle overgreb	30
7.4 Befolkningens bevågenhed og problematisering af seksuelle overgreb	33
7.5 Holdninger og handleparathed	38
7.6 Ansvar og kapacitet	47
7.7 Viden om lovgivning og handlemuligheder	51
8. Litteratur	56
9. Bilag	58

Tabel- og figuroversigt

Tabel 1. Fordeling på køn, alder, kommunalt tilhørsforhold, bopæl i by/bygd, blandt henholdsvis alle, interviewpersoner og den grønlandske befolkning, 2012.	20
Tabel 2. Sociodemografiske karakteristika fordelt på mænd og kvinder.	22
Figur 1. Hyppigheden af deltagelse i lokale sociale aktiviteter, der kommer børn i nærområdet til gode, fordelt på mænd og kvinder.....	25
Figur 2. Følelse af fællesskab og sammenhold i nærområdet.....	26
Figur 3. Følelse af personligt medansvar for, at børn i nærområdet har det godt.....	27
Figur 4. Eget engagement i at sikre børns ret til et godt liv, fordelt på mænd og kvinder.	28
Figur 5. Hyppigheden af deltagelse i aktiviteter til gavn for børn i nærområdet, fordelt på følelsen af medansvar for børn, følelsen af fællesskab i nærområdet, samt engagement i at sikre børns ret til et godt liv.	29
Tabel 3. Oversigt over andelen, der selv har været udsat for seksuelt overgreb og/eller kender nogen, der har været udsat for seksuelt overgreb, fordelt på mænd og kvinder.	30
Figur 6. Andelen af mænd og kvinder, der kender nogen, der har været udsat for seksuelt overgreb, fordelt på aldersgrupper.....	31
Figur 7. Andelen af mænd og kvinder, der har været udsat for seksuelle overgreb, fordelt på aldersgrupper	32
Figur 8. Andelen af mænd og kvinder, der har været udsat for seksuelle overgreb, før de fyldte 15 år, fordelt på aldersgrupper.....	33
Figur 9. Befolkningens bevågenhed omkring emnet seksuelle overgreb mod børn, fordelt på mænd og kvinder.....	34
Figur 10. Hyppigheden af at tale om emnet seksuelle overgreb med venner og familie, fordelt på mænd og kvinder.....	35
Figur 11. Vurdering af seksuelle overgreb som et problem i Grønland og i aktuel bopæl i by/bygd. Mænd	36
Figur 12. Vurdering af seksuelle overgreb som et problem i Grønland og i aktuel bopæl i by/bygd. Kvinder	37
Figur 13. Talt med nogen om mistanke om seksuelle overgreb mod et barn.....	40
Figur 14. Talt med nogen om kendskab til seksuelt overgreb mod et barn.....	41
Figur 15. Enighed i udsagn vedrørende holdninger til seksuelle overgreb og handleparathed på mistanke om seksuelle overgreb	42
Figur 16. Holdning til hvorvidt Qeerleraaneq er grænseoverskridende	44
Figur 17. Vurdering af alvorlighedsgrad af seksuelle overgreb begået af børn og unge mod børn og unge.	46

Figur 18. Ansvarsplacering for at forhindre seksuelle overgreb mod børn.....	47
Figur 19. Særlig ansvarsplacering for at forhindre seksuelle overgreb mod børn	48
Figur 20. Ansvarsplacering for at handle på en mistanke om seksuelle overgreb mod børn	49
Figur 21. Særlig ansvarsplacering for at handle på mistanke om seksuelle overgreb mod børn.....	50
Tabel 4: Særlig ansvarsplacering for at handle på mistanke om seksuelle overgreb mod børn, samt for at forhindre seksuelle overgreb mod børn	51
Figur 22. Svarfordeling på angivelse af den seksuelle lavalder	52
Figur 23. Kendskab til pligt om underretning, skærpet underretningspligt, samt anonym underretning.....	53
Figur 24. Andelen af mænd og kvinder, der ikke ved, hvor man skal henvende sig ved mistanke om seksuelle overgreb eller som offer for seksuelt overgreb for at få hjælp	54

Denne rapport præsenterer resultater fra to del undersøgelser af befolkningens viden om og holdninger til seksuelle overgreb mod børn i Grønland 2012. Undersøgelserne er gennemført fra efteråret 2011 til efteråret 2012 forud for en treårig indsats 'Som ringe i vandet', hvor det overordnede mål er at højne befolkningens viden om seksuelle overgreb mod børn, samt skærpe holdningerne til seksuelle overgreb mod børn. Den første undersøgelse består af et kvalitativt studie baseret på semistrukturerede interviews af fagpersoner og lægpersoner om seksuelle overgreb. Det kvalitative studie har dannet grundlag for udarbejdelsen af spørgeskemaet til en landsdækkende telefoninterviewundersøgelse. De to del undersøgelser udgør en baselineundersøgelse for 'Som ringe i vandet' og belyser seksuelle overgreb mod børn ud fra et bredt udsnit af befolkningens viden om og holdninger til emnet. Endvidere belyser baselineundersøgelsen, hvor ansvaret for at forhindre seksuelle overgreb og ansvaret for at handle på mistanke om seksuelle overgreb placeres. Desuden afdækkes befolkningens sociale engagement i børns liv og følelse af fællesskab og sammenhold i nærområdet, kapacitet til at gøre en indsats og handle på mistanke om og kendskab til seksuelle overgreb mod børn.

Hovedresultater

- Godt to ud af tre (69 %) kender nogen, der har været udsat for seksuelle overgreb som barn, procentvis flere kvinder end mænd.
- I alt 25 % af deltagerne har selv været udsat for seksuelle overgreb (34 % af kvinderne, 15 % af mændene).
- I alt 20 % var under 15 år, da det skete.
- 33 % angiver, at krænkeren er blevet anmeldt, hvoraf godt halvdelen angiver, at krænkeren er blevet dømt.
- I alt angiver 17 % af de, der er blevet udsat for seksuelle overgreb, før de fyldte 15 år, at krænkeren er blevet dømt.

Omfanget af seksuelle overgreb kan også anskues ud fra hvor mange, der har haft en mistanke om eller kendskab til seksuelle overgreb mod børn uden at det er blevet rapporteret til det offentlige.

- I alt 29 % af deltagerne har haft en mistanke om, at et barn er blevet udsat for seksuelle overgreb, procentvis flere kvinder end mænd.
- Der er en sammenhæng mellem graden af deltagernes sociale engagement i nærområdet og andelen, der har haft en mistanke.
- Blandt dem, der har haft en mistanke om, at et barn har været udsat for seksuelt overgreb, har tre ud af fire fortalt nogen om deres mistanke.
- Deltagerne har hyppigst talt med egne venner, familie eller kollegaer om mistanken, og godt halvdelen har talt med en offentlig myndighed om mistanken.
- I alt 15 % angiver, at de har haft kendskab til, at et barn er blevet udsat for seksuelle overgreb, hvor det ikke er blevet rapporteret til en offentlig myndighed. Heraf har halvdelen fortalt nogen om sit kendskab. Majoriteten har talt med egne venner, familie eller kollegaer om det.
- Begrundelserne for ikke at tale med nogen om overgrebet er flere, men den hyppigste begrundelse er, at der ikke blev sagt noget af hensyn til offeret. Derudover at det var en viden, der var blevet fortalt i al fortrolighed af offeret, som ikke ønskede, at det skulle bringes videre. Endvidere går nogle af forklaringerne på, at det drejer sig om ældre sager, hvor offeret derfor er voksen.

Hvad er befolkningens opfattelse af problemets relevans?

- Både det kvalitative studie og telefoninterviewundersøgelsen viser, at der generelt er stor villighed og parathed til at engagere sig i indsatsen mod seksuelle overgreb mod børn.
- Seksuelle overgreb er et emne, der optager majoriteten af informanterne fra det kvalitative studie og deltagerne i telefoninterviewundersøgelsen.
- Telefoninterviewundersøgelsen viser, at både mænd og kvinder vurderer seksuelle overgreb mere som et generelt problem end et problem, der hvor de bor. Kvinder vurderer i højere grad end mænd seksuelle overgreb som et lokalt problem.
- Deltagerne uden tilknytning til arbejdsmarkedet vurderer i mindre grad end deltagerne i arbejde seksuelle overgreb som et lokalt problem. Ligeledes vurderer deltagerne bosat i en bygd i mindre grad seksuelle overgreb som et problem lokalt end deltagerne med bopæl i en by.

- Personligt kendskab til ofre for seksuelle overgreb har betydning for vurderingen af problemets størrelse. Således stiger problematiseringen af seksuelle overgreb med graden af personligt kendskab til seksuelle overgreb, både hvad angår seksuelle overgreb som et problem generelt i Grønland og hvad angår seksuelle overgreb som et problem i egen by eller bygd.

Hvad er befolkningens vidensniveau om seksuelle overgreb mod børn?

- Det kvalitative studie viser, at fagfolk peger på et behov for en større viden om seksuelle overgreb og underretningspligten i den almene befolkning.
- Telefoninterviewundersøgelsen viser dog, at stort set alle har viden om, at alle voksne borgere har pligt til at rapportere et overgreb til myndighederne, men at majoriteten af deltagerne i telefoninterviewundersøgelsen ønsker mere information om underretningspligten.
- Godt én ud af ti kender enten ikke til fagpersoners skærpede pligt eller mener ikke, at der er en skærpet pligt for fagpersoner.
- Kun én ud af tre kender til muligheden for at indgive en anonym rapportering til myndighederne. Flere peger på, at der er behov for vedvarende opmærksomhed og oplysning om seksuelle overgreb, hvilket bekræftes af, at knap to ud af tre ikke kunne komme i tanke om en kampagne eller anden information om seksuelle overgreb, som havde gjort særligt indtryk.
- Majoriteten kender til den seksuelle lavalder på 15 år, og kun under to procent mener, at den seksuelle lavalder er under 15 år.

Er seksuelle overgreb noget, man taler med andre om – eller er det et tabu?

- I alt 60 % af deltagerne angiver, at seksuelle overgreb er et emne, de taler med venner og familie om, men der er stadig en stor gruppe, der ikke taler med venner og familie om emnet (40 %).
- Yngre og ældre taler i mindre grad om emnet sammenlignet med midaldrene.
- Deltagerne med bopæl i bygd taler mindre om seksuelle overgreb med familie og venner sammenlignet med deltagerne med bopæl i by og gruppen uden for arbejdsmarkedet taler også i mindre grad om emnet sammenlignet med deltagerne i arbejde.

Hvor placerer befolkningen ansvaret for at gøre noget ved problemet?

- I alt 63 % mener, at det er forældrenes ansvar at forhindre seksuelle overgreb mod børn.
- I alt 39 % mener, at det også er forældrenes ansvar at handle på en mistanke om, at et barn bliver udsat for seksuelle overgreb.
- Besvarelserne vidner desuden om, at mange mener, at ansvaret ligger hos hele befolkningen.
- Undersøgelsen viser endvidere, at ansvaret placeres bredt hos alle instanser, samt person- og faggrupper, og at et særligt ansvar for at handle på en mistanke også placeres hos socialforvaltningen.

Hvilke holdninger har befolkningen til seksuelle overgreb i Grønland?

- I alt 47 % mener, at der bliver gjort nok for at forhindre seksuelle overgreb i Grønland, mens 35 % er uenig i dette.
- I alt 77 % mener, at seksuelle overgreb begået af børn mod børn er lige så alvorlige hændelser, som overgreb begået af voksne.
- Undersøgelsen viser, at der er en udbredt holdning til, at Qeerleraaneq er grænseoverskridende, hvilket kvinder i lidt højere grad end mænd angiver. Holdningen er tydeligst blandt dem, der arbejder med børn og unge, samt blandt dem, der har et personligt kendskab til seksuelle overgreb.

Hvor meget tillid har befolkningen til det offentlige, når det handler om seksuelle overgreb mod børn?

- I alt 95 % mener, at det offentlige kan bidrage til, at barnet og familien får hjælp.
- I alt 93 % har tillid til, at det nytter noget at rapportere en mistanke om seksuelle overgreb til socialforvaltningen.

Hvilke faktorer har indflydelse på om befolkningen handler eller ikke handler på mistanke om seksuelle overgreb mod børn?

- I alt 95 % angiver, at de vil gøre noget, hvis de har mistanke om, at et barn bliver udsat for seksuelle overgreb.
- Godt 20 % angiver, at de er bange for konsekvenserne for sig selv og deres familie ved at melde en mistanke om seksuelle overgreb til en offentlig myndighed, kvinder i højere grad end mænd.
- I alt 27 % er bange for, hvad der kan ske med barnet, hvis man rapporterer om en mistanke om seksuelt overgreb til en offentlig myndighed.
- Begrundelserne for ikke at have talt med nogen omkring sin mistanke om, at et barn er blevet udsat for seksuelle overgreb er forskellige, men blandt de hyppigste udsagn er; mangel på indgående kendskab til, hvad der var sket; at man ikke fortalte det til nogen af hensyn til den krænkede, der ikke ønskede at andre skulle vide noget; manglende sted at henvende sig; eller at det var for sensitivt. Men også begrundelser som tavshedspligt, ikke at ville blande sig, usikkerhed omkring sagen, at den krænkede ikke ville fortælle det, at man skal passe på med, hvad folk siger, nævnes.

Hvad ved befolkningen om, hvor man kan henvende sig for hjælp eller information vedrørende seksuelle overgreb?

- I alt 23 % ved ikke, hvor man skal henvende sig, hvis man har en mistanke om eller kendskab til et barn, der er udsat for seksuelt overgreb eller anden form for omsorgssvigt.
- I alt 29 % ved ikke, hvor man kan henvende sig, hvis man har brug for at tale med nogen om at have været udsat for seksuelle overgreb.

I hvor høj grad er befolkningens holdninger og viden om emnet påvirket af et socialt engagement?

- Undersøgelsen viser, at socialt engagement til gavn for børn i lokalområdet, ansvarsfølelse for børns ret til et godt liv og følelsen af fællesskab falder med faldende deltagelse i aktiviteter til gavn for børn i lokalområdet.
- Én ud af tre har en stærk følelse af fællesskab og sammenhold i lokalområdet, mens én ud af tre angiver en svag følelse af fællesskab. Deltagerne med bopæl i bygd angiver i højere grad en stærk fællesskabsfølelse, end deltagerne med bopæl i by, mens gruppen uden tilknytning til arbejdsmarkedet har en svagere fællesskabsfølelse end deltagerne i arbejde.
- I alt 57 % føler et personligt medansvar for, at børn i nærområdet har det godt.
- I alt 49 % er engageret i at sikre børns ret til et godt liv i nærområdet, mens 25 % i mindre grad eller slet ikke føler et medansvar eller ikke er engageret i børns ret til et godt liv.
- Deltagerne med bopæl i en bygd føler i højere grad et medansvar sammenlignet med byboere, mens deltagerne uden tilknytning til arbejdsmarkedet i mindre grad angiver dette sammenlignet med deltagerne i arbejde.
- Der er en forventelig sammenhæng mellem dét at have hjemmeboende børn og deltagelse i aktiviteter til gavn for børn, samt engagement i børns ret til et godt liv. Dog er der både blandt kvinder og mænd med hjemmeboende børn en forholdsvis stor andel, der sjældent eller aldrig deltager i den type af aktiviteter, henholdsvis 40 % mænd og 35 % kvinder.
- Af deltagerne med hjemmeboende børn angiver 20 %, at de i mindre grad eller slet ikke er engageret i børns ret til et godt liv.

Hovedkonklusioner

Baselineundersøgelsen viser, at én ud af fire deltagere har været udsat for seksuelle overgreb, hvilket bekræfter tidligere undersøgelser om, at omfanget af seksuelle overgreb er alvorligt og stort.

Undersøgelsen tegner et billede af, at seksuelle overgreb mod børn er et emne, der optager majoriteten af befolkningen og vidner om stor villighed og parathed til at engagere sig i indsatsen mod seksuelle overgreb mod børn, samt en vilje til at handle på en mistanke om seksuelle overgreb mod børn. Undersøgelsen viser dog, at der er plads til forbedringer i form af vedvarende oplysning om seksuelle overgreb og underretningspligten, samt en præcisering af underretningspligten. Resultaterne om deltagernes kendskab eller mistanke om seksuelle overgreb og manglende rapportering til offentlige myndigheder understreger behovet for øget fokus på og information om underretningspligten. Flere udtrykker desuden frygt for konsekvenserne for sig selv og deres familie ved at anmelde en mistanke om seksuelle overgreb til en offentlig myndighed, samt frygt for, hvad der kan ske med barnet, hvis man rapporterer om en mistanke om seksuelt overgreb til en offentlig myndighed. Endvidere viser undersøgelsen, at for en stor andel af dem, der har været udsat for seksuelle overgreb, er overgrebet ikke blevet anmeldt og endnu færre angiver, at krænkeren er blevet dømt.

Hovedparten mener, at det er forældrenes ansvar at forhindre seksuelle overgreb mod børn, samt at handle på en mistanke om overgreb. Endvidere viser undersøgelsen, at mange mener, at ansvaret ligger hos hele befolkningen. Næsten alle deltagere har tillid til at det offentlige kan bidrage til, at barnet og familien får hjælp, samt at det nytter at rapportere en mistanke om seksuelle overgreb til socialforvaltningen. En tredjedel mener ikke, at der bliver gjort nok for at forhindre seksuelle overgreb i Grønland. En vigtig forudsætning for at engagere sig lokalt eller på landsplan i forebyggelsen af seksuelle overgreb er, hvorvidt man vurderer det som et problem. Undersøgelsen viser, at både mænd og kvinder vurderer seksuelle overgreb mere som et generelt problem end et problem, der hvor de bor. Dette må formodes at have betydning for, hvor meget man engagerer sig lokalt i forebyggelsen af seksuelle overgreb.

Socialt engagement til gavn for børn i lokalområdet, ansvarsfølelse for børns ret til et godt liv og følelsen af fællesskab falder med faldende deltagelse i aktiviteter til gavn for børn i lokalområdet. Der ses også en sammenhæng mellem graden af deltagernes sociale engagement i nærområdet og andelen, der har haft en mistanke om seksuelle overgreb. Undersøgelsen peger således på, at en indsats med henblik på at styrke fællesskabsfølelsen i lokalsamfundet potentielt vil have en forebyggende effekt på seksuelle overgreb i form af øget opmærksomhed omkring og ansvarsfølelse for børn i lokalområdet. Dette såfremt indsatsen går hånd i hånd med mere oplysning om underretningspligten og viden om henvendelsessteder vedrørende en mistanke om seksuelle overgreb eller oplevet overgreb.

1. Baggrund og formål

Denne rapport præsenterer resultater fra to del undersøgelser af befolkningens viden om og holdninger til seksuelle overgreb mod børn i Grønland 2012. Undersøgelserne er gennemført fra efteråret 2011 til efteråret 2012 forud for en treårig indsats, 'Som ringe i vandet', hvor det overordnede mål er at højne det grønlandske samfunds viden om og skærpe holdningerne til seksuelle overgreb mod børn. Den første undersøgelse består af et kvalitativt studie baseret på semistrukturerede interviews af fagpersoner og lægpersoner om seksuelle overgreb. Det kvalitative studie har dannet grundlag for udarbejdelsen af spørgeskemaet til en landsdækkende telefoninterviewundersøgelse. De to undersøgelser har endvidere til formål at danne udgangspunkt for, hvilke fokuspunkter 'Som ringe i vandet' skal prioritere, og hvilke muligheder og barrierer, der er i befolkningen i forhold til at engagere sig i indsatsen mod seksuelle overgreb mod børn.

Undersøgelserne giver viden om ligheder og forskelle blandt et repræsentativt udsnit af befolkningens viden om og holdninger til seksuelle overgreb mod børn. Denne viden danner grundlag for senere hen at måle potentielle holdningsændringer i befolkningen, undervejs og efter at projektet 'Som ringe i vandet' er afsluttet.

Undersøgelserne er bestilt af foreningen Meeqqat Inuunerissut/Bedre Børneliv (MIBB) og udført af Center for Sundhedsforskning i Grønland, Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet.

Introduktion til læsning af rapporten

I denne rapport præsenteres først resumé af resultaterne fra baselineundersøgelsen. Dernæst redegøres for det kvalitative studies design og metode, efterfulgt af hovedkonklusionerne fra det kvalitative studie. Efterfølgende præsenteres design og metode, samt resultater fra telefoninterviewundersøgelsen. Resultatdelen består af syv afsnit, hvor studiepopulationen indledningsvis præsenteres ud fra sociodemografiske faktorer efterfulgt af afsnittene om social kontekst, personligt kendskab til sager om seksuelle overgreb, befolkningens bevågenhed og problematisering af seksuelle overgreb, holdninger og handleparathed, ansvar og kapacitet, samt viden om lovgivning og handlemuligheder. For hvert afsnit beskrives forekomsten og fordelingen af indikatorerne i forhold til en række sociodemografiske baggrundsvariable. Variablene beskrives i forhold til, hvordan de hænger sammen med faktorer som køn, alder, kommune, region og opvækststed i by eller bygd, samt tilknytning til arbejdsmarkedet. Der er fokuseret på at præsentere de forskelle, som er statistisk sikre. Desuden beskrives indikatorerne i forhold til hinanden, hvor det er relevant. Eksempelvis beskrives mistanke om, at et barn er blevet udsat for seksuelle overgreb i forhold til socialt engagement i nærområdet og forskellige holdninger til seksuelle overgreb og handleparathed beskrives i forhold til graden af personligt kendskab til seksuelle overgreb.

2. Definition af seksuelle overgreb

Følgende definition af seksuelle overgreb ligger til grund for både det kvalitative studie og telefoninterviewundersøgelsen:

Der er tale om seksuelt overgreb når:

- Et barn af en voksen inddrages i seksuelle aktiviteter, som det ikke forstår eller misforstår, som det udviklingsmæssigt ikke er parat til, og derfor ikke kan give tilladelse til.
- Barnets tillid udnyttes.
- Barnets integritet krænkes.
- Når barnet bliver truet, presset eller lokket til at gøre noget seksuelt sammen med den voksne (1).

Seksuelle handlinger mod et barn er udtryk for den voksnes behov og på den voksnes betingelser.

Seksuelle overgreb indbefatter både ikke-fysiske og fysiske seksuelle handlinger. Ikke-fysiske seksuelle overgreb og krænkelser kan f.eks. være fremvisning af kønsorganer, berøring, forevisning af pornofilm, fotografere/filme barnet i seksuelle stillinger. Fysiske krænkelser og overgreb kan f.eks. være berøring af barnets kønsorganer, masturbation, samleje og oralsex.

Børn kan også krænke andre børn seksuelt. Det er ikke strafbart, men kan stadig få alvorlige konsekvenser for begge børn.

3. Ethiske overvejelser

Både det kvalitative studie og telefoninterviewundersøgelsen er godkendt af Videnskabsetisk Udvalg for Grønland.

Interview om sensitive emner som seksuelle overgreb mod børn forudsætter, at der tages særligt etiske hensyn, samt hensyn til mulige behov for rådgivning i forbindelse med deltagelse i begge del undersøgelser. Da talen om holdninger til og viden om seksuelle overgreb mod børn kan åbne op for folks personlige erfaringer og følelser relateret til emnet, blev håndtering af dette forberedt forud for interviewene (2). Relevante fagpersoner blev således konsulteret i Nuuk forud for det kvalitative studie med henblik på at få redskaber til under et interview at give plads til reaktioner og personlige beretninger og samtidig have fokus på interviewets formål.

Interviewene i det kvalitative studie omhandlede temaer om informanternes generelle holdninger til og viden om seksuelle overgreb mod børn. Interviewene tog ikke udgangspunkt i informanternes eventuelle egne oplevelser eller viden om konkrete sager om seksuelle overgreb, men eventuelle kendskab til ofre for seksuelle overgreb blev berørt. Såfremt informanterne selv kom ind på egne overgrebs hændelser, blev der givet plads til dette i interviewet.

Ved telefoninterviewundersøgelsen indgik spørgsmål om egne erfaringer eller udsættelse for seksuelle overgreb, da det blev vurderet som værende en afgørende information i forhold til karakteren af deltagerens besvarelser. En telefoninterviewundersøgelse foretaget i Grønland af SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd viste, at informanterne var villige til at svare på spørgsmål om personlige oplevelser med seksuelle overgreb og efterspurgte flere spørgsmål om emnet (6).

Interviewerne til telefoninterviewundersøgelsen blev rekrutteret fra uddannelsesinstitutioner med faglig relevans for emnet, erfaring fra lignende projekter, samt personlig ballast. Interviewerne blev via et introduktionskursus instrueret i at håndtere deltagere, der selv har seksuelle overgreb tæt inde på livet. Mindst én repræsentant fra MIBB havde tæt løbende kontakt med teamlederne i løbet af interviewperioden, og der blev i løbet af perioden afholdt to supervisionsmøder med interviewerne og teamlederne af en psykolog, samt én supervision af teamlederne ved dataindsamlingens afslutning. Interviewerne blev informeret om relevant kontaktinformation på rådgivningssteder til videreformidling til de deltagere, der ytrede ønske om professionel hjælp, hvis interviewet gav anledning til dette (Tasiorta, Børne- og Ungetelefonen 134, Familierådgivningen, Familiecentre, Socialforvaltningen). Interviewene blev afbrudt, hvis det blev vurderet, at deltageren ikke følte sig behageligt til mode i interviewet.

Forud for telefoninterviewundersøgelsen blev det i invitationsbrevet til deltagerne oplyst, at det var frivilligt at deltage i undersøgelsen, at de var garanteret fuld anonymitet i forbindelse med interviewet, og at interviewerens tavshedspligt. Dette blev gentaget ved telefonisk kontakt til deltagerne. Deltagerne blev i invitationsbrevet og ved telefonisk henvendelse informeret om interviewets formål og indhold, inden der blev givet tilsagn om at deltage i undersøgelsen.

4. Design og metode – kvalitativt studie

I dette afsnit gennemgås de metodiske overvejelser og valg, der blev foretaget i forbindelse med gennemførelsen af feltarbejde gennemført i november og december 2011 til det kvalitative studie.

Dataindsamlingen er foregået tre udvalgte steder i Grønland med henblik på geografisk spredning og repræsentation fra både by og bygd.

4.1 Rekruttering af informanter, fagfolk

Rekruttering af fagfolk blev indledt med mailkorrespondancer og telefonopkald til nøglepersoner, det vil sige centralt placerede beslutningstagere inden for det social- og sundhedsfaglige, samt inden for det præventive område. Dette førte til 11 interviewbaserede møder med nøglepersoner og fungerede som den indledende form for dataindsamling, hovedsageligt i Nuuk. Møderne var med personer på ledelsesniveau fra Udviklingsforvaltningen og Velfærdsforvaltningen i Kommuneqarfik Sermersooq, MISI, Saaffik (Børnehuset i Nuuk), Departementet for Sundhed, PAARISA, Styrelsen for Sundhed og Forebyggelse, observations- og behandlingsbørnehjemmet Meeqqat Illuat, samt en privat praktiserende psykolog med speciale i seksuelle overgreb mod børn. Møderne med beslutningstagere i forvaltningerne fungerede derudover som indgangsportal til rekruttering af informanter inden for hver forvaltning. Fagfolk, som et barn og dets forældre typisk møder direkte eller indirekte på sin vej via institutioner, skole og fritid, blev rekrutteret via disse nøglepersoner eller direkte ved personlig kontakt til relevante institutionsledere. Der blev med udgangspunkt i en semistruktureret interviewguide foretaget interviews med 22 fagfolk: to socialrådgivere, to politibetjente, to sundhedsplejersker, en sundhedsplejeassistent, en kredsdommer, fire pædagoger (heraf to ledende), en pædagogmedhjælper, en miljøarbejder, en psykolog, en forebyggelseskonsulent, en konsulent fra kriminalforsorgen, en præst, en lærer, en studievejleder på gymnasiet, en viceskoleinspektør og en samtaleperson (lærer).

4.2 Rekruttering af informanter, lægfolk

Rekruttering af lægfolk var som forventet mere udfordrende end rekruttering af fagfolk, hvor rammerne på forhånd er givet. Rekruttering af lægpersoner foregik ved hjælp af snowball-metoden. Vi havde fra starten en formodning om, at der på grund af emnets karakter kunne være betydelige psykologiske og gruppesociale barrierer for at deltage i undersøgelsen. Således var det langt fra givet, at lægfolk ville have lyst til at deltage. For at imødekomme dette lod vi os inspirere af den såkaldte snowball-metode i vores rekruttering af interviewpersoner, det vil sige vi benyttede interviewpersonernes personlige kontakter og goodwill i deres vennekreds eller på arbejdspladsen til den videre rekruttering. Det blev herved klart, at der manglede en tydeligere institutionel ramme at rekruttere inden for. Arbejdspladser viste sig at være udmærket til formålet, og flere steder gav arbejdsgiver adgang til, at interviewene kunne foregå i arbejdstiden og på selve arbejdspladsen. En del interviews med lægfolk blev således foretaget på deres respektive arbejdspladser. At interviewe folk som privatpersoner på deres arbejdsplads fungerede udmærket. Størstedelen af informanterne var dog villige til at bruge deres fritid på at blive interviewet. Det var hovedsageligt selve rekrutteringen og ikke interviewet som sådan, der manglede den ovenfor beskrevne ramme. Generelt var der stor villighed til at deltage i et interview; kun få afslog eller mødte ikke op på det aftalte tidspunkt og sted. Det syntes i det hele taget at være et emne, der lå mange på sinde at tage del i, og flere ytrede, at de var glade for at komme til orde. Mere herom senere i analysen.

Der blev gennemført semistrukturerede interviews med i alt 19 lægfolk med repræsentation fra både byer og bygder. Der var en forholdsvis stor variation i informanternes baggrund, hvad angår både uddannelse, beskæftigelse og civilstand, køn og alder. Dog er de helt unge (18-24-årige) ikke repræsenteret, dels grundet rekrutteringsstrategien med fokus på arbejdspladser, dels grundet eksamensperiode, som gjorde det svært at rekruttere de helt unge.

Selvom interviewene med henholdsvis fagfolk og lægfolk var væsensforskellige i udgangspunktet i kraft af, at vi rekrutterede dem for enten at få et fagligt/professionelt besyv eller et personligt/privat besyv, er grænserne ikke så skarpt optegnet i alle interviews. Trods to forskellige rammer for de to typer interviews udfoldede nogle af interviewene med lægfolk sig med refleksioner over emnet i forhold til deres jobs, ligesom nogle af interviewene med fagfolk omhandlede personlige holdninger og erfaringer².

² Når det har analytisk relevans, skelnes der fremefter mellem fagfolk og lægfolk. Ellers anvendes fællesbetegnelser; informanter eller interviewpersoner.

4.3 Interviewenes karakter

Feltarbejdet blev gennemført i tiden under og kort tid efter MIBB's landsindsamling, 'Katersuiniarneq 2011' d. 5. november 2011. Landsindsamlingen havde netop til formål at gøre opmærksom på emnet seksuelle overgreb mod børn. I interviewene fremgik det tydeligt, at landsindsamlingen havde befolkningens bevågenhed. Informanterne var således sporet ind på emnet og havde antageligt reflekteret over det efter den tv-transmitterede landsindsamling.

En del af interviewene med lægfolk indeholder fortællinger om informanternes egne erfaringer eller nærtstående familiemedlemmers erfaringer med at have været udsat for seksuelle overgreb som barn. Dette betyder, at en del af interviewene indeholder erfaringsbaserede refleksioner over emnet, hvilket har givet en værdifuld indsigt i viden hos og holdninger forankret i personer, hvor seksuelle overgreb har været en realitet. Ved flere lejligheder har disse informanter ytret taknemlighed for muligheden for at fortælle deres historie. I disse situationer var der opmærksomhed fra interviewerens side i forhold til at få afdækket, om informanten efterfølgende havde behov for at blive henvist til en professionel samtaleperson. Dette lod ikke til at være tilfældet, og det var da også kendetegnende for langt størstedelen af disse informanter, at de havde fået én eller anden form for hjælp til at få bearbejdet hændelsen/oplevelsen, og/eller at de levede med en åbenhed omkring det. Med undtagelse af en enkelt informant havde de alle erfaring med at tale om det, de havde været udsat for, og trods forventelige følelsesladede reaktioner var det interviewernes opfattelse, at ingen informanter gik fra interviewet i følelsesmæssig ustabil tilstand.

Hvorvidt der har været en overrepræsentation af informanter, der selv har været udsat for seksuelle overgreb som børn, er svært at vurdere. Men den taknemlighed, og for enkeltes vedkommende også lettelse, som nogle af informanterne gav udtryk for efter interviewet, er tankevækkende og kan give anledning til at tro, at nogle måske har stillet op til interviewet, fordi de selv har været udsat for seksuelle overgreb som barn. Dette vurderes ikke af betydning for formålet med det kvalitative studie. Det skete et par gange, at fagpersoner, der selv havde været udsat for seksuelle overgreb som barn, eller hvis barn havde været udsat for det, var blevet spurgt eller direkte opfordret til at stille op til et interview sammen med deres kollega/leder³. Under rekrutteringen er det dog blevet understreget over for potentielle informanter, at interviewet ville handle om viden om og holdninger til emnet og ikke egne erfaringer. Hvis informanten selv kom ind på egne erfaringer blev der naturligvis givet plads til det under interviewet. I disse dobbelt-interviews har den relationelle faktor bevirket, at informanter har ansporet hinanden til at komme med synspunkter og udsagn, der ellers ikke ville være fremkommet, og som i sig selv har vist sig værdifuld for analysen.

4.4 Analyse

Eftersom interviewene enten har været foretaget på dansk eller grønlandsk, har der særligt i den indledende fase af feltarbejdet været fokus på at få præciseret, hvilke termer der oversættes med hvad mellem den danske og grønlandske interviewguide. For at opnå fælles forståelse i interviewene blev nogle af de første interviews således foretaget med tilstedeværelse af to interviewere. Efterfølgende er alle interviews blevet transskriberet, og de grønlandske interviews er blevet oversat til dansk.

Den analytiske proces har været i gang siden startskuddet til undersøgelsen og er blevet skærpet undervejs i dataindsamlingen, hvor der er blevet ført feltnotepadbog, samt løbende skrevet analyserende feltnoter. Dette analytiske arbejde er blevet til ved hjælp af feltnotearbejde, samt ved hjælp af en hel del løbende mødeaktivitet med deltagelse af alle tre interviewere. Efter endt dataindsamling er analysefasen blevet intensiveret, og al interviewmateriale er blevet bearbejdet i databehandlingsprogrammet QSR Nvivo 9, hvor det er blevet kodet i temaer, nøgleord- og begreber. Denne intensive analytiske proces har skabt en meningskondensering, hvorfra temaer og sammenhænge har udfoldet sig.

³ Dette kan for en udenforstående lyde som grænseoverskridende. Men i de situationer, det drejer sig om, er det ikke interviewernes fornemmelse, at medarbejderne har følt sig intimideret eller tvunget til at deltage. Sammenlignet med de øvrige interviews har disse interviews ikke været anderledes, hvad angår stemning og karakter.

5. Konklusioner fra kvalitativt studie

Den kvalitative, eksplorative undersøgelse belyste befolkningens viden om og holdninger til seksuelle overgreb mod børn, samt den offentlige holdning til, hvilke parter der er ansvarlige for nedbringelse af problemet.

Undersøgelsen viste, at der på trods af et forholdsvist bredt vidensniveau om seksuelle overgreb mod børn blandt befolkningen er et behov for at adressere, hvad et seksuelt overgreb er. Grænserne for, hvornår der er tale om et overgreb, fremstår utydelige og usikre, ligesom tematiseringer omkring seksualitet åbner et vindue til en diskussion af, hvilke ord og hvilken adfærd der er i orden, og hvilke, der ikke er – både i voksen til voksen-, voksen til barn- og barn til barn-relationen. Der er i forlængelse heraf et behov for at italesætte og diskutere, hvad et sundt seksualliv er.

På samme måde er der behov for at sprogliggøre og informere om børns rettigheder, underretningspligten og hvilke konkrete tegn på seksuelle overgreb, man skal være opmærksom på hos børn. Den viden, som folk har om seksuelle overgreb mod børn, går på alvorligheden af forbrydelserne og på et nuanceret syn på årsagsforklaringer, der for en stor dels vedkommende menes at bunde i dårlige sociale forhold og social arv. Informanterne har altså en indsigt i, at krænkeren selv er en del af billedet på mistriivsel, og de mener, at behandling af både krænker og den krænkede er vigtig.

Interviewene viste, at ansvaret for, at børn har et godt liv, og for at handle, hvis et barn omsorgssviges ved f. eks. at blive udsat for seksuelle overgreb, deles af alle. Folk føler sig moralsk forpligtede til at påtage sig et ansvar for børns vilkår. Både fra fagfolk og lægfolk er der dog en forventning om, at myndighederne har de fornødne kompetencer og ressourcer til at håndtere sager, der er det offentlige bekendt. Dér, hvor tilliden til de offentlige myndigheders ansvar svigter, er ved en lav strafferammes signalværdi, den mangelfulde støtte til anmelderen/ underretteren og bygdernes særlige udsathed, hvad angår ressourcer og støtte. I forlængelse heraf kan der f.eks. spores et behov for information om, at man som borger kan foretage en anonym underretning.

Fagfolk på området har en tro på, at vidensniveauet generelt kunne blive bedre i befolkningen, og at kun et større vidensgrundlag kan danne basis for, at folk handler på, hvad de ser og hører. Dette gælder fagfolk, der selv er vidende om muligheder og ikke mindst ressourceknaphed i arbejdet med børn, der udsættes for seksuelle overgreb. Både de professionelle på området og andre fagpersoner, der direkte eller indirekte arbejder med børn, er derfor vigtige at inddrage, når indsatsen skal tilpasses lokale forhold, knowhow og ressourcer. Og særligt vigtigt er det at klæde fagpersoner, der har direkte kontakt med børn, på til at håndtere de professionelle udfordringer, der er i forbindelse med seksuelle overgreb mod børn og omsorgssvigt generelt.

Manglen på ressourcer, både menneskelige og økonomiske, samt et besværliggjort tværfagligt samarbejde vidner endvidere om et behov for, at snitflader, fagligheder og kompetencer kortlægges og revideres efter behov. Målet med dette vil være, at forebyggelse, sagsbehandling og udviklingsarbejde på området kan fungere og fortløbende tage nye former og bidrage til en decideret kapacitetsopbygning i stedet for at bremse den enkelte fagpersons engagement.

Et fokus på (flere) ressourcer skal gerne spille sammen med de menneskelige ressourcer, der er at spore i befolkningen. Villigheden og paratheden til at engagere sig mere i bekæmpelsen af seksuelle overgreb mod børn er tydelig og noget, der i høj grad skal medtænkes i måden, man tænker indsatsens forskellige elementer og forankringen heraf. For undersøgelsen viste, at det tilsyneladende er modtagere af 'Som Ringe i Vandet', som netop kan være med til at sprede budskaber og handling.

6. Design og metode – telefoninterviewundersøgelse

Telefoninterviewundersøgelsen er blevet udformet som en landsdækkende undersøgelse blandt voksne. Undersøgelsen blev gennemført fra medio af maj til ultimo august 2012. Spørgeskemaet, som blev anvendt i undersøgelsen, tager udgangspunkt i det forudgående kvalitative studie, som bestod af interviews med fagpersoner og lægfolk om seksuelle overgreb. De to undersøgelser udgør en baselineundersøgelse gennemført umiddelbart inden påbegyndelsen af den 3-årige landdækkende indsats mod seksuelle overgreb i Grønland 'Som ringe i vandet'. I telefoninterviewundersøgelsen er der indsamlet data blandt et bredt udsnit af befolkningen om viden, holdninger og handleparathed i forhold til seksuelle overgreb mod børn, og undersøgelsen omfatter oplysninger, som ikke findes i eksisterende registre.

Det er hensigten, at telefoninterviewundersøgelsen af den voksne befolknings viden om og holdninger til seksuelle overgreb skal følges op indenfor en 3-årig periode, da dette kan give et indblik i, hvordan befolkningens holdninger ændres over tid. Samtidigt kan en sådan forløbsundersøgelse være et redskab til at sikre en målrettet og effektiv udvikling af den forebyggende indsats. En kombination af opfølgning på telefoninterviewundersøgelsen og mere stedspecifikke delundersøgelser vil gøre det muligt at sammenholde målinger på befolkningsniveau med antallet og karakteren af de tiltag, der er foregået i løbet af projektperioden for 'Som ringe i vandet' set i forhold til de lokale vilkår og ressourcer, der har været til stede.

6.1 Dataindsamling

Deltagerne i telefoninterviewundersøgelsen blev identificeret via en tilfældig stikprøve fra befolkningsstatistikregisteret ved Grønlands Statistik pr. 1. januar 2012. Der blev udtrukket 1.500 voksne (18+-årige) med henblik på at opnå deltagelse af omkring 1.000 personer. De 1.500 voksne blev udvalgt med henblik på at opnå svar fra et regionalt, alders- og kønsmæssigt repræsentativt udsnit af den voksne befolkning med bopæl i bygd eller by i Grønland. Navn og aktuelle adresseoplysninger blev derefter indhentet af Kimik IT, der opbevarer informationen om borgernes adresser. Adresseoplysningerne fra Folkeregisteret var opdateret pr. 31. marts 2012 og så tæt på udsendelse af informationsbreve som muligt. CPR-nummer blev derefter fjernet fra stikprøven af Grønlands Statistik inden levering til Statens Institut for Folkesundhed. Personoplysningerne blev således leveret med et genereret identifikationsnummer, det vil sige uden CPR-nummer og en kopi af fordelingsnøglen/identifikationsnummerfilen til udtrækket opbevares af Grønlands Statistik til eventuel senere brug. Telefonnumre på deltagerne med fast telefonabonnement blev derefter indhentet af Tele Greenland A/S. Da det ikke er muligt at indhente telefonnumre på borgere, der har taletidskort, blev de inviterede deltagere i informationsbrevet opfordret til at oplyse eget telefonnummer enten via mail, telefon eller via det medsendte svarbrev, samt eventuelt ønsker for tidspunkt for interview.

Procedure for dataindsamling

Forud for telefoninterviewundersøgelsen blev deltagerne informeret ved et personligt brev, som blev sendt medio april 2012. Henvendelser fra inviterede deltagere blev administreret af MIBB's projektkontor, samt telefoninterviewerne. Ultimo juli 2012 blev der udsendt en påmindelse om invitationen til at deltage i undersøgelsen til 700 af de i alt 1.500 inviterede, som på daværende tidspunkt ikke havde deltaget i undersøgelsen eller opgivet telefonnummer.

Der var i alt 19 telefoninterviewere ansat i dataindsamlingsperioden og to teamledere, alle med fælles arbejdsbase i Nuuk. Interviewerne var enten studerende fra relevante studieretninger, såsom sygeplejeskolen, lærerseminariet, socialrådgiveruddannelsen, eller fagpersoner, der havde erfaring som interviewer fra andre undersøgelser. Vigtig information fra telefoninterviewene blev formidlet mellem teamlederne via en elektronisk logbog.

De inviterede deltagere blev hovedsageligt kontaktet kl. 16-21 på hverdage og kl. 11-17 i weekenderne. Hvis deltagerne havde specifikke ønsker for dato og tidspunkt blev dette så vidt muligt opfyldt.

Interviewbesvarelsenerne blev indtastet direkte af interviewerne i et elektronisk spørgeskema på bærbare computere. Deltagerne havde mulighed for at blive interviewet på grønlandsk eller dansk.

6.2 Spørgeskemaet

Det anvendte spørgeskema indeholder overvejende nyudviklede spørgsmål, som er genereret på baggrund af den kvalitative undersøgelse og med inspiration fra informationsmateriale om seksuelle overgreb og andre undersøgelser (4-6). Til afdækning af sociodemografiske forhold er anvendt spørgsmål, som også er benyttet i de grønlandske befolkningsundersøgelser (7). Spørgeskemaet er blevet kommenteret af flere fagkyndige personer.

Spørgeskemaet er udviklet på dansk og oversat af fagkyndige personer til grønlandsk med fokus på at arbejde med forståelsen af de anvendte begreber på begge sprog. Spørgsmålene blev pilottestet for forståelse forud for dataindsamlingen. Desuden blev spørgsmålenes formulering og begrebsforståelse gennemarbejdet på begge sprog sammen med interviewererne ved et oplæringskursus.

Spørgeskemaet blev udarbejdet i det internetbaserede system SurveyXact, som er udviklet og supporteret af Rambøll Management Consulting (www.surveyxact.dk). Spørgeskemaet på begge sprog kan ses i bilag 3.

6.3 Svarprocent, bortfald og repræsentativitet

Svarprocent og bortfald

Den anvendte stikprøve var på 1.500 personer⁴, som boede i Grønland pr. 1. januar 2012.

Inden for de første to måneder efter udsendelse af invitationsbreve var omkring 50 % af de inviterede blevet kontaktet, hvilket udgjorde stort set alle med et oplyst telefonnummer fra Tele Greenland A/S. For at opnå en højere svarprocent blev der derfor udsendt rykkerbreve, der ud over en gentagen information om undersøgelsen opfordrede de inviterede til at oplyse eget telefonnummer. Yderligere knap 100 telefoninterviews blev herefter gennemført.

Ud af de 1.500 personer, der fik tilsendt invitationsbrev, deltog 701 i undersøgelsen, hvoraf én deltager var 17 år og én var flyttet til Danmark. Disse to personer blev ekskluderet fra undersøgelsen. I alt udgør de 699 interviewede deltagere en besvarelsesprocent på 47 %. Forud for dataindsamlingen var det for Tele Greenland A/S kun muligt at indhente telefonnumre på 560 personer fra stikprøven (37 %), som havde kendt telefonnummer og fasttegnet telefonabonnement⁵. Svarprocenten blandt de 560 deltagere med oplyst telefonnumre fra Tele Greenland A/S var 68 %. Ud af de 699 interviewede personer var 54 % (N=379) deltagere med på forhånd oplyste telefonnumre fra Tele Greenland A/S, og de resterende 46 % (N=320) var enten oplyst af den enkelte deltager via e-mail, telefon, det medsendte svarbrev i invitationsbrevet eller fundet via den elektroniske telefonbog for Grønland. På grund af manglende oplysninger på telefonnumre blev i alt 433 personer ud af stikprøven ikke kontaktet telefonisk (29 %).

I betragtning af undersøgelsens sensitive tema, samt manglende telefonoplysninger på 63 % af stikprøven, er en besvarelsesprocent på 47 % tilfredsstillende. Ud af de 699, der ønskede at blive interviewet til undersøgelsen, havde 81 % modtaget informationsbrevet (N=568). Det skal nævnes, at befolkningen i Grønland er meget mobil, og der er relativt mange, især unge og folk i Nuuk, der er uden bolig og derfor bor forskellige steder hos familie, venner og bekendte eller er på uddannelse i en kortere eller længere periode. Et invitationsbrev risikerer således ikke at nå frem til personen. I alt 19 invitationsbreve og 31 rykkerbreve kom retur, enten fordi modtageren var ukendt på adressen, var flyttet til ukendt adresse eller ikke længere opholdt sig i landet. Både informationsbrev og rykkerbrev kom retur for 7 af de inviterede. Invitationen nåede således frem til højst 1.493 af de 1.500 inviterede.

Undersøgelsens repræsentativitet

Vi har sammenlignet de 699 voksne, som deltog i telefoninterview, med baggrundsbefolkningen, hvad angår fordelingen på køn, alder, og bopælskommune, samt region (tabel 1). De 699 interviewdeltagere udgør samlet 1,7 % af den voksne befolkning (18+-årige) bosat i Grønland pr. 1. juli 2012.

Undersøgelsespopulationen er overrepræsenteret af kvinder, idet den bestod af 53,8 % kvinder, hvor andelen af kvinder i den grønlandske befolkning er 46,4 % (pr. 1. juli 2012, www.stat.gl). Aldersfordelingen

⁴ Stikprøvens størrelse var på 2.361 personer, hvoraf vi tilfældigt udtrak en mindre stikprøve på 1.500 personer til at deltage i undersøgelsen. De resterende 861 personer i den oprindelige stikprøve fungerede som mulige ekstra deltagere i tilfælde af en for lav deltagelsesprocent.

⁵ De mangelfulde oplysninger om telefonnummer skyldes, at Tele Greenland A/S ikke kan udtrække telefonnummer på borgere, der har telekort.

i undersøgelsespopulationen svarer stort set til aldersfordelingen i baggrundsbefolkningen, dog med en lidt mindre andel af de 18-34-årige og en lidt højere andel af de 35-54-årige sammenlignet med baggrundsbefolkningen (tabel 1). Den kommunale fordeling svarer også stort set til baggrundspopulationen, dog med en lidt højere andel af deltagerne fra Qaasuitsup Kommunia i undersøgelsen (33,9 %) sammenlignet med baggrundsbefolkningen (30,7 %). Personer, der bor i en by, er lidt højere repræsenteret i undersøgelsen (88 %) sammenlignet med baggrundsbefolkningen (85,5 %). Det er vanskeligere at få telefoniske oplysninger på borgere med taletidskort, og man må formode, at der er en social skæv fordeling i telefonabonnementstype med en overvægt af økonomisk dårligere stillede borgere, der har taletidskort uden fast abonnement. Vi må derfor forvente, at der er en skæv social fordeling mellem undersøgelsespopulationen og baggrundsbefolkningen.

Tabel 1. Fordeling på køn, alder, kommunalt tilhørsforhold, bopæl i by/bygd, blandt henholdsvis alle, interviewpersoner og den grønlandske befolkning, 2012.

	Interviewpersoner (18+ år)	Den grønlandske befolkning (18+ år)
Køn	Antal (%)	Antal (%)
Mænd	323 (46,2 %)	22.395 (53,6 %)
Kvinder	376 (53,8 %)	19.369 (46,4 %)
I alt	699 (100 %)	41.764 (100 %)
Alder		
18-24 år	80 (11,4 %)	6.578 (15,8 %)
25-34 år	124 (17,7 %)	7.836 (18,8 %)
35-44 år	153 (21,9 %)	7.561 (18,1 %)
45-54 år	193 (27,6 %)	10.010 (24,0 %)
55-64 år	90 (12,9 %)	5.684 (13,6 %)
65+ år	58 (8,3 %)	4.095 (9,8 %)
Uoplyst	1 (0,01 %)	
Kommune		
Qaasuitsup Kommunia	237 (33,9 %)	12.825 (30,7 %)
Qeqqata Kommunia	114 (16,3 %)	7.071 (16,9 %)
Kommuneqarfik Sermersooq	262 (37,5 %)	16.185 (38,8 %)
Kommune Kujalleq	86 (12,3 %)	5.491 (13,1 %)
Udenfor kommunerne	Indgik ikke i stikprøven	192 (0,5 %)
Bopæl i by eller bygd		
By	615 (88,0 %)	35.720 (85,5 %)
Bygd	83 (11,9 %)	5.627 (13,5 %)
Station	0	261 (0,6 %)
Fåreholdersted	1 (0,1 %)	112 (0,3 %)
Uoplyst	0	(0,1 %)

6.4 Dataopbejldning og analyse

Interviewernes indtastede svar er blevet importeret direkte fra det elektroniske spørgeskemaprogram SurveyXact til statistikprogrammet IBM SPSS Statistics version 20.0. Data er, ud over tabeller over fordelinger, analyseret ved hjælp af krydstabuleringer og testet for statistisk signifikans med Pearson's χ^2 -test og Fischer's Exact Test. Disse tester, hvorvidt der er en forskel mellem de valgte variable. Signifikansniveauet angives ved en såkaldt p-værdi og er et udtryk for sandsynligheden for, om de fundne forskelle er reelle og ikke blot er udtryk for tilfældig variation i data. P-værdien er således et udtryk for den statistiske usikkerhed. Når p-værdien er under 0,05, er der mere end 95 procent sandsynlighed for, at det opnåede resultat ikke er udtryk for en tilfældighed, og der således maksimalt er fem procent sandsynlighed for, at de fundne forskelle er statistiske tilfældigheder. Hvor andet ikke er nævnt, er de forskelle, der bliver omtalt i rapporten, signifikante på et femprocents niveau ($p < 0,05$). En metodisk udfordring ved små undersøgelsespopulationer er, at den statistiske test afviser sammenhænge, selv om der rent faktisk er forskelle mellem grupperne, fordi den statistiske usikkerhed bliver for stor på grund af for lidt styrke i testet. Ved nærværende undersøgelse er forskelle med et signifikansniveau på ti procent ($p < 0,10$) derfor medtaget, hvis forskellen i fordelingerne er store, og der er indikationer på en tendens. En p-værdi på $> 0,10$ betyder, at de fundne forskelle meget vel kan skyldes tilfældigheder. I teksten er der som hovedregel kun kommenteret på statistisk signifikante forskelle ($p < 0,10$). Antallet af deltagere er i figurer og tabeller angivet ved et N. Når en procentandel er udregnet, sker det på baggrund af N.

7. Resultater fra telefoninterviewundersøgelse

7.1 Studiepopulation – sociodemografiske forhold

I dette afsnit belyses deltageres demografiske og socioøkonomiske forhold, såsom alder, bopæl i kommune, region, by eller bygd, opvækststed i by eller bygd, samlivsstatus, samt uddannelse og tilknytning til arbejdsmarkedet.

Af tabel 2 fremgår det, at hovedparten af deltagerne er blevet interviewet på grønlandsk (86 %). Personer, der bor i en by, er lidt overrepræsenteret i undersøgelsen sammenlignet med baggrundsbefolkningen (tabel 1). 12 % af deltagerne bor aktuelt i en bygd, men en højere andel af deltagerne er opvokset i en bygd (28,6 %). Andelen, der er vokset op i en bygd, stiger med alderen, hvilket afspejler udviklingen med migration fra bygder til byer de seneste 50 år. Majoriteten af deltagerne er samboende, én ud af fem af deltagerne bor alene, og godt halvdelen har hjemmeboende børn. Én ud af fem af deltagerne har gået 8 år i skole eller mindre, mens størstedelen har folkeskoleuddannelse på 9 -12 år, og én ud af fem har en gymnasial uddannelse. Det fremgår af tabel 2, at majoriteten af deltagerne er i erhverv, og knap én ud af fire er enten uden for erhverv eller studerende. Ud af de personer, der er i erhverv, arbejder én ud af tre med børn eller unge, væsentlig flere kvinder (39,4 %) end mænd (24,3 %). En forholdsvis stor andel af deltagerne er engageret i frivilligt arbejde, der involverer børn og unge, procentvis flere kvinder (31,7 %) end mænd (22,3 %). Der findes desværre ikke tilsvarende oplysninger for befolkningen som helhed, og vi ved derfor ikke, i hvilket omfang deltagerne i undersøgelsen adskiller sig fra resten af befolkningen.

Tabel 2. Sociodemografiske karakteristika fordelt på mænd og kvinder.

	Mænd (N=323)	Kvinder (N=376)	Total (N=699)
Alder*	Antal (%)	Antal (%)	Antal (%)
18-24 år	28 (8,7 %)	52 (13,8 %)	80 (11,4 %)
25-34 år	59 (18,3 %)	65 (17,3 %)	124 (17,7 %)
35-44 år	68 (21,1 %)	85 (22,6 %)	153 (21,9 %)
45-54 år	85 (26,4 %)	108 (28,7 %)	193 (27,6 %)
55-64 år	55 (17,1 %)	35 (9,3 %)	90 (12,9 %)
65+ år	27 (8,4 %)	31 (8,2 %)	68 (8,3 %)
Uoplyst	1 (0,3 %)		1 (0,1 %)
Interviewsprog*			
Grønlandsk	265 (82,0 %)	335 (89,3 %)	600 (85,8 %)
Dansk	58 (18,0 %)	40 (10,7 %)	98 (14,0 %)
Uoplyst		1 (0,1 %)	1 (0,1 %)
Kommune			
Qaasuitsup Kommunia	98 (30,3 %)	139 (37,0 %)	237 (33,9 %)
Qeqqata Kommunia	57 (17,6 %)	57 (15,2 %)	114 (16,3 %)
Kommuneqarfik Sermersooq	128 (39,6 %)	134 (35,6 %)	262 (37,5 %)
Kommune Kujalleq	40 (12,4 %)	46 (12,2 %)	86 (12,3 %)

* Statistisk sikre forskelle mellem mænd og kvinder med et signifikansniveau på ti procent ($p < 0,10$).

	Mænd (N=323)	Kvinder (N=376)	Total (N=699)
Region*	Antal (%)	Antal (%)	Antal (%)
Syd (Nanortalik til Paamiut)	48 (14,9 %)	63 (16,8 %)	111 (15,9 %)
Midtvest (Nuuk til Sisimiut)	157 (48,6 %)	162 (43,1 %)	319 (45,6 %)
Nord (Kangaatsiaq til Qaanaaq)	101 (31,3 %)	141 (37,5 %)	247 (34,6 %)
Øst (Tasiilaq til Ittoqqortoormiit)	17 (5,3 %)	10 (2,7 %)	27 (3,9 %)
Bopæl i by eller bygd			
By	278 (86,1 %)	337 (89,6 %)	615 (88,0 %)
Bygd	45 (13,9 %)	39 (10,4 %)	84 (12,0 %)
Opvækststed*			
By	175 (54,2 %)	219 (58,2 %)	394 (56,4 %)
Bygd	86 (26,6 %)	114 (30,3 %)	200 (28,6 %)
Begge dele	17 (5,3 %)	16 (4,3 %)	33 (4,7 %)
Ikke opvokset i Grønland	45 (13,9 %)	27 (10,3 %)	72 (10,3 %)
Samlivsstatus			
Bor alene	70 (21,7 %)	66 (17,6 %)	136 (19,5 %)
Samboende	240 (74,3 %)	288 (76,6 %)	528 (75,5 %)
Hjemmeboende	9 (2,8 %)	17 (4,5 %)	26 (3,7 %)
Bofællesskab/kollegie	4 (1,2 %)	5 (1,3 %)	9 (1,3 %)
Hjemmeboende børn*			
Ja	149 (46,1 %)	225 (59,8 %)	374 (53,5 %)
Nej	174 (53,9 %)	151 (40,2 %)	325 (46,5 %)
Skoleuddannelse*			
8. klasse eller mindre	76 (23,5 %)	64 (17,0 %)	140 (20,0 %)
9.-12. klasse, realeksamen, Piareersarfik	186 (57,6 %)	228 (60,6 %)	414 (59,2 %)
Studentereksamen, HF, GU, HTX, HHX eller lign.	60 (18,6 %)	82 (21,8 %)	142 (20,3 %)
Uoplyst	1 (0,3 %)	2 (0,5 %)	3 (0,4 %)
Fuldført en videregående uddannelse			
Ja	181 (56,0 %)	204 (54,3 %)	385 (55,1 %)
Nej	142 (44,0 %)	172 (45,7 %)	314 (44,9 %)

* Statistisk sikre forskelle mellem mænd og kvinder med et signifikansniveau på ti procent ($p < 0,10$).

	Mænd (N=323)	Kvinder (N=376)	Total (N=699)
Tilknytning til arbejdsmarkedet*	Antal (%)	Antal (%)	Antal (%)
I erhverv	226 (70,0 %)	242 (64,4 %)	468 (67,0 %)
Uden for erhverv	54 (16,7 %)	65 (17,3 %)	119 (17,0 %)
Studerende	10 (3,1 %)	37 (9,8 %)	47 (6,7 %)
Andet	33 (10,2 %)	32 (8,5 %)	65 (9,3 %)
Arbejder med børn og unge (i erhverv)*			
Ja	63 (24,3 %)	108 (39,4 %)	171 (32,1 %)
Nej	196 (75,7 %)	166 (60,6 %)	362 (67,9 %)
Frivilligt arbejde, der involverer børn eller unge*			
Ja	72 (22,3 %)	119 (31,7 %)	191 (27,3 %)
Nej	251 (77,7 %)	256 (68,3 %)	507 (72,5 %)
Uoplyst		1 (0,3 %)	1 (0,1 %)

* Statistisk sikre forskelle mellem mænd og kvinder med et signifikansniveau på ti procent ($p < 0,10$).

7.2 Social kontekst

Dette afsnit belyser deltagernes engagement i lokale aktiviteter til gavn for børn og børns ret til et godt liv. Desuden belyses deltagernes følelse af fællesskab i lokalsamfundet. Dette fokus bygger på en grundlæggende antagelse om, at holdninger og handlinger dannes og udvikles i et kompliceret samspil mellem arv og den sociale og kulturelle kontekst, man befinder sig i. Vores holdninger har betydning for, hvordan vi handler, og hvordan vi indretter samfundet. I et forsøg på at komme bag om befolkningens holdninger og kapacitet til at handle, blev den enkeltes bidrag til fællesskabet og oplevelse af ressourcer i lokalsamfundet belyst. Deltagelse i fællesskabet i nærområdet blev belyst ved spørgsmål om deltagelse i sociale aktiviteter til gavn for børn i nærområdet, følelsen af personligt medansvar for børn i nærområdet, samt eget engagement i børns ret til et godt liv. Den enkeltes oplevelse af ressourcer i lokalsamfundet blev belyst ved spørgsmål om egen følelse af fællesskab og sammenhold i nærområdet.

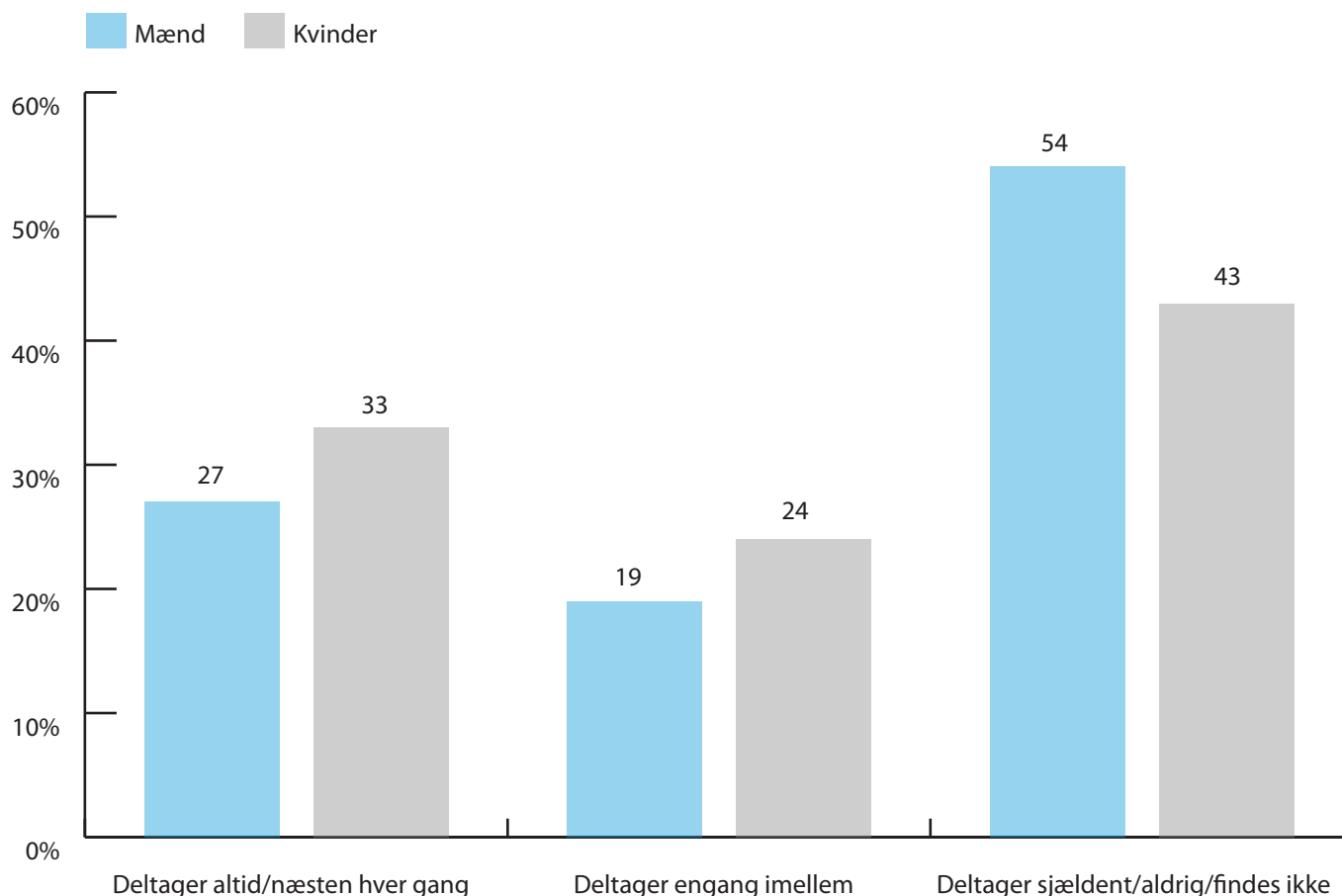
Deltagelse i aktiviteter til gavn for børn

Deltagelse i aktiviteter til gavn for børn blev belyst ved følgende spørgsmål:

'Tænk på det område, du bor i. Hvor ofte deltager du i aktiviteter, hvor flere mennesker i fællesskab laver noget, der kommer børnene i det område til gode?'

Af figur 1 fremgår det, at der var forskelle mellem mænd og kvinder hvad angår andelen, der deltager i lokale sociale aktiviteter til gavn for de lokale børn ($p=0,01$). Blandt kvinder var der statistisk forskel i hyppighed af deltagelse mellem de forskellige aldersgrupper, hvor de yngste (18-24-årige) og de ældste (60+-årige) angav mindst deltagelse ($p<0,01$). Den samme tendens sås blandt mænd, dog er tendensen ikke statistisk sikkert.

Figur 1. Hyppigheden af deltagelse i lokale sociale aktiviteter, der kommer børn i nærområdet til gode, fordelt på mænd og kvinder (N=691) ($p=0,01$).

Både blandt mænd og kvinder var der en forventelig sammenhæng mellem hyppig deltagelse i aktiviteter til gavn for børn i nærområdet og det at have hjemmeboende børn. Dog var der både blandt mænd og kvinder med hjemmeboende børn en forholdsvis stor andel, der sjældent eller aldrig deltog i den type aktiviteter, 40 % mænd og 35 % kvinder (ikke vist i figur). Blandt de 25-64-årige angav en højere andel i erhverv, at de deltog i den type aktiviteter, sammenlignet med gruppen uden for erhverv, studerende eller svarkategorien 'andet' ($p=0,04$).

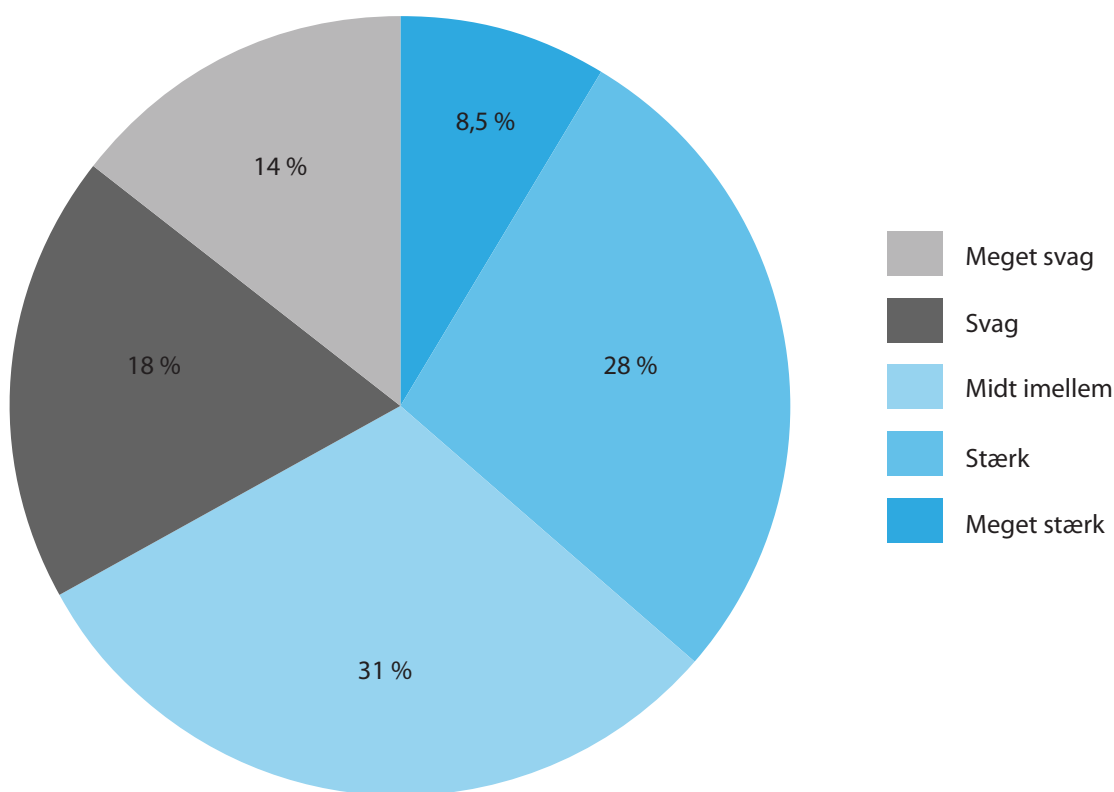
Fællesskabsfølelse og sammenhold

Samvær med andre mennesker har stor betydning for hvordan vi trives. Udover sociale relationers betydning for individets helbred og trivsel generelt, udgør også de mellem menneskelige relationer – de sociale netværk vi indgår i – en stor potentiel ressource. De ressourcer, der kan skabes i samspil med andre, kan både udgøre en ressource for det enkelte individ, men også for fællesskabet som helhed. Sociale netværk kan derved både tilvejebringe opnåelse af mål for individet og for fællesskabet.

At tilhøre en del af et fællesskab og følelsen af sammenhold i det område, man bor i, blev belyst ved følgende spørgsmål:

'Hvor stærk er din følelse af fællesskab og sammenhold i det område, du bor i?'

Figur 2. Følelse af fællesskab og sammenhold i nærområdet (N=682).

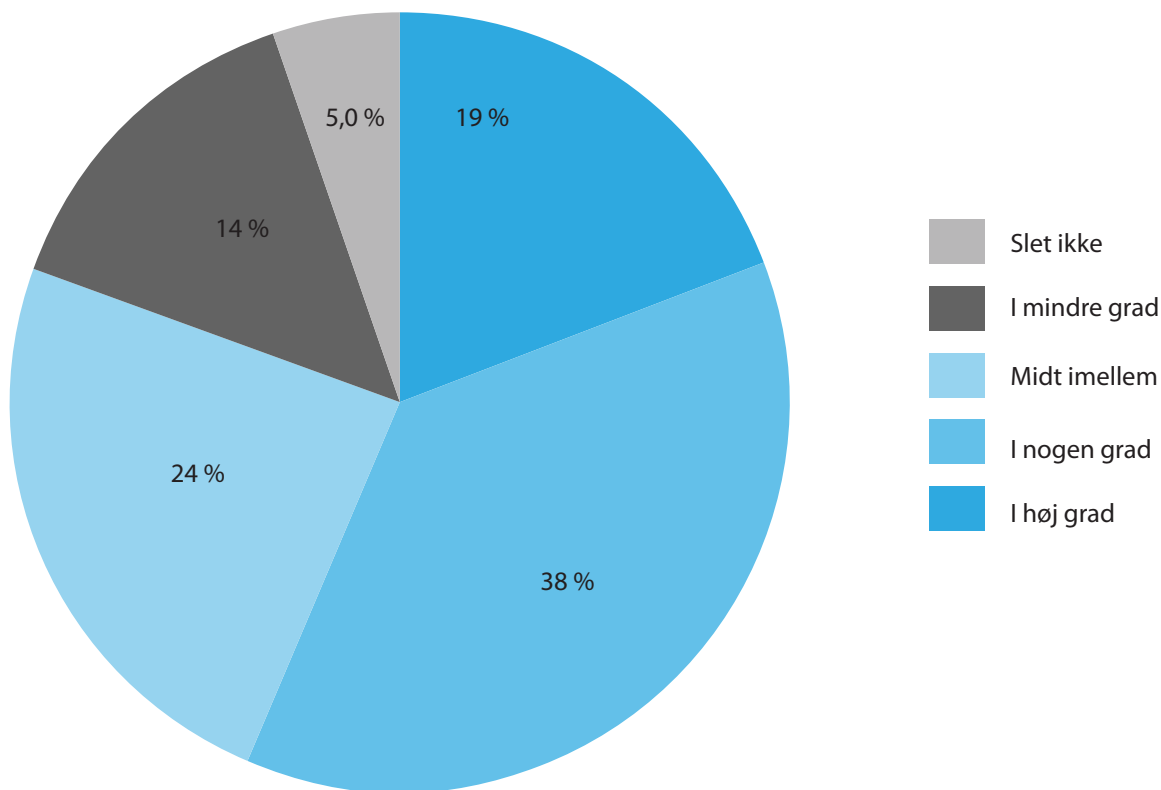
Figur 2 viser, at godt én ud af tre (36,5 %) angav at føle et stærkt eller meget stærkt sammenhold og fællesskab, og knap én ud af tre (32 %) angav en svag eller meget svag følelse af fællesskab i nærområdet. Den sidste tredjedel angav at have en følelse af sammenhold, der lå midt imellem de øvrige kategorier (31 %). Der var hverken forskel mellem mænd og kvinder eller mellem aldersgrupper med hensyn til og styrken af fællesskabsfølelse og sammenhold i det område, man bor i. Deltagerne med bopæl i en bygd, angav i højere grad end byboere en stærk eller meget stærk fællesskabsfølelse (48 % i bygd og 35 % i by) ($p=0,07$). Der var endvidere en sammenhæng mellem fællesskabsfølelse og tilknytning til arbejdsmarkedet, hvor gruppen uden for erhverv i højere grad angav at have en svag eller meget svag fællesskabsfølelse (43 %) sammenlignet med gruppen i erhverv (31 %), studerende (27 %) og svarkategorien 'andet' (29 %). Der var ligeledes en sammenhæng mellem deltagelse i sociale lokale aktiviteter til gavn for børn i nærområdet og følelsen af fællesskab. Godt halvdelen af dem, der ofte deltog i aktiviteter, havde en stærk fællesskabsfølelse (57 %) sammenlignet med dem, der kun sjældent eller aldrig deltog i aktiviteter til gavn for børn (25 %) ($p<0,001$).

Følelsen af medansvar for børn i nærområdet

En af de vigtigste aktiviteter i MIBB's tre årige projekt 'Som ringe i vandet' er Taqqissuuserisut kurset, der har til formål at klæde voksne ildsjæle på til i fællesskab at skabe bedre rammer for et godt børneliv lokalt. For at få et indblik i det generelle niveau af voksnes ansvarsfølelse over for børn i eget nærområde, blev følgende spørgsmål stillet til deltagerne:

'I hvilken grad føler du et personligt medansvar for, at børn i det område, du bor i, har det godt?'

Figur 3. Følelse af personligt medansvar for, at børn i nærområdet har det godt (N=689).

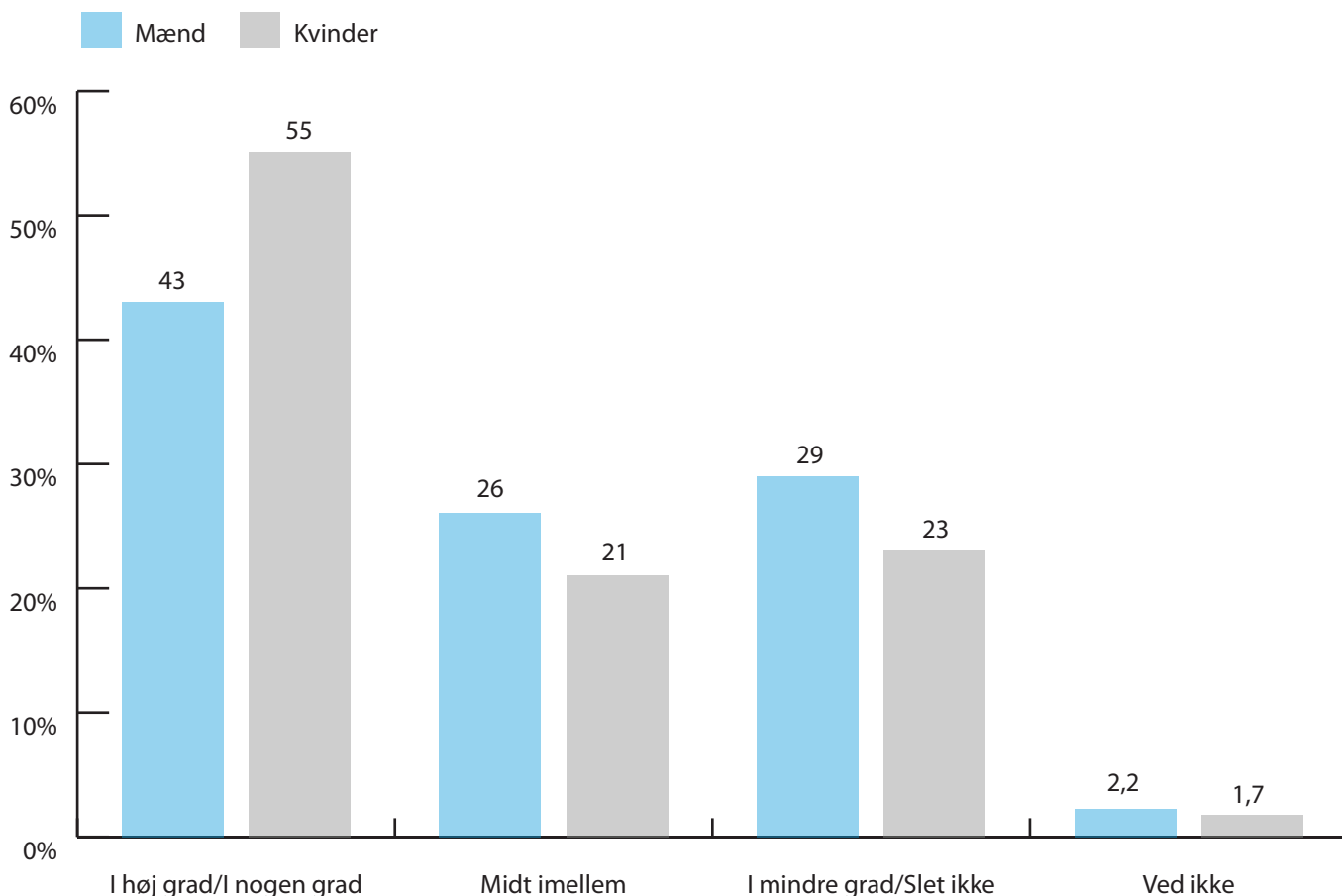
Det fremgår af figur 3, at majoriteten af deltagerne i høj grad eller nogen grad føler et personligt medansvar for, at børn i nærområdet har det godt (57 %). Knap én ud af fem angav, at de i mindre grad eller slet ikke føler et personligt medansvar (19 %), og godt én ud af tre (38 %) angav svarkategorien 'midt imellem'. Der var ingen forskel på mænd og kvinders ansvarsfølelse, men alder havde en betydning for ansvarsfølelsen. Således følte de 25-64-årige (60 %) i højere grad end de 18-24-årige (42 %) og 65+-årige (52 %) i høj grad eller nogen grad et personligt medansvar for børn i nærområdet ($p < 0,01$). Procentvis flere af deltagerne med bopæl i en bygd angav, at de i høj grad eller nogen grad følte et medansvar for børn i nærområdet (68 %) sammenlignet med byboere (55 %) ($p = 0,09$). Der var ingen kommunale eller regionale forskelle i deltagerens ansvarsfølelse. En højere andel af deltagerne uden for erhverv angav, at de i mindre grad eller slet ikke følte et medansvar for, at børn i nærområdet har det godt (29 %) sammenlignet med deltagerne i erhverv (17 %), studerende (20 %) eller deltagere, der angav svarkategorien 'andet' (19 %) ($p = 0,08$). Blandt mænd var der en sammenhæng mellem en høj følelse af medansvar for børn i nærområdet og dét at have hjemmeboende børn, hvorimod en sådan sammenhæng ikke sås blandt kvinder.

Engagement i at sikre børns ret til et godt liv

Flere undersøgelser har de seneste år vist, at et stort mindretal af børn og unge i Grønland vokser op under belastende vilkår, såsom fattigdom, ustabile familieforhold, vold og seksuelle overgreb, med mistrivsel og dårligt psykisk helbred til følge (3, 8-15). Omfanget og alvorlighedsgraden af børn og unges mistrivsel og udsatte levevilkår har medført en styrket indsats og fokus på børns rettigheder ud fra FN's Børnekonvention. Senest har Grønland med børnerettighedsorganisationen MIO fået en Børnetalsmand og et Børneråd, der netop har til formål at være med til at sikre, at FN's Børnekonvention indføres helt i Grønland. Børns rettigheder er et grundlæggende udgangspunkt for projektet 'Som Ringe i Vandet'. Voksnes generelle engagement i at sikre børn et godt liv blev derfor belyst ved følgende spørgsmål:

'I hvilken grad er du engageret i at sikre børns ret til et godt liv?'

Figur 4. Eget engagement i at sikre børns ret til et godt liv, fordelt på mænd og kvinder (N=697) (p=0,02).

Halvdelen af deltagerne (49 %) var i høj grad eller nogen grad engageret i at sikre børns ret til et godt liv og én ud af fire angav, at de i mindre grad eller slet ikke var engageret i dette (26 %). Af figur 4 fremgår det, at procentvis flere kvinder end mænd i høj grad eller i nogen grad er engageret i at sikre børns ret til et godt liv.

Både blandt mænd og kvinder var der aldersforskel med hensyn til engagement. Blandt kvinder angav procentvis færrest af de 65+-årige (39 %), samt de 18-24-årige (40 %), at de i høj grad eller nogen grad var engageret i børns ret til et godt liv, sammenlignet med de 25-64 årige (59 %) (p=0,02). Blandt mænd var det den yngste aldersgruppe (18-24-årige), der i mindre grad eller slet ikke var engageret (21 %), mens andelen blandt de 25-34-årige (44 %) og de 65+-årige (56 %), der i høj grad eller nogen grad var engageret, var størst (p=0,02).

Der var ingen forskel mellem kommuner, regioner og bopæl i by eller bygd med hensyn til graden af personligt engagement i at sikre børns ret til et godt liv. Ligeledes var der ingen forskel på, om man var tilknyttet arbejdsmarkedet eller ej, hverken blandt mænd eller kvinder.

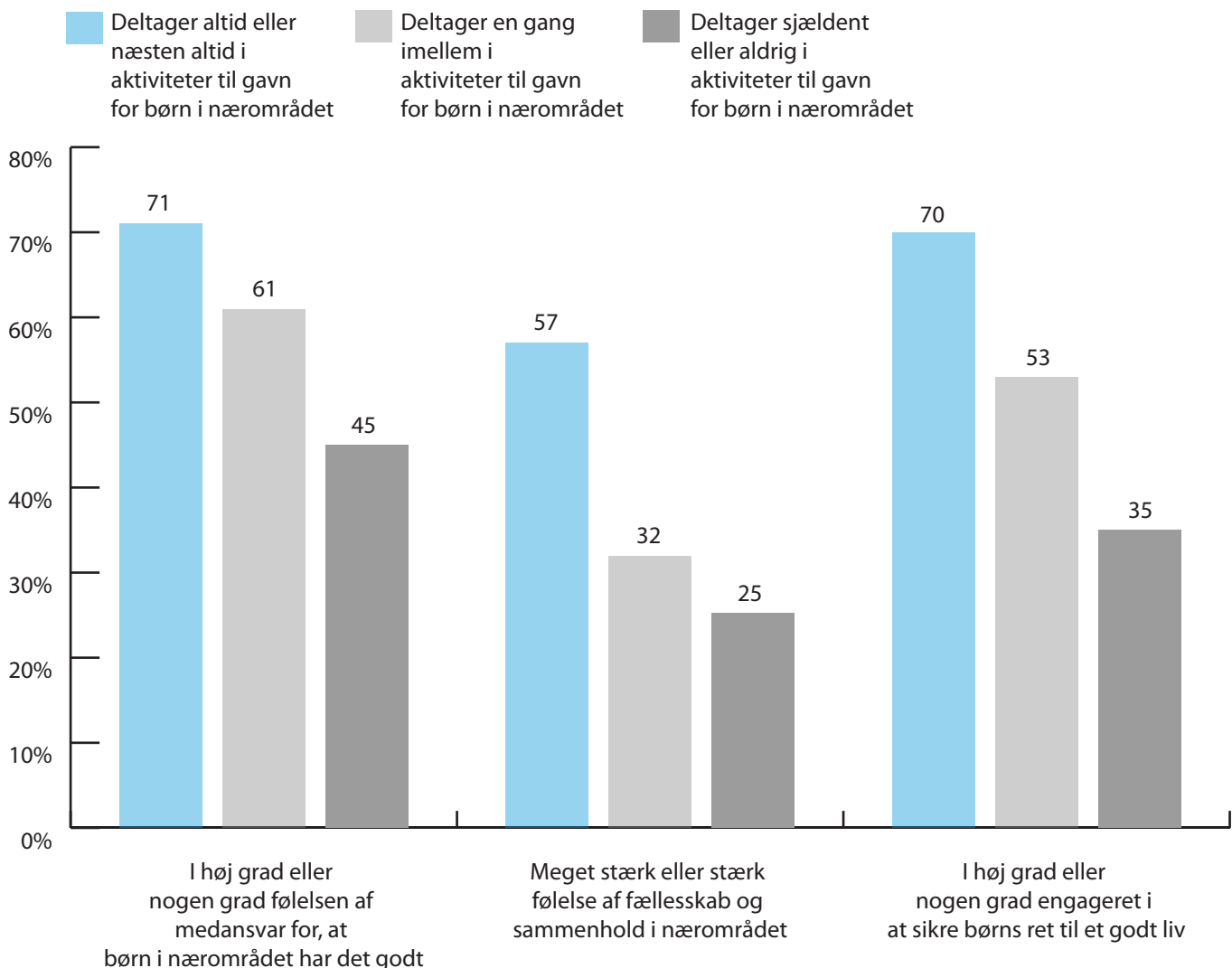
Der var en forventelig sammenhæng mellem dét at have hjemmeboende børn og at være engageret i børns ret til et godt liv, både for mænd og kvinder. Halvdelen af mænd med hjemmeboende børn (51 %) angav, at de i høj grad eller nogen grad var engageret, sammenlignet med godt én ud af tre (36 %) mænd uden hjemmeboende børn (p=0,02). Blandt kvinder var forskellene lidt mindre. Hvor 58 % af kvinder med

hjemmeboende børn i høj grad eller i nogen grad var engageret, angav 49 % af kvinder uden hjemmeboende børn dette ($p=0,09$). Både blandt mænd og kvinder med hjemmeboende børn angav én ud af fem, at de i mindre grad eller slet ikke var engageret i at sikre børns ret til et godt liv. Der var endvidere en sammenhæng mellem egen følelse af fællesskab og sammenhold i nærområdet og engagement i børns ret til et godt liv, både blandt mænd og kvinder. Således angav 59 % af mænd og 70 % af kvinder, der havde en meget stærk eller stærk fællesskabsfølelse, at de i høj grad eller nogen grad var engageret i børns ret til et godt liv, sammenlignet med 30 % af mænd og 38 % af kvinder, der angav en svag eller meget svag fællesskabsfølelse ($p<0,01$ for begge køn).

Socialt engagement til gavn for børn i nærområdet

Af figur 5 fremgår sammenhængen mellem hyppigheden af deltagelse i aktiviteter til gavn for børn i nærområdet og andelen med høj grad af følelse af medansvar for børn i nærområdet, en stærk følelse af sammenhold og et stærkt engagement i at sikre børns ret til et godt liv. Figuren viser, at følelsen af medansvar, følelsen af fællesskab, samt engagement i at sikre børns ret til et godt liv, falder med faldende deltagelse i aktiviteter til gavn for børn.

Figur 5. Hyppigheden af deltagelse i aktiviteter til gavn for børn i nærområdet, fordelt på følelsen af medansvar for børn ($N=387$), følelsen af fællesskab i nærområdet ($N=247$), samt engagement i at sikre børns ret til et godt liv ($N=340$).

7.3 Personligt kendskab til sager om seksuelle overgreb

Dannelsen af vores holdninger og hvad der fører til vore handlinger hænger i høj grad sammen med vores erfaringer. Derfor er det et væsentligt aspekt, i forhold til holdninger, engagement, viden og handleparathed knyttet til seksuelle overgreb, hvorvidt man har personligt kendskab til ofre for seksuelle overgreb eller selv har været udsat for overgreb. For at undersøge sammenhængen mellem på den ene side personligt kendskab til seksuelle overgreb og på den anden side handleparathed og bevågenhed omkring emnet indgik følgende spørgsmål om personligt kendskab til seksuelle overgreb i undersøgelsen:

'Kender du nogen, der har været udsat for seksuelle overgreb som barn?'

'Er du selv blevet udsat for seksuelle overgreb?'

'Var du under 15 år, da det skete?'

'Er personen blevet anmeldt?'

'Er personen blevet dømt?'

Majoriteten af deltagerne (69 %) kender nogen, der har været udsat for seksuelle overgreb som barn, procentvis flere kvinder (76 %) end mænd (62 %). Den meget høje andel, der kender nogen, som har været udsat for seksuelle overgreb som barn, hænger sandsynligvis sammen med den høje forekomst af seksuelle overgreb generelt i Grønland (8,12,16) i kombination med et lille befolkningstal, hvor de sociale og familiære bånd er tætte.

Af tabel 3 fremgår det, at 36 % af mændene og 22 % af kvinderne hverken kendte nogen, der har været udsat for seksuelle overgreb eller selv havde været udsat for seksuelle overgreb. Knap halvdelen af mænd (49 %) og kvinder (45 %) kender nogen, der har været udsat for seksuelle overgreb, men har ikke selv været udsat for overgreb. 11 % mænd og 29 % kvinder angav, at de både selv havde været udsat for seksuelle overgreb og kendte nogen, der havde været udsat for overgreb. Kun en lille andel af både mænd og kvinder angav, at de selv havde været udsat for seksuelle overgreb og ikke kendte nogen, der havde været udsat for seksuelle overgreb.

Tabel 3. Oversigt over andelen, der selv har været udsat for seksuelt overgreb og/eller kender nogen, der har været udsat for seksuelt overgreb, fordelt på mænd og kvinder ($p < 0,01$) ($N = 689$) (Uoplyst: $N = 10$).

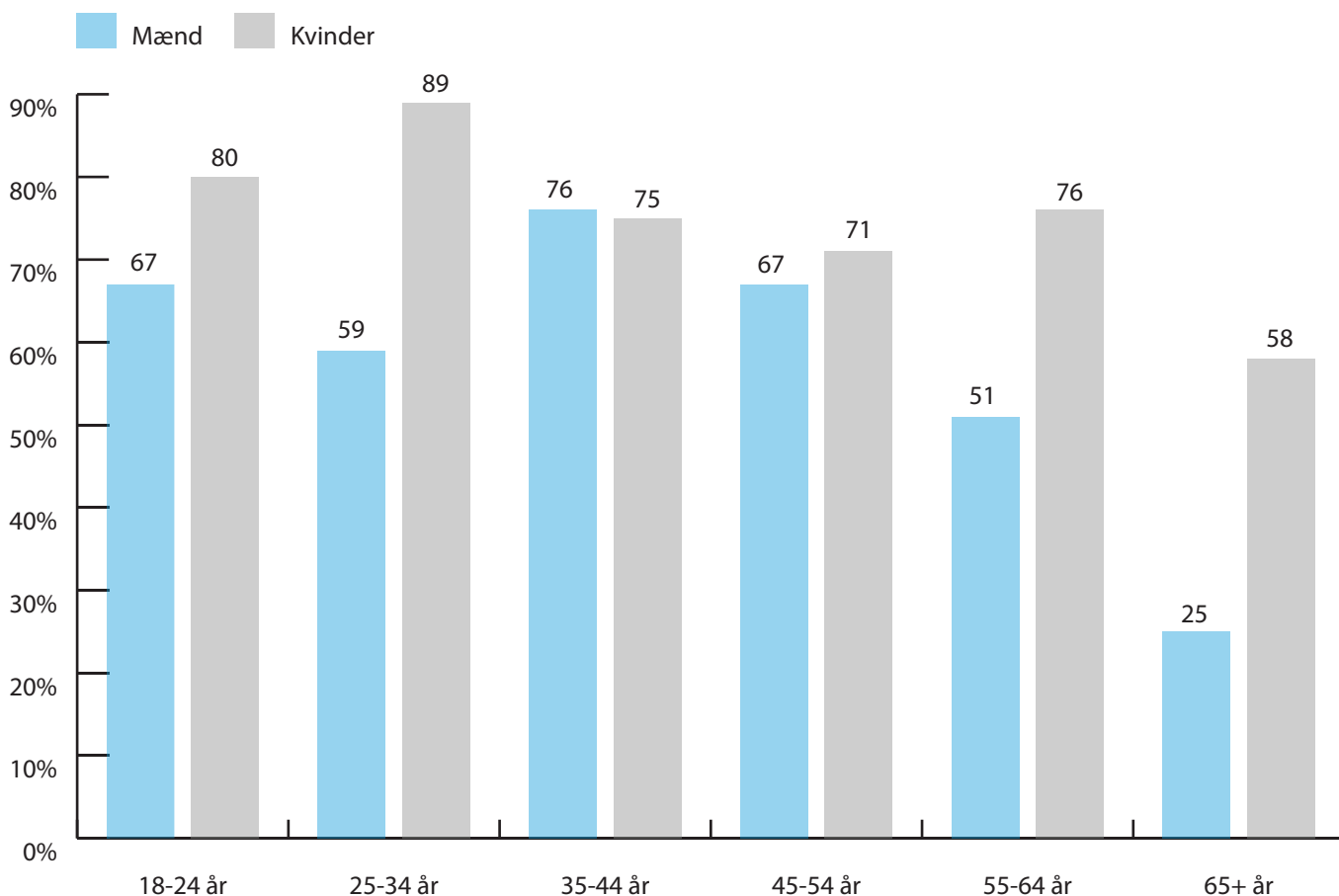
Personligt kendskab til seksuelle overgreb	Mænd (N=317)	Kvinder (N=372)
	Antal (%)	Antal (%)
Kender ingen, der har været udsat for seksuelt overgreb	115 (36 %)	82 (22 %)
Kender nogen, der har været udsat for seksuelt overgreb, men har ikke selv været udsat for seksuelt overgreb	156 (49 %)	167 (45 %)
Kender nogen og har selv været udsat for seksuelt overgreb	36 (11 %)	108 (29 %)
Selv været udsat for seksuelt overgreb, kender ingen der har været udsat for seksuelt overgreb	10 (3,2 %)	15 (4 %)

Én ud af fire af deltagerne angav selv at have været udsat for seksuelt overgreb, og i alt én ud af fem var under 15 år, da det skete. Procentvis flere kvinder (34 %) end mænd (15 %) havde selv været udsat for seksuelt overgreb ($p < 0,01$). Der var ingen forskel mellem mænd og kvinder, der havde været udsat for overgreb, før de fyldte 15 år.

Knap én ud af tre angav, at krænkeren var blevet anmeldt (30 %), hvoraf godt halvdelen (57 %) angav, at krænkeren var blevet dømt. I alt angav 17 % af de, der var blevet udsat for seksuelt overgreb, før de fyldte 15 år, at krænkeren var blevet dømt. Der var ingen forskel mellem mænd og kvinder hvad angår andelen, der angav, at krænkeren var blevet anmeldt og dømt. Der er ikke kendskab til andre undersøgelser blandt voksne i Grønland, der belyser andelen af seksuelle overgreb, der er blevet anmeldt og andelen af krænkerer, der er blevet dømt.

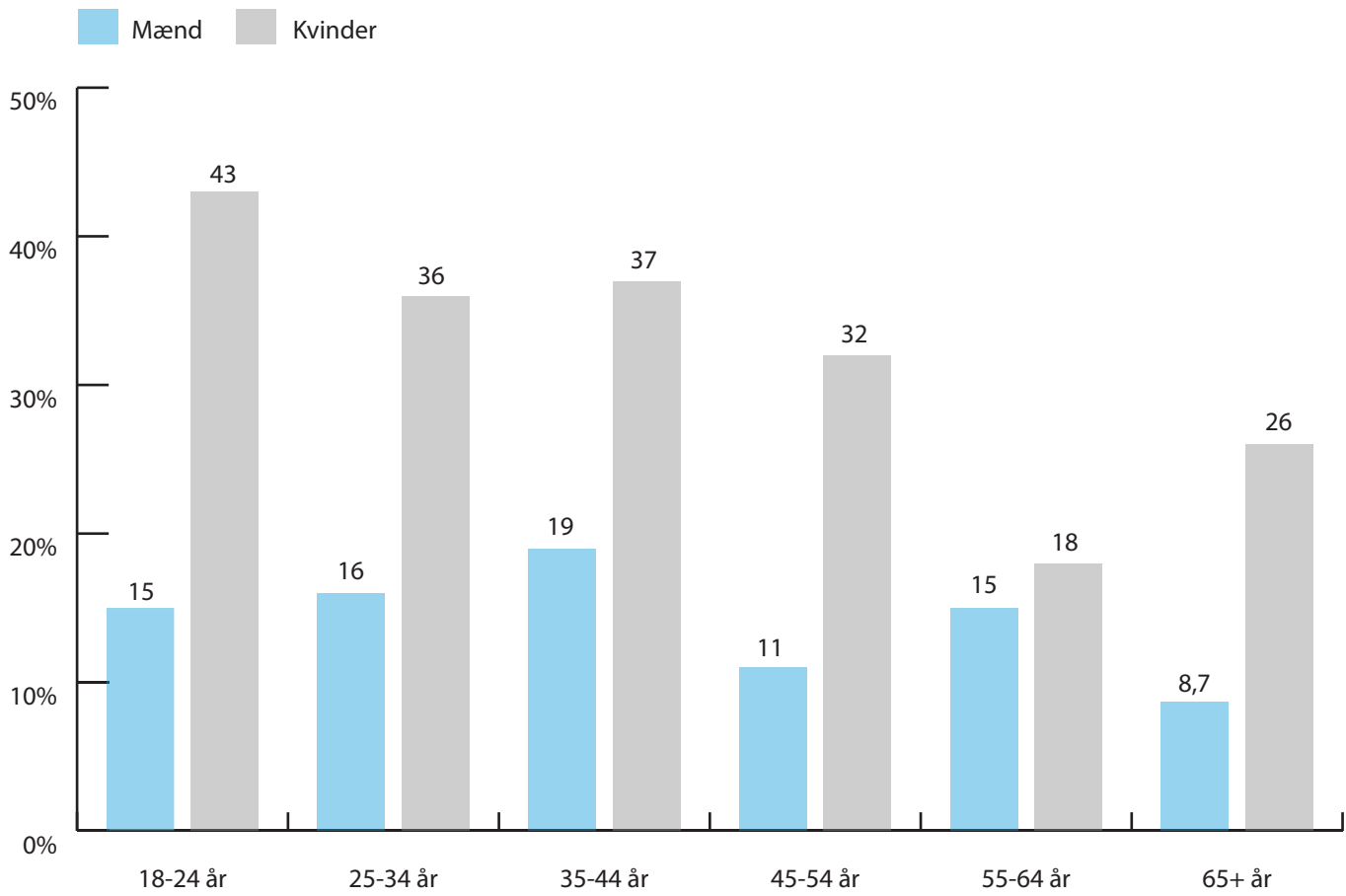
Hvis man ser bort fra dem, der selv har været udsat for seksuelt overgreb, angav 63 % at kende nogen, der havde været udsat for seksuelt overgreb som barn, 58 % mænd og 69 % kvinder ($p=0,01$).

Figur 6. Andelen af mænd ($N=313$) og kvinder ($N=369$), der kender nogen, der har været udsat for seksuelt overgreb, fordelt på aldersgrupper ($p<0,01$ for mænd og $p=0,01$ for kvinder).

Af figur 6 fremgår det, at der både blandt mænd og kvinder er forskel mellem aldersgrupperne og kendskab til andre, der har været udsat for seksuelt overgreb, hvor de yngre i højere grad kender nogen, der har været udsat for seksuelt overgreb. Dette skyldes sandsynligvis både en større åbenhed omkring emnet blandt de yngre generationer, samt at forekomsten af seksuelle overgreb er højere i nyere tid (12, 16). Af figur 6 fremgår det således, at yngre kvinder i højere grad end de ældre kender nogen, der har været udsat for seksuelt overgreb. Dette mønster ses også i den seneste befolkningsundersøgelse fra 2005-2007, som viste en klar stigning i forekomsten af seksuelle overgreb mod børn over tid, således at de yngste af deltagerne oftest (født efter 1965) havde været udsat for seksuelle overgreb (12). Der var ikke signifikante forskelle i aldersgrupper blandt mænd.

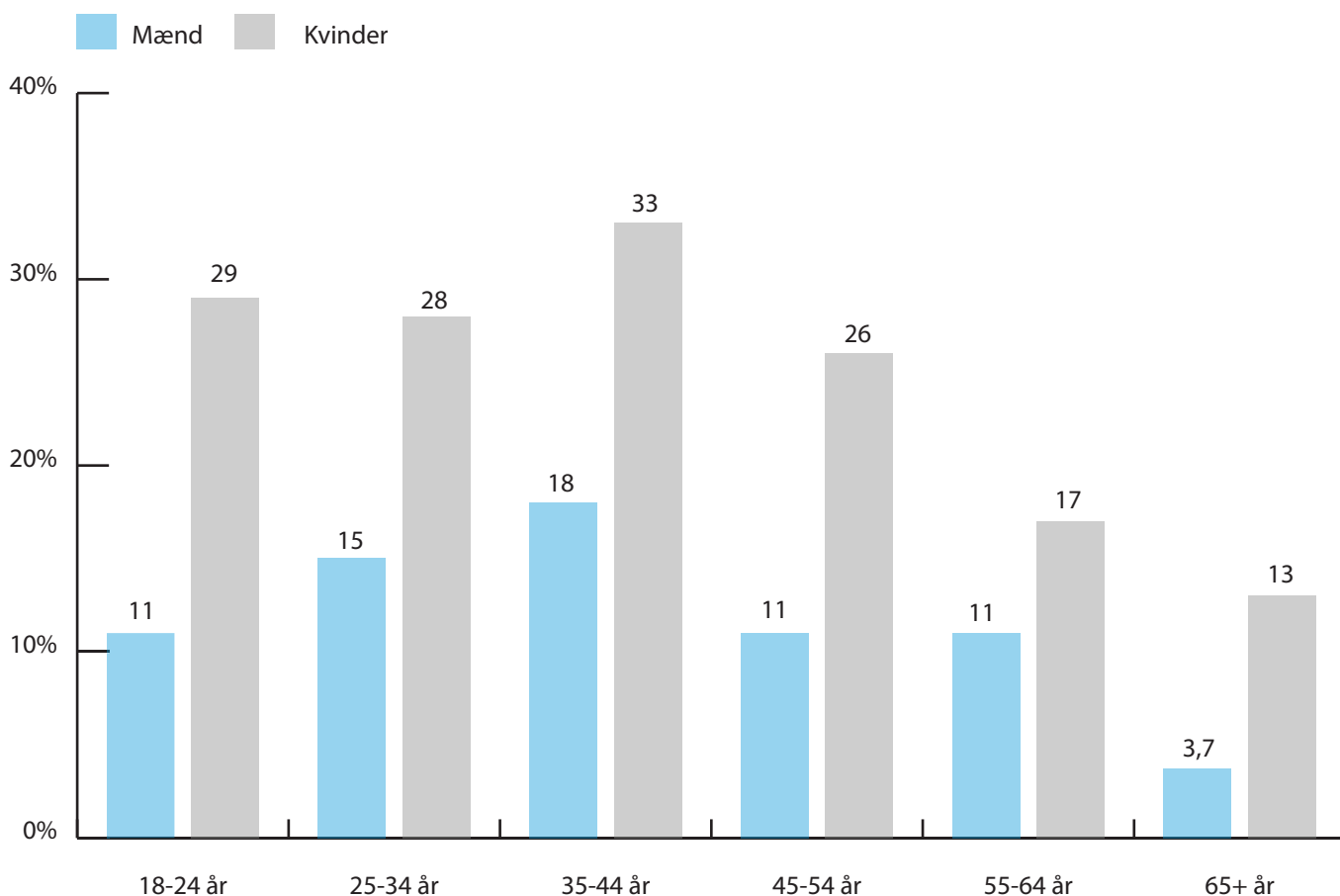
Figur 7. Andelen af mænd (N=314) og kvinder (N=367), der har været udsat for seksuelle overgreb, fordelt på aldersgrupper ($p=0,38$ for mænd og $p=0,02$ for kvinder).

Figur 7 viser andelen af mænd og kvinder, der angav selv at have været udsat for seksuelt overgreb fordelt på aldersgrupper. Blandt kvinder ses en forskel mellem aldersgrupperne, hvor andelen, der har oplevet seksuelle overgreb, falder med stigende alder. Figur 8 viser andelen af mænd og kvinder, der har været udsat for seksuelle overgreb, før de fyldte 15 år og dermed før den seksuelle lavalder. Den faldende forekomst af seksuelle overgreb med alderen fremstår tydeligst blandt kvinder, og forekomsten blandt de yngste aldersgrupper er på samme niveau, som den seneste undersøgelse Unges Trivsel i Grønland 2011. Unges Trivsel-undersøgelsen viste, at 29 % af pigerne og 7,7 % af drengene havde været udsat for seksuelle overgreb og vurderede selv hændelsen som et overgreb⁶ (8).

⁶ Seksuelle overgreb dækker i undersøgelsen over uønskede seksuelle erfaringer med jævnaldrene (fra ikke-fysiske hændelser til samleje og analsex) og/eller seksuel kontakt med en voksen, før de fyldte 15 år og/eller oplevede hændelsen som et seksuelt overgreb (fra ikke-fysiske hændelser til samleje).

Figur 8. Andelen af mænd (N=323) og kvinder (N=376), der har været udsat for seksuelle overgreb før de fyldte 15 år fordelt på aldersgrupper ($p=0,17$ for mænd og $p=0,09$ for kvinder).

Deltagerne bosat i en bygd angav i højere grad at have været udsat for seksuelle overgreb (34 %) sammenlignet med byboere (24 %) ($p=0,06$). Der var regionale forskelle, hvor procentvis flest af deltagerne med bopæl i Nordgrønland selv havde været udsat for seksuelle overgreb (32 %) ($p=0,01$). Der var endvidere forskelle i tilknytning til arbejdsmarkedet, hvor én ud af tre i gruppen uden for erhverv havde været udsat for seksuelle overgreb mens én ud af fem i gruppen af erhvervsaktive angav dette ($p<0,01$).

7.4 Befolkningens bevågenhed og problematisering af seksuelle overgreb

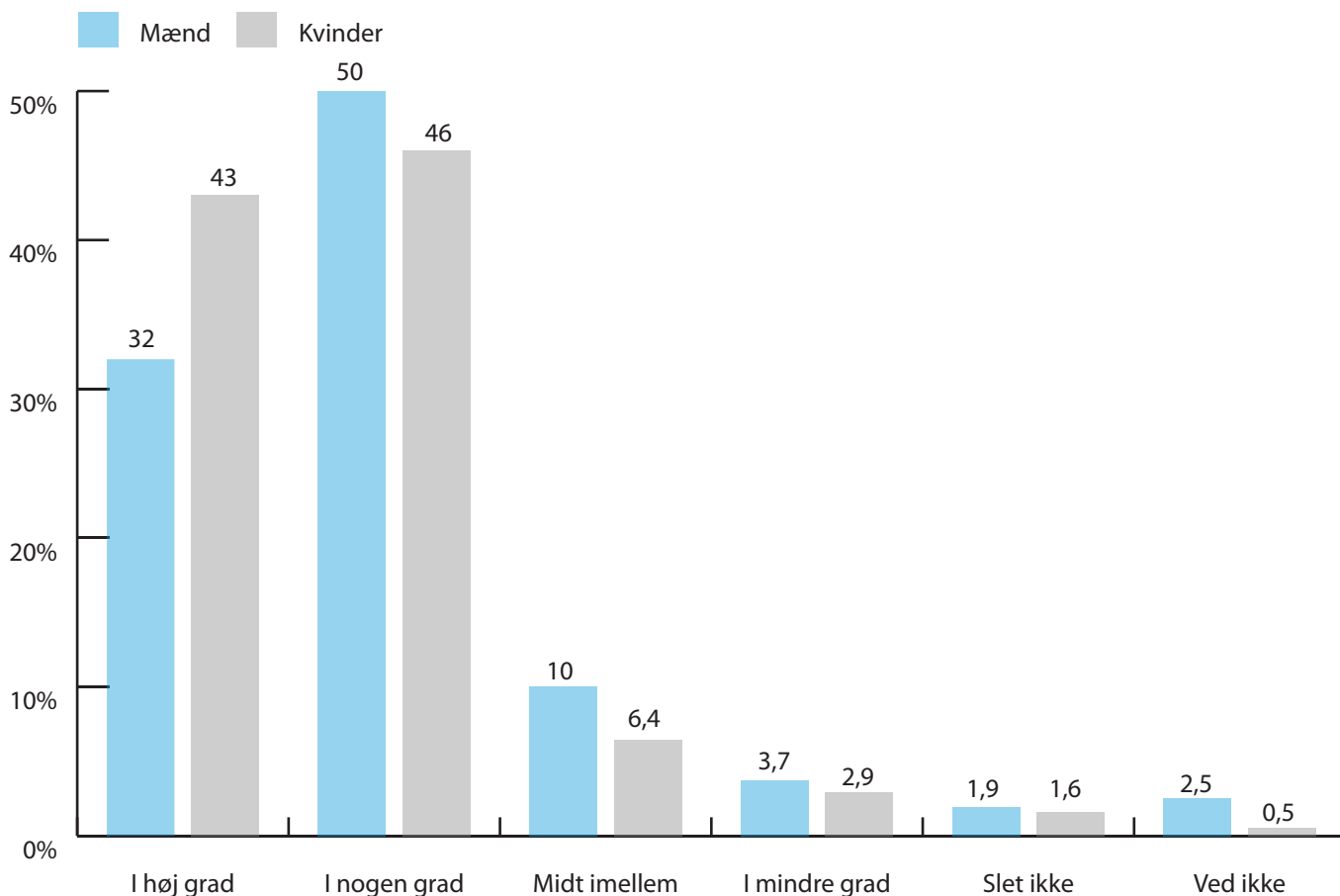
Befolkningsundersøgelserne blandt voksne i 1993-1994 viste for første gang selvrapporterede nationale tal om forekomsten af seksuelle overgreb i barndom og ungdom. Den høje forekomst blev for første gang bekræftet af selvrapporterede tal fra unge selv i 2004 (17, 14). De alvorlige tal har siden skabt offentlig debat og en stigende offentlig og politisk bevågenhed. Siden den første nationale konference om seksuelle overgreb (Den grønlandske konference i det globale arbejde mod seksuelt misbrug af børn) fandt sted i 1999 i Nuuk har der været mange tiltag, der alle har været med til at sætte offentligt fokus på problemet og dermed medvirke til at nedbryde tabuiseringen. Det er et område, der optager offentligheden og prioriteres højt, hvilket fremgår af den seneste befolkningsundersøgelse blandt voksne, hvor vold og seksuelle overgreb blev prioriteret højest af deltagerne blandt de temaer, der indgik i Inuuneritta 2007-2012 (18). Det følgende afsnit belyser befolkningens bevågenhed om emnet, problematisering af emnet, samt emnets tabuisering.

Befolkningens bevågenhed om seksuelle overgreb mod børn

For at belyse befolkningens bevågenhed omkring seksuelle overgreb indgik følgende spørgsmål:

'I de seneste år er seksuelle overgreb et emne, der har været en del fokus på i medierne. I hvilken grad er dette et emne, der optager dig?'

Figur 9. Befolkningens bevågenhed omkring emnet seksuelle overgreb mod børn, fordelt på mænd og kvinder (N=695) (p=0,01).

Figur 9 viser, at seksuelle overgreb er et emne, der optager majoriteten af deltagerne. Kvinder angav i højere grad end mænd, at de i høj grad er optaget af emnet. Både blandt mænd og kvinder steg andelen, der i høj grad var optaget af emnet, med stigende alder. Blandt de 18-24-årige angav 71 % mænd og 82 % kvinder, at de i høj grad eller nogen grad var optaget af emnet, sammenlignet med de 60+-årige, hvor 87 % af mænd og 91 % af kvinder angav dette. Der var kommunale forskelle med hensyn til graden af deltagernes bevågenhed om emnet. 94 % af deltagerne bosatte i Kommune Kujalleq, 90 % i Qeqqata Kommunia, 87 % i Qaasuitsup Kommunia og 83 % i Kommuneqarfik Sermersooq angav, at de i høj grad eller nogen grad var optaget af emnet (p=0,02).

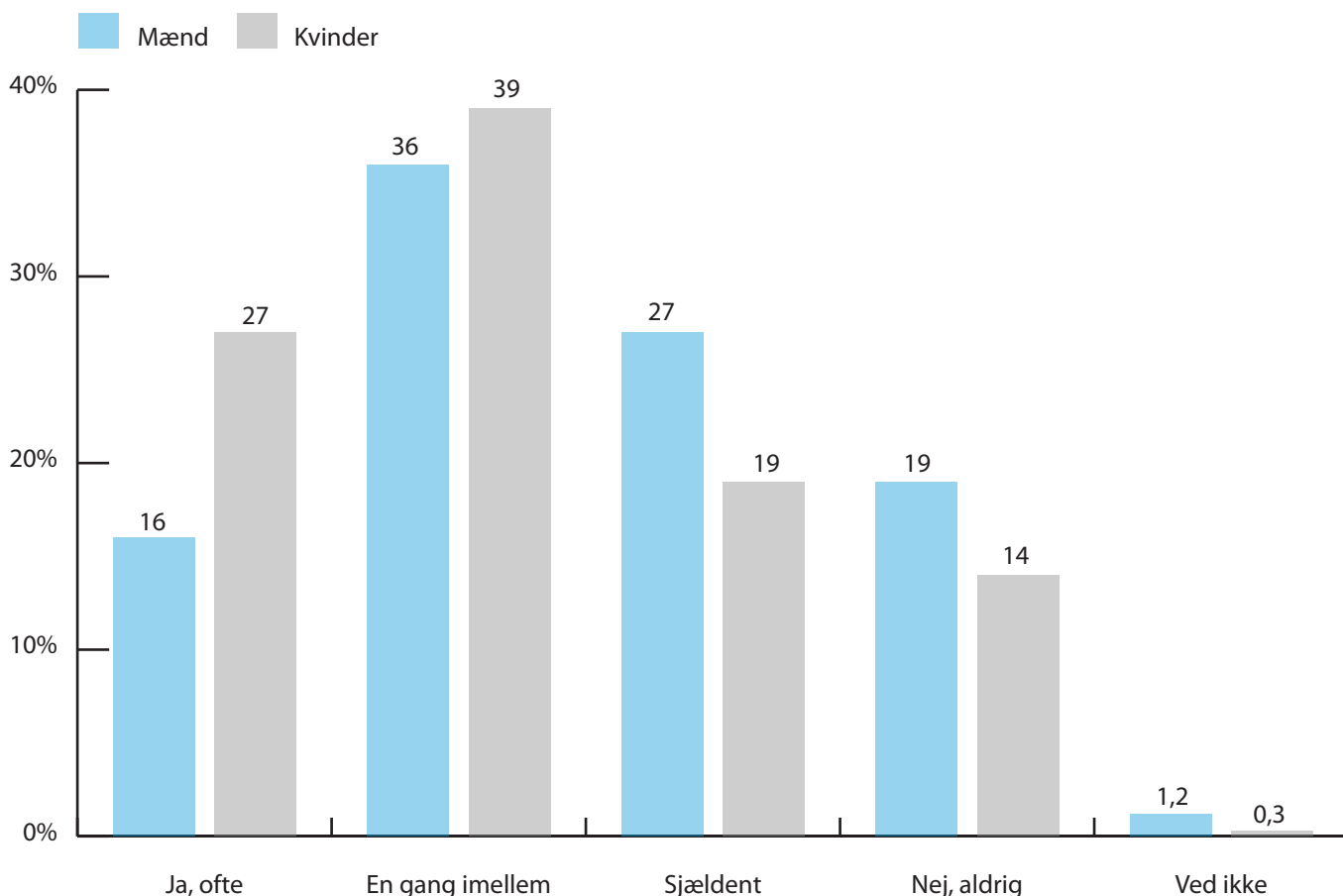
Der var forskel på bevågenhed omkring emnet i forhold til dét at kende nogen, der har været udsat for seksuelle overgreb. Graden af bevågenhed omkring emnet seksuelle overgreb steg med graden af personligt kendskab til seksuelle overgreb. Således angav 30 % af dem, der ikke havde kendskab til nogen, der havde været udsat for seksuelle overgreb, at de i høj grad var opmærksomme på emnet, 38 % af dem, der kendte nogen, og 50 % af dem, der selv havde været udsat for seksuelle overgreb, angav at kende nogen, der har været udsat for seksuelle overgreb (p<0,01).

Italesættelse af seksuelle overgreb

Tabuiseringen af seksuelle overgreb er blevet væsentligt mindre de senere år med gentagne historier i pressen om den høje forekomst og om personlige beretninger om seksuelle overgreb, samt politisk italesættelse af problemet. Men nedbrydningen af tabuiseringen i den offentlige og politiske debat betyder ikke nødvendigvis, at det er blevet mindre tabubelagt at tale om emnet med sine nærmeste. For at undersøge om seksuelle overgreb er et emne, man taler med sin nærmeste omgangskreds om, indgik følgende spørgsmål:

'Er seksuelle overgreb noget, du taler med venner og familie om?'

Figur 10. Hyppigheden af at tale om emnet seksuelle overgreb med venner og familie, fordelt på mænd og kvinder (N=695) ($p < 0,01$).

Majoriteten af deltagerne (60 %) talte med venner og familie om seksuelle overgreb, men en forholdsvis stor andel (40 %) angav, at de sjældent eller aldrig talte med familie og venner om det. Af figur 10 fremgår det, at kvinder hyppigere end mænd talte om emnet seksuelle overgreb med venner og familie. Både blandt mænd og kvinder var der forskel imellem aldersgrupperne og hyppigheden af at tale om emnet med de nærmeste. Blandt de 18-24-årige mænd angav 43 %, at de aldrig talte med familie eller venner om emnet, sammenlignet med 17 % af de 25-64-årige og 27 % af de 65+-årige mænd ($p=0,05$). Blandt kvinder var det ligeledes den yngste (22 %) og ældste (32 %) aldersgruppe, der i højere grad aldrig talte med nogen om emnet, sammenlignet med de 25-64-årige (11 %) ($p < 0,01$).

Deltagerne med bopæl i bygd angav i højere grad, at de sjældent eller aldrig talte med venner eller familie om emnet (49 %), sammenlignet med byboere (38 %) ($p=0,08$). Der var ingen kommunale eller regionale forskelle i hyppigheden af at tale om emnet med de nærmeste. Blandt de 25-64-årige var der forskelle mellem gruppen af erhvervsaktive og uden for erhverv. Således angav procentvis flere uden for erhverv, at de sjældent eller aldrig talte med de nærmeste om emnet (54 %), sammenlignet med gruppen i erhverv (36 %), studerende (20 %) og gruppen, der angav svarkategorien 'andet' (44 %) ($p=0,01$). Samme tendens ses inden for aldersgrupperne.

Vurdering af seksuelle overgreb som et lokalt eller et landsdækkende problem

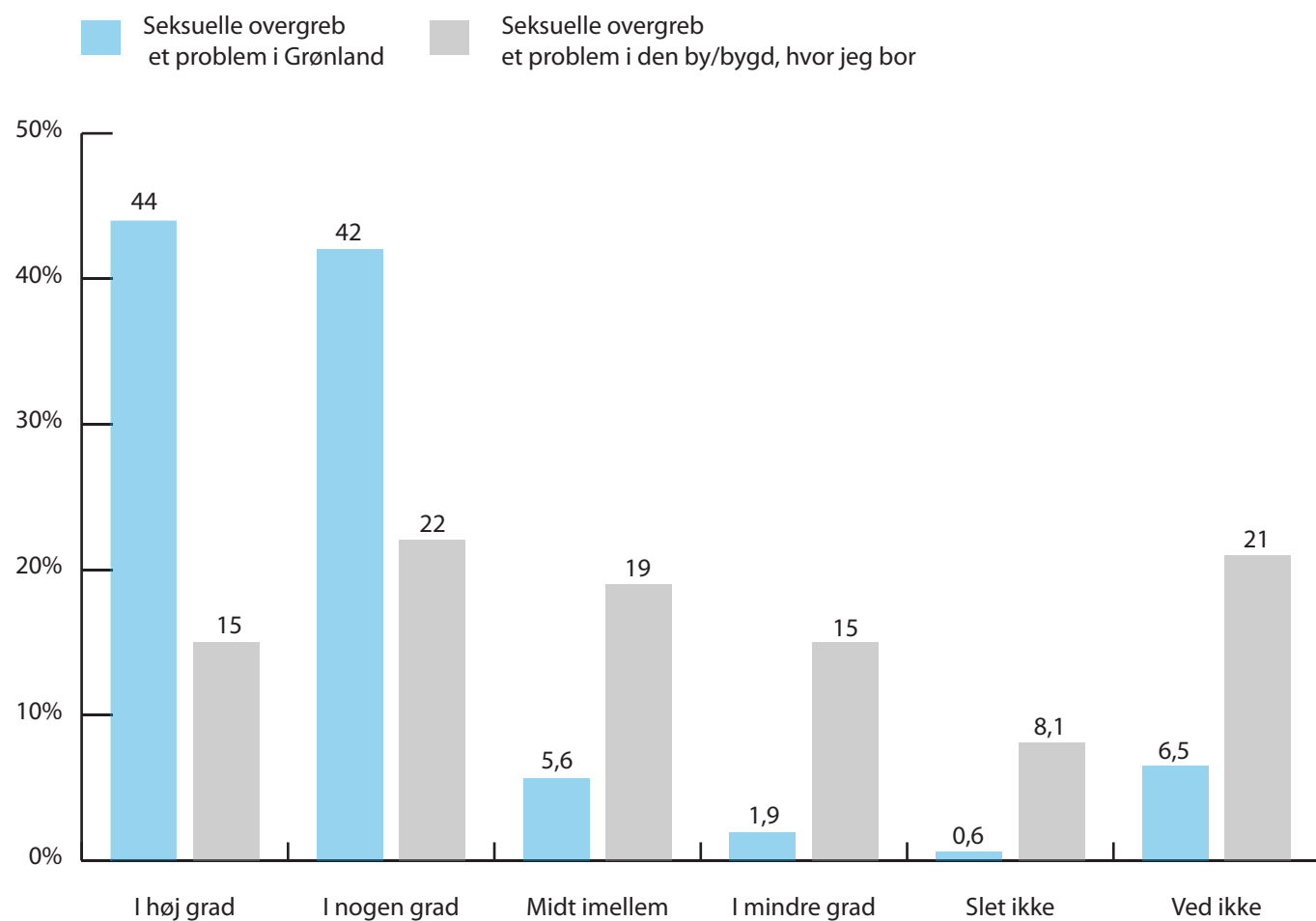
Et vigtigt aspekt af at engagere sig lokalt eller på landsplan i forebyggelsen af seksuelle overgreb er, hvorvidt man vurderer det som et problem. Dette blev belyst ved følgende spørgsmål:

'I hvilken grad synes du, seksuelle overgreb mod børn er et problem i den by eller bygd, du bor i?'

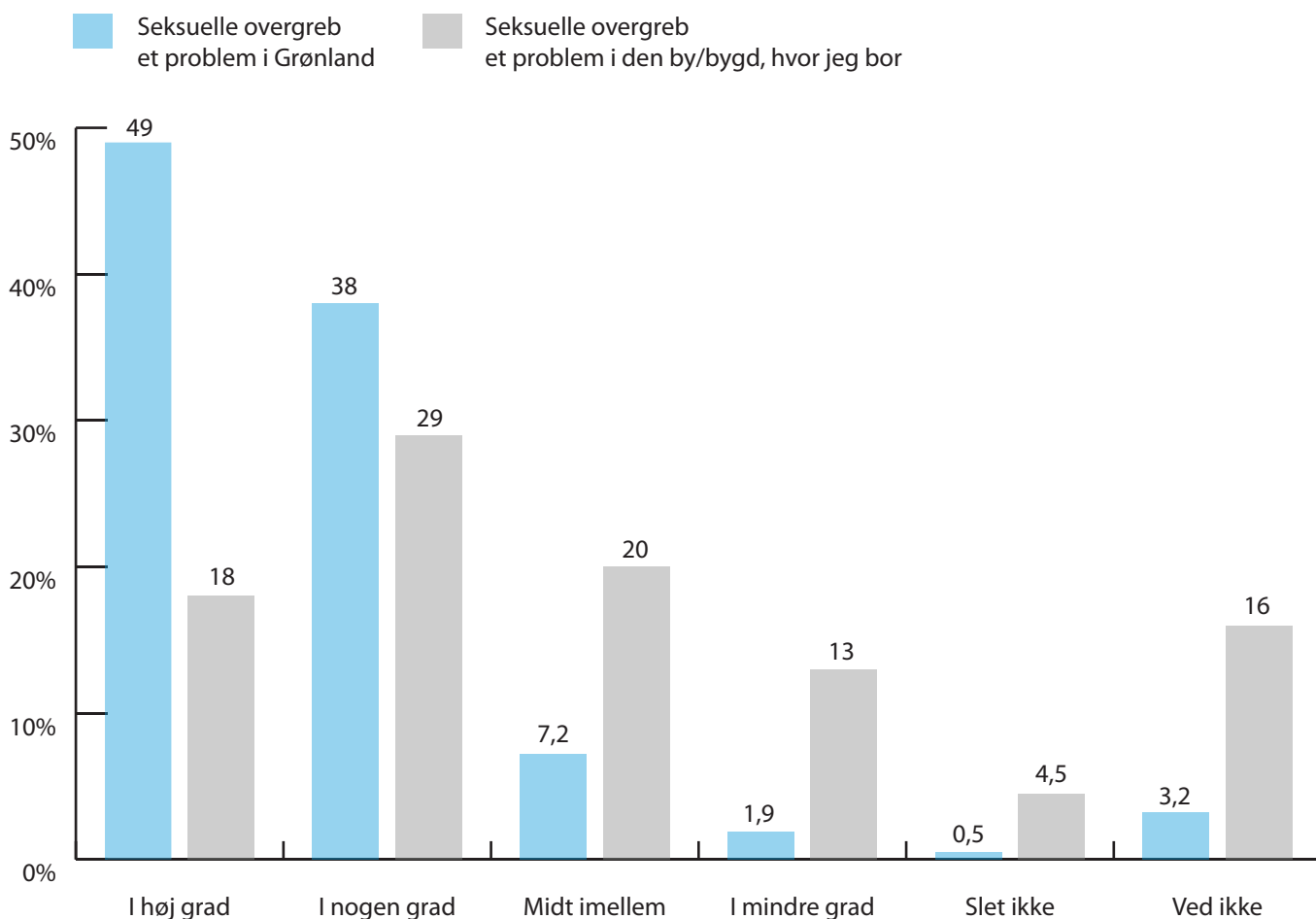
'I hvilken grad synes du, seksuelle overgreb mod børn er et problem i Grønland?'

Figur 11 og 12 viser henholdsvis mænds og kvinders vurdering af seksuelle overgreb som et problem i egen by/bygd og generelt for hele Grønland. Der var ingen forskel på mænd og kvinders vurdering af seksuelle overgreb som et problem generelt i Grønland, mens en højere andel af kvinder (47 %) end mænd (37 %) i høj grad eller nogen grad vurderede det som et problem i den by eller bygd, de bor i ($p=0,03$). Af figurerne fremgår det, at både mænd og kvinder vurderer det mere som et generelt problem end noget, der er et problem, dér hvor de bor.

Figur 11. Vurdering af seksuelle overgreb som et problem i Grønland og i aktuel bopæl i by/bygd. Mænd (N=321).

Figur 12. Vurdering af seksuelle overgreb som et problem i Grønland og i aktuel bopæl i by/bygd. Kvinder (N=375).

Seksuelle overgreb som et generelt problem i Grønland

Procentvis færre blandt de ældre generationer (65+-årige) vurderede i høj grad eller nogen grad, at seksuelle overgreb er et problem i Grønland (72 %), sammenlignet de 25-64-årige (88 %) og de 18-24-årige (85 %) ($p < 0,01$). Der var forskelle i vurderingen af seksuelle overgreb som et problem i Grønland og tilknytningen til arbejdsmarkedet. Procentvis færre uden for erhverv (76 %) angav, at det i høj grad eller nogen grad var et problem i Grønland, sammenlignet med gruppen i erhverv (88 %), studerende (91 %) og deltagere, der angav svarkategorien 'andet' (89 %) ($p < 0,01$).

Andelen, der i høj grad eller nogen grad vurderede seksuelle overgreb som et problem, steg med graden af personligt kendskab til nogen, der har været udsat for seksuelle overgreb. Således angav 81 % af dem, der ikke kendte nogen, der havde været udsat for overgreb, at de i høj grad eller nogen grad synes, at det var et problem generelt i Grønland, imod henholdsvis 87 % og 93 % af de, der kendte nogen eller selv havde været udsat for overgreb ($p = 0,03$).

Seksuelle overgreb som et lokalt problem

Der var ingen statistisk sikre forskelle blandt mænd og kvinder hvad angår alder og vurderingen af seksuelle overgreb som et problem lokalt. Dog ses der blandt mænd en tendens til, at vurderingen af overgreb, som et lokalt problem, forekom hyppigst blandt de ældste og yngste. Således vurderede halvdelen af de 18-24-årige (50 %), at seksuelle overgreb i høj grad eller nogen grad er et lokalt problem, mens procentvis færrest blandt de 45-54-årige vurderede dette (24 %) ($p = 0,10$). Der var ingen statistisk sikre forskelle blandt kvinder. Procentvis færre uden for erhverv (35 %), samt dem, der angav svarkategorien 'andet' (34 %), vurderede overgreb som et lokalt problem, sammenlignet med de erhvervsaktive (44 %) og studerende (57 %) ($p = 0,07$). Der var endvidere regionale forskelle i vurderingen af overgreb som et lokalt problem. Knap én ud af tre i Nordgrønland (31 %) og Sydgrønland (32 %) vurderede det i høj grad eller nogen grad som et problem i den by eller bygd de boede i, mens omkring halvdelen af deltagerne fra Midtvestgrønland (54 %) og Østgrønland (48 %) angav dette ($p < 0,01$). Der var ligeledes kommunale forskelle, hvor knap to ud af tre deltagerne fra Kommuneqarfik Sermersooq

(61 %) i høj grad eller nogen grad vurderede seksuelle overgreb som et lokalt problem sammenlignet med knap én ud af tre fra Qaasuitsup Kommunia (32 %), Qeqqata Kommunia (32 %), samt Kommune Kujalleq (30 %) ($p<0,01$). Endelig havde bopæl i by eller bygd en betydning. Således angav 51 % af deltagerne med bopæl i en bygd, at det var et mindre lokalt problem eller slet ikke et problem lokalt, sammenlignet med deltagerne med bopæl i en by, hvor 16 % angav dette ($p<0,01$).

Andelen, der angav, at de ikke vidste, hvorvidt seksuelle overgreb var et problem i den by eller bygd, de bor i, faldt med graden af personligt kendskab til overgreb. Godt én ud af tre (34 %), der ikke kendte nogen, angav, at seksuelle overgreb i høj grad eller nogen grad var et problem i den by eller bygd, de havde bopæl i, 46 % af dem, der kendte andre, der havde været udsat for overgreb angav, at seksuelle overgreb i høj grad eller nogen grad var et problem i den by eller bygd, de havde bopæl i. Knap halvdelen (49 %) af dem, der selv havde været udsat for seksuelle overgreb angav, at seksuelle overgreb i høj grad eller nogen grad var et problem i den by eller bygd, de havde bopæl i. Endvidere angav 24 % af dem, der ikke kendte nogen, der havde været udsat for seksuelle overgreb, svarkategorien 'ved ikke' på spørgsmålet om seksuelle overgreb er et problem lokalt, 16 % af dem, der kender nogen angav svarkategorien 'ved ikke', og 12 % af dem, der selv havde været udsat for overgreb angav svarkategorien 'ved ikke' ($p<0,01$).

Kampagner og information om seksuelle overgreb, der har gjort indtryk

En mediekampagne indgår som en del af MIBB's projekt 'Som Ringe i Vandet'. For at kunne måle på en eventuel effekt af kampagnen senere og for at belyse befolkningens bevidsthed og indtryk af andre kampagner eller information om emnet, blev følgende spørgsmål stillet:

'Kan du komme i tanke om en kampagne eller anden information om seksuelle overgreb mod børn, der har gjort særligt indtryk på dig?'

'Hvad?'

'Hvordan gjorde det indtryk?'

Knap to ud af tre (65 %) kunne ikke komme i tanke om en kampagne eller anden information om seksuelle overgreb, som havde gjort særligt indtryk. Der var ingen forskel mellem kvinder og mænd, bopæl i by eller bygd, eller tilknytning til arbejdsmarkedet. Der var derimod forskelle mellem aldersgrupperne, hvor procentvis færrest af de 18-24-årige (26 %) og de 65+-årige (25 %) angav at kunne mindes en kampagne eller information, der havde gjort indtryk, sammenlignet med de 25-64-årige (38 %) ($p=0,03$). Der var desuden kommunale forskelle, hvor procentvis flest i Qaasuitsup Kommunia angav at huske en kampagne (41 %) og procentvis færrest i Qeqqata Kommunia (28 %) ($p=0,09$). Graden af personligt kendskab til seksuelle overgreb havde desuden betydning, idet procentvis færrest af dem, der ikke kendte nogen, der har været udsat for overgreb, angav at huske en kampagne (20 %). 41 % af dem, der kendte nogen, der havde været udsat for seksuelle overgreb, kunne komme i tanke om en kampagne om seksuelle overgreb, og 44 % af dem, der selv har oplevet overgreb, angav at huske en kampagne ($p<0,01$). Dem, der kunne huske information om emnet, angav spots i TV og radio, aviser, pjecer, borgermøder, teater mm. Ligeledes blev instanser og foreninger som Tasiorta, Paarisa og Meeqqat Inuunerissut / Bedre Børneliv nævnt.

7.5 Holdninger og handleparathed

Det kan være vanskeligt at opfange signaler om, at et barn er udsat for seksuelle overgreb. Der kan desuden være mange barrierer forbundet med at skulle handle på en mistanke. At tage konsekvensen og reagere på mistanken kan derfor være svært. Et første skridt til at klæde voksne på til at underrette ved mistanke om eller kendskab til seksuelle overgreb er derfor at få en viden om befolkningens handleparathed og eventuelle barrierer for at handle. For at kortlægge, hvilke muligheder og barrierer, der er i befolkningen i forhold til at engagere sig i indsatsen mod seksuelle overgreb mod børn, belyses befolkningens handleparathed ud fra den enkeltes parathed til at handle og egen opfattelse af muligheder for at handle meget konkret i relation til mistanke om eller kendskab til seksuelle overgreb mod børn. Dette blev belyst ved spørgsmål om den enkeltes ressourcer og barrierer for at handle – både ud fra spørgsmål om stillingtagen til hypotetiske situationer og konkrete erfaringer.

Handleparathed ved mistanke om seksuelle overgreb mod et barn

At have mistanke om seksuelle overgreb mod et barn blev belyst ved følgende spørgsmål:

'Har du nogensinde haft mistanke om, at et barn er blevet udsat for seksuelt overgreb?'

'Har du fortalt nogen om din mistanke?'

'Hvem talte du med?'

I alt havde 29 % af deltagerne haft en mistanke om, at et barn var blevet udsat for seksuelle overgreb, procentvis flere kvinder (35 %) end mænd (22 %) angav dette ($p < 0,01$). Hverken alder, bopæl i kommune eller by/ bygd eller tilknytning til arbejdsmarkedet havde betydning for, hvorvidt man havde haft en mistanke om seksuelle overgreb mod børn. Der var derimod regionale forskelle, hvor én ud af tre af deltagerne i Nordgrønland (34 %) og i Sydgrønland (33 %) havde haft mistanke imod én ud af fire fra Midtvestgrønland (25 %) og Østgrønland (23 %) ($p = 0,10$). Procentvis flest, der arbejder med børn og unge professionelt eller frivilligt, havde haft en mistanke om overgreb. Således havde 41 % af dem, der arbejder frivilligt eller professionelt med børn og unge, haft en mistanke imod 20 % af dem, der ikke havde et arbejde eller frivilligt arbejde, der involverer børn og unge ($p < 0,01$).

Der var en sammenhæng mellem følelsen af sammenhold og fællesskab i nærområdet og dét at have haft en mistanke om seksuelle overgreb mod et barn. Godt én ud af tre (34 %) deltagere, der havde en stærk eller meget stærk følelse af sammenhold og fællesskab til nærområdet, havde haft mistanke om, at et barn havde været udsat for seksuelle overgreb. Én ud af fire (25 %) deltagere, der havde en svag eller meget svag følelse af sammenhold og fællesskab til nærområdet, havde haft en mistanke ($p = 0,06$). Således faldt andelen, der havde haft mistanke, med faldende fællesskabsfølelse og følelse af sammenhold i nærområdet.

Der var endvidere sammenhæng mellem det at have en følelse af medansvar for børn i nærområdet og at have haft en mistanke om seksuelle overgreb mod børn. Godt én ud af tre (34 %), af dem, der i høj grad eller nogen grad følte medansvar for børn i nærområdet, havde haft mistanke om seksuelle overgreb begået mod børn imod godt en ud af fire (26 %) af dem, der i mindre grad eller slet ikke følte medansvar ($p = 0,02$).

Der var også en sammenhæng mellem at være optaget af emnet generelt og have haft en mistanke. Således havde 32 % af dem, der i høj grad eller nogen grad var optaget af emnet, haft mistanke imod 23 % af dem, der i mindre grad eller slet ikke var optaget af emnet ($p = 0,03$).

Der var stor forskel i graden af personligt kendskab til overgreb og at have haft en mistanke. 9 % af dem, der ikke kendte nogen, havde haft en mistanke, 37 % af dem, der kendte nogen, havde haft en mistanke og 39 % af dem, der selv havde været udsat for seksuelle overgreb, havde haft en mistanke ($p < 0,01$).

Blandt dem, der havde haft en mistanke om, at et barn havde været udsat for seksuelle overgreb, havde tre ud af fire fortalt nogen om sin mistanke (76 %). Det svarer til godt én ud af fem af alle deltagerne. Kvinder og mænd havde lige ofte talt med nogen om sin mistanke. Andelen, der havde talt med andre om det, steg med stigende alder. Således havde 50 % af de 18-24-årige talt med nogen om mistanken,

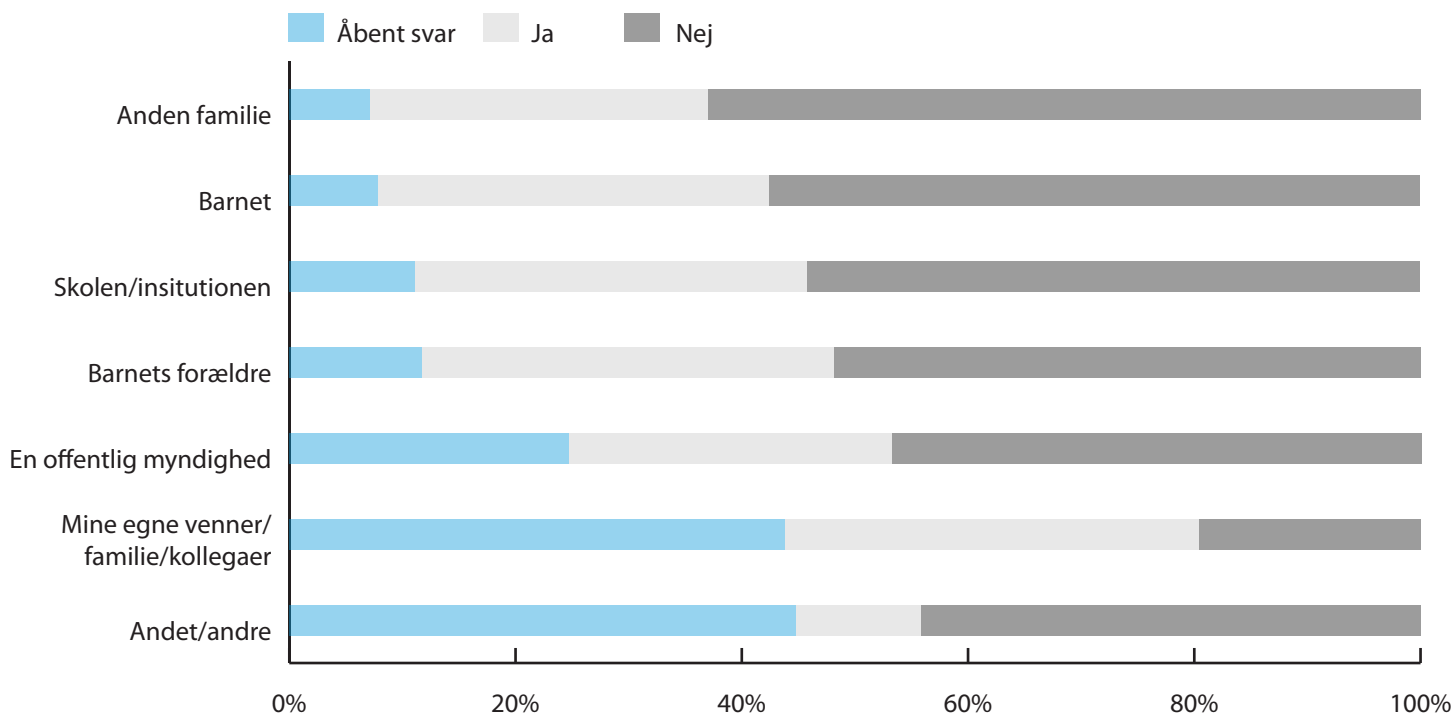
mens 82 % af de 35+-årige angav dette ($p < 0,01$). Studerende (87 %) og erhvervsaktive (83 %) havde i højere grad talt med nogen om mistanken sammenlignet med gruppen uden for erhverv (60 %) og dem, der angav svarkategorien 'andet' (54 %).

Der var forskel på at have bopæl i en by eller en bygd og have fortalt nogen om sin mistanke. Således havde 79 % af dem, der boede i en by, talt med nogen om mistanken, mens 57 % af dem, der boede i en bygd, angav dette ($p = 0,03$). Der var desuden regionale forskelle, hvor andelen, der havde talt med nogen, var størst i Midtvestgrønland (86 %) og Nordgrønland (74 %), sammenlignet med Sydgrønland (67 %) og Østgrønland (33 %) ($p < 0,01$).

Andelen, der arbejder med børn og unge, angav i højere grad at have fortalt nogen om sin mistanke (82 %) sammenlignet med andelen, der ikke arbejdede med børn, hverken professionelt eller frivilligt (71 %) ($p = 0,07$). Graden af personligt kendskab til overgreb havde betydning for, om man havde fortalt om sin mistanke. Således angav 72 % af dem, der ikke kendte nogen, der havde været udsat for seksuelle overgreb, at de havde talt med nogen om sin mistanke, 84 % af dem, der kendte nogen, der har været udsat for overgreb, havde talt med nogen om sin mistanke, og 65 % af dem, der selv havde været udsat for seksuelt overgreb, havde talt med nogen om sin mistanke ($p = 0,01$).

Ved spørgsmålet om, hvem de havde talt med om deres mistanke, fik deltagerne først muligheden for at afgive et åbent svar, det vil sige uden at blive præsenteret for svarmuligheder. Derefter blev en række svarmuligheder oplæst af interviewererne (svarkategorierne og svarfordelingerne fremgår af figur 13).

Figur 13. Talt med nogen om mistanke om seksuelle overgreb mod et barn (N=155).

Figur 13 viser deltagerens umiddelbare svar på spørgsmålet, samt deltagerens svar på de oplæste svarmuligheder. Af figuren fremgår det, at deltagerne hyppigst havde talt med egne venner/familie/kollegaer om mistanken (80%), hvilket også var højest blandt de åbne svar. Godt halvdelen havde talt med en offentlig myndighed om mistanken.

Der kan være mange årsager til ikke at dele sin mistanke om seksuelle overgreb, men begrundede mistanker skal underrettes, og derfor er barriererne vigtige at få et bedre kendskab til. For at belyse hvilke mulige barrierer, der kan være i forbindelse med at tale med andre om en mistanke om seksuelle overgreb mod børn, blev de, der ikke havde talt med nogen om mistanken, stillet følgende spørgsmål:

'Hvad gjorde, at du ikke fortalte nogen om din mistanke?'

Af de 48 deltagere (24%), der havde haft en mistanke, men ikke talt med nogen om det, angav 23% 'ved ikke' og 77% gav en begrundelse. Begrundelserne var forskellige, men blandt de hyppigste udsagn var; at man manglede mere indgående kendskab til, hvad der var sket; at man ikke fortalte det til nogen af hensyn til den krænkede; at der manglede et sted at henvende sig; eller at det var for sensitivt/pinligt. Begrundelse som; tavshedspligt; ikke at ville blande sig; usikkerhed omkring sagen; at den krænkede ikke ville fortælle det; at man skal passe på med, hvad folk siger, blev også nævnt. Derudover var nogle af begrundelserne for ikke at fortælle om mistanken, at deltageren selv var udsat for seksuelle overgreb.

Handleparathed ved kendskab til seksuelle overgreb mod et barn

Der kan være forskel på at have en mistanke om et seksuelt overgreb og et reelt kendskab til overgreb, hvad angår barrierer for at underrette. At have kendskab til konkrete seksuelle overgreb mod et barn, blev belyst ved følgende spørgsmål:

'Har du nogensinde haft kendskab til, at et barn er blevet udsat for seksuelle overgreb, hvor det ikke var rapporteret til en offentlig myndighed?'

'Har du fortalt nogen om dit kendskab?'

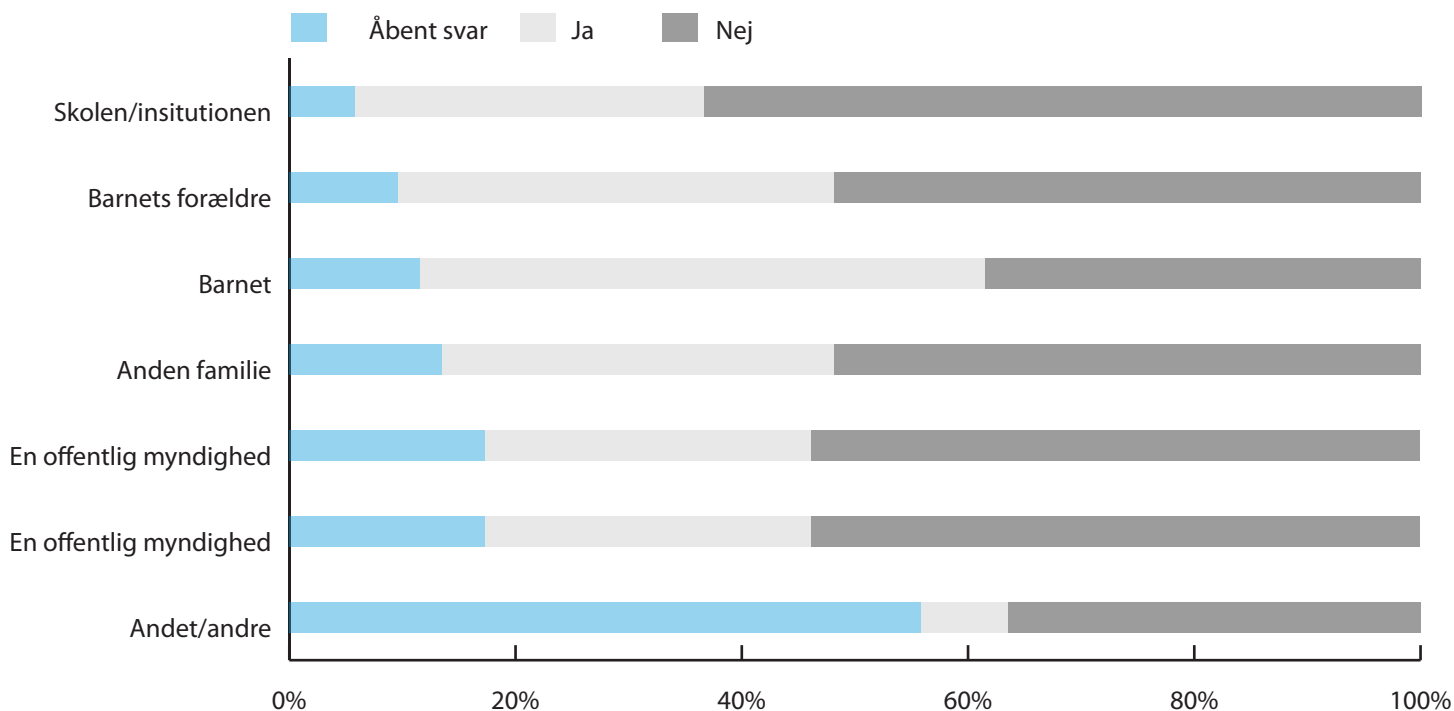
'Hvem talte du med?'

I alt 104 (15 %) angav, at de havde haft kendskab til, at et barn var blevet udsat for seksuelt overgreb, hvor det ikke var blevet rapporteret til en offentlig myndighed. Blandt dem, der havde haft en mistanke om seksuelle overgreb mod et barn, angav 34 %, at de havde et kendskab, uden at det var blevet rapporteret til en offentlig myndighed. Kvinder (19 %) havde i højere grad end mænd (11 %) kendskab til, at et barn var blevet udsat for seksuelle overgreb, uden at det var blevet rapporteret til en offentlig myndighed ($p < 0,01$). Yngre kvinder angav i højere grad end ældre kvinder, at de havde kendskab til, at et barn var blevet udsat for seksuelle overgreb, uden at det var rapporteret til en offentlig myndighed. Således angav 24 % af de 18-24-årige, 25 % af de 25-43-årige, 18 % af de 35-59-årige og 7 % af de 60+-årige dette ($p = 0,09$). Der var ingen forskel blandt mænd. Blandt kvinder angav procentvis flere i Midtvestgrønland (24 %) at have kendskab, uden at det var rapporteret til en offentlig myndighed imod Nordgrønland (17 %), Sydgrønland (11 %) og ingen i Østgrønland ($p = 0,04$). Blandt kvinder angav studerende (33 %) i højere grad end dem i erhverv (17 %) og uden for erhverv (14 %) eller deltagere, der angav svarkategorien 'andet' (22 %), at de havde kendskab til seksuelle overgreb, som ikke var meldt til en offentlig myndighed ($p = 0,09$). Blandt mænd angav procentvis flere, der arbejdede med børn professionelt eller frivilligt (17 %), at de havde kendskab til seksuelle overgreb, som ikke var blevet rapporteret til en offentlig myndighed, sammenlignet med dem, der ikke arbejder med børn (9 %) ($p = 0,05$). Der var ingen forskel blandt kvinder.

Halvdelen af dem, der havde kendskab til seksuelle overgreb mod børn, der ikke var rapporteret til den offentlige, havde fortalt nogen om sit kendskab ($N = 51$). Andelen, der havde fortalt nogen om det, steg med stigende alder. Således havde 31 % af de 18-24-årige fortalt om det til nogen, 53 % af de 25-59-årige havde fortalt om det til nogen og 83 % af de 60+-årige havde fortalt om det til nogen ($p = 0,06$).

Ved spørgsmålet om, hvem de havde talt med om deres kendskab, fik deltagerne først muligheden for at afgive et åbent svar, det vil sige uden at blive præsenteret for svarmuligheder. Derefter blev en række svarmuligheder remset op af interviewererne (svarmulighederne og svarfordelingen fremgår af figur 14).

Figur 14. Talt med nogen om kendskab til seksuelt overgreb mod et barn ($N = 51$).

Af figur 14 fremgår det, at majoriteten angav at have talt med egne venner/familie/kollegaer om kendskabet, og to ud af tre havde talt med barnet om det. De hyppigste umiddelbare svar der blev givet faldt under svarkategorien 'andre' efterfulgt af svarkategorierne 'mine egne venner/familie/kollegaer' og 'en offentlig myndighed'. Under halvdelen (46 %) havde talt med en offentlig myndighed om sit kendskab.

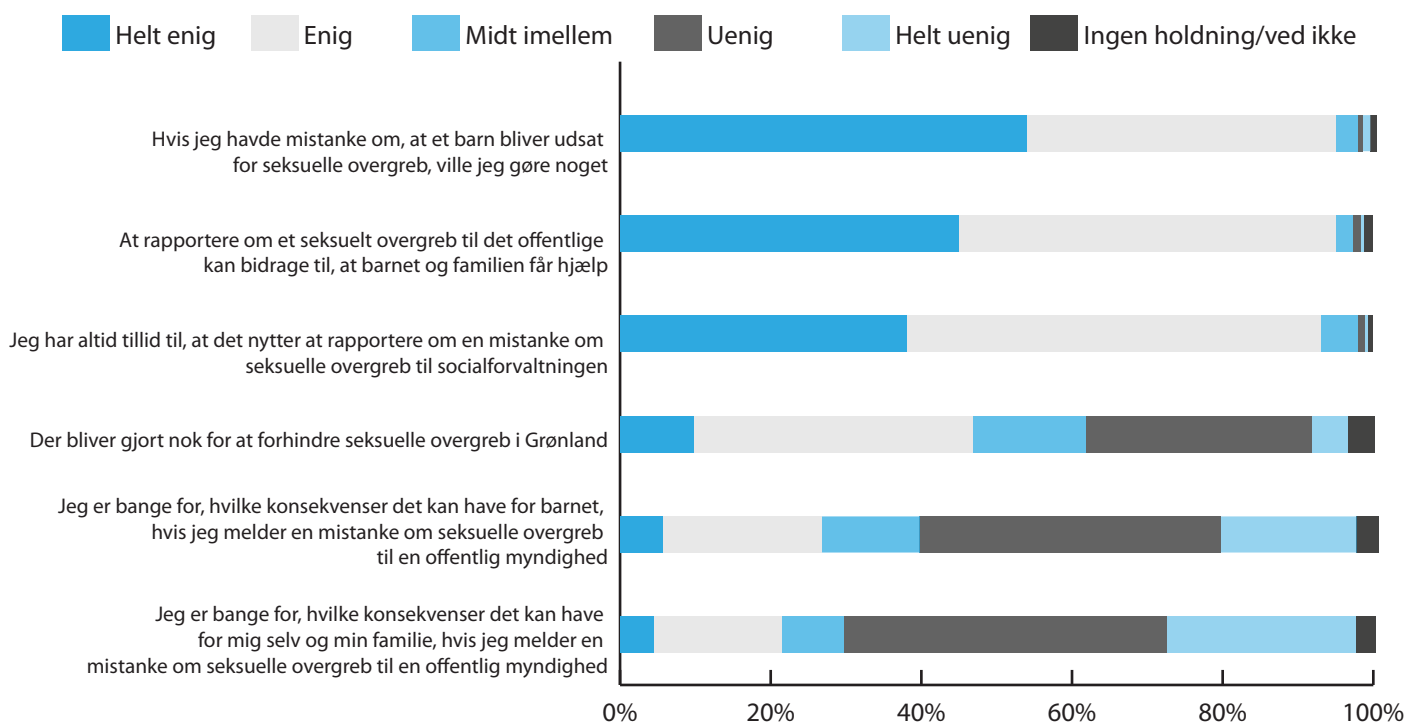
For at få en bedre indsigt i mulige barrierer for at tale med nogen om sit kendskab til seksuelle overgreb mod børn, indgik følgende spørgsmål:

'Hvad gjorde, at du ikke fortalte nogen om dit kendskab?'

Majoriteten af dem, der ikke havde fortalt nogen om sit kendskab (86 %), kom med en begrundelse, og kun få (14 %) angav svarkategorien 'ved ikke'. Begrundelserne for ikke at tale med nogen var mangfoldige, men den hyppigste begrundelse var, at der ikke blev sagt noget af hensyn til offeret, og at det var en viden, der var blevet fortalt i al fortrolighed af offeret, som ikke ønskede, at det skulle bringes videre. Yderligere lød nogle af forklaringerne på, at det drejede sig om ældre sager, og at offeret var voksen. Et par begrundelser lød på, at de var børn og ikke vidste, hvad de skulle gøre, eller at der ikke var nogen steder at henvende sig. Af enkelstående begrundelser kan nævnes: frygt for krænkeren; ville ikke blande sig; at det blev taget hånd om af andre; det drejede sig om et familiemedlem; ville ikke gøre barnet mere bange og indelukket; at sagen kun var overhørt fra andre; én havde glemt det; én var bange for ikke at blive troet på grund af manglende beviser.

For yderligere at afdække befolkningens handleparathed indgik udsagn om hypotetiske situationer og holdninger til handling. Udsagnene fremgår af figur 15.

Figur 15. Enighed i udsagn vedrørende holdninger til seksuelle overgreb og handleparathed på mistanke om seksuelle overgreb (N=690-692).

Figur 15 viser, at majoriteten ville handle på en mistanke om seksuelle overgreb mod et barn; at der er stor tillid til, at det nytter at rapportere om en mistanke om seksuelle overgreb til socialforvaltningen; samt at det at rapportere til det offentlige kan bidrage til, at barnet og familien får hjælp (se bilag 4 for angivelse af procenttal). Knap halvdelen (47 %) var enige eller helt enige i, at der bliver gjort nok for at forhindre seksuelle overgreb i Grønland. Godt én ud af fire (27 %) var enige eller helt enige i udsagnet om, at være bange for konsekvenserne for barnet, hvis en mistanke blev rapporteret til det offentlige. Én ud af fem (22 %) var bange for konsekvenserne for sig selv og sin egen familie ved at rapportere om en mistanke.

I det følgende belyses deltagerens enighed i hvert udsagn hver for sig ud fra forskelle mellem køn, aldersgrupper, regionale og kommunale forskelle, erhverv inden for børn og ungeområdet, samt i forhold til graden af personligt kendskab til seksuelle overgreb.

'Der bliver gjort nok for at forhindre seksuelle overgreb i Grønland.'

Der var ingen forskel mellem mænd og kvinder hvad angår holdningen til, at der bliver gjort nok for at forhindre seksuelle overgreb i Grønland. Knap hver anden (46 %) er enig i udsagnet, mens godt én ud af tre (35 %) er uenige. De 25-64-årige (38 %) var i højere grad uenig i udsagnet sammenlignet med de yngste (18-24-årige (22 %) og de ældste (65+-årige) (29 %) ($p=0,04$). Procentvis færrest i gruppen uden for erhverv var uenige i udsagnet (22 %) sammenlignet med dem i erhverv (39 %), studerende (39 %) og dem, der angav svarkategorien 'andet' (31 %) ($p=0,10$). Der var regionale forskelle, hvor procentvis flest i Midtvestgrønland (43 %) var uenige i

udsagnet sammenlignet med Nordgrønland (30 %), Sydgrønland (28 %) og Østgrønland (19 %) ($p < 0,01$). Der var ligeledes kommunale forskelle med procentvis størst uenighed i Qeqqata Kommunia (43 %) efterfulgt af Kommuneqarfik Sermersooq (38 %), Qaasuitsup Kommunia (31 %) og Kommune Kujalleq (29 %) ($p < 0,01$). Dem, der boede i en by, var i højere grad uenig i udsagnet (37 %) sammenlignet med dem, der boede i en bygd (23 %) ($p = 0,06$). Dem, der arbejdede med børn og unge professionelt eller frivilligt (43 %), var i højere grad uenig i udsagnet sammenlignet med gruppen, der ikke arbejdede med børn og unge (31 %) ($p = 0,01$). Der var forskel i graden af personligt kendskab til overgreb og enighed i udsagnet om, at der bliver gjort nok for at forhindre seksuelle overgreb i Grønland. Således var dem, der kendte andre, der havde været udsat for seksuelle overgreb, i højere grad uenig i udsagnet (42 %) sammenlignet med dem, der ikke kendte nogen, der havde været udsat for seksuelle overgreb (32 %) og dem, der selv har været udsat for seksuelle overgreb (25 %) ($p < 0,01$).

'Hvis jeg havde mistanke om, at et barn bliver udsat for seksuelle overgreb, ville jeg gøre noget.'

Der var ingen forskel mellem mænd og kvinder med hensyn til at ville gøre noget ved en mistanke om seksuelle overgreb. Således var majoriteten (95 %) enige i udsagnet og kun meget få angav ikke at ville gøre noget (2,9 %). Procentvis færrest af de ældste (65+-årige) var enige i udsagnet (79 %) sammenlignet med de 18-24-årige (91 %) og de 25-64-årige (97 %) ($p < 0,01$). Færre af gruppen uden for erhverv var enige i udsagnet om at ville handle ved en mistanke (88 %) sammenlignet med dem i erhverv (95 %), studerende (98 %) og dem, der angav svarkategorien 'andet' (99 %) ($p < 0,01$).

'I de næste fire udsagn vil jeg bede dig tage udgangspunkt i den by eller bygd, du bor i.'

'Jeg er bange for, hvilke konsekvenser det kan have for mig selv og min familie, hvis jeg melder en mistanke om seksuelle overgreb til en offentlig myndighed.'

To ud af tre (67 %) var ikke bange for konsekvenserne for sig selv og sin familie ved at rapportere en mistanke om seksuelle overgreb til en offentlig myndighed, mens godt én ud af fem (22 %) angav, at de var bange for konsekvenserne. Der var en forskel i mænd og kvinders uenighed i udsagnet om at være bange for konsekvenserne, hvor mænd (70 %) i højere grad end kvinder (65 %) var uenig i udsagnet og dermed ikke frygtede konsekvenserne ($p = 0,09$). Der var forskelle mellem aldersgrupperne, hvor de unge i højere grad end de ældre var bange for konsekvenserne. Således var procentvis færrest af de 18-24-årige uenig i udsagnet (52 %). Majoriteten af de 25-64-årige var uenig i udsagnet (70 %), mens to ud af tre af de ældste var uenig (64 %) ($p < 0,01$). Bopæl i bygd eller by havde en betydning for dét at være bange for konsekvenserne ved at rapportere om en mistanke om overgreb til det offentlige. Således angav procentvis flere fra bygder, at de var enige i udsagnet (30 %), sammenlignet med dem, der boede i en by (21 %) ($p = 0,06$). Der var regionale forskelle, hvor procentvis flest fra Øst- og Nordgrønland angav, at de var enige i udsagnet om at være bange for konsekvenserne for sig selv og sin familie (henholdsvis 30 % og 26 %), i forhold til Sydgrønland (22 %) og Midtvestgrønland (17 %) ($p < 0,01$). Der var endvidere kommunale forskelle, hvor procentvis færrest bosat i Qaasuitsup Kommunia (61 %) og Kommune Kujalleq (64 %) var uenige i udsagnet sammenlignet med deltagerne fra Kommuneqarfik Sermersooq (72 %) og Qeqqata Kommunia (74 %) ($p = 0,03$). Procentvis færrest blandt gruppen uden for erhverv (61 %) og dem, der angav svarkategorien 'andet' (62 %), var uenige i udsagnet sammenlignet med gruppen i erhverv (70 %) og studerende (67 %) ($p = 0,07$). Dem, der kendte nogen, der havde været udsat for seksuelle overgreb, men ikke selv havde været udsat, angav i højere grad at være uenig i udsagnet (73 %), sammenlignet med dem, der ikke kendte nogen (64 %), og dem, der selv havde været udsat (62 %) ($p = 0,01$). Dem, der arbejdede med børn og unge, var i højere grad uenig i udsagnet (75 %) i forhold til dem, der ikke arbejdede med børn og unge, hverken professionelt eller som frivilligt arbejde (64 %) ($p = 0,01$).

'Jeg er bange for, hvilke konsekvenser det kan have for barnet, hvis jeg melder en mistanke om seksuelle overgreb til en offentlig myndighed.'

Over halvdelen (58 %) var uenige i udsagnet om at være bange for, hvad der kan ske med barnet, hvis man rapporterer om en mistanke om seksuelt overgreb til en offentlig myndighed. Godt én ud af fire (27 %) angav, at være bange for konsekvenserne for barnet. Der var regionale forskelle, hvor procentvis færrest fra Østgrønland var uenig i udsagnet (37 %) sammenlignet med Nord- og Sydgrønland (56 %) og Midtvestgrønland (62 %) ($p = 0,08$). Dem, der arbejdede med børn og unge, var i højere grad uenig i udsagnet (65 %) i forhold til dem, der ikke arbejdede med børn og unge, professionelt eller som frivilligt arbejde (54 %) ($p = 0,03$).

'At rapportere om et seksuelt overgreb til det offentlige kan bidrage til, at barnet og familien får hjælp.'

Stort set alle (95 %) var enige i udsagnet om, at det offentlige kan bidrage til, at barnet og familien får hjælp. Der var hverken forskelle mellem mænd og kvinder, mellem aldersgrupper, bopæl i en by eller en bygd, regionale forskelle, kommunale forskelle eller forskelle i tilknytning til arbejdsmarkedet.

'Jeg har tillid til, at det nytter at rapportere en mistanke om seksuelle overgreb til socialforvaltningen.'

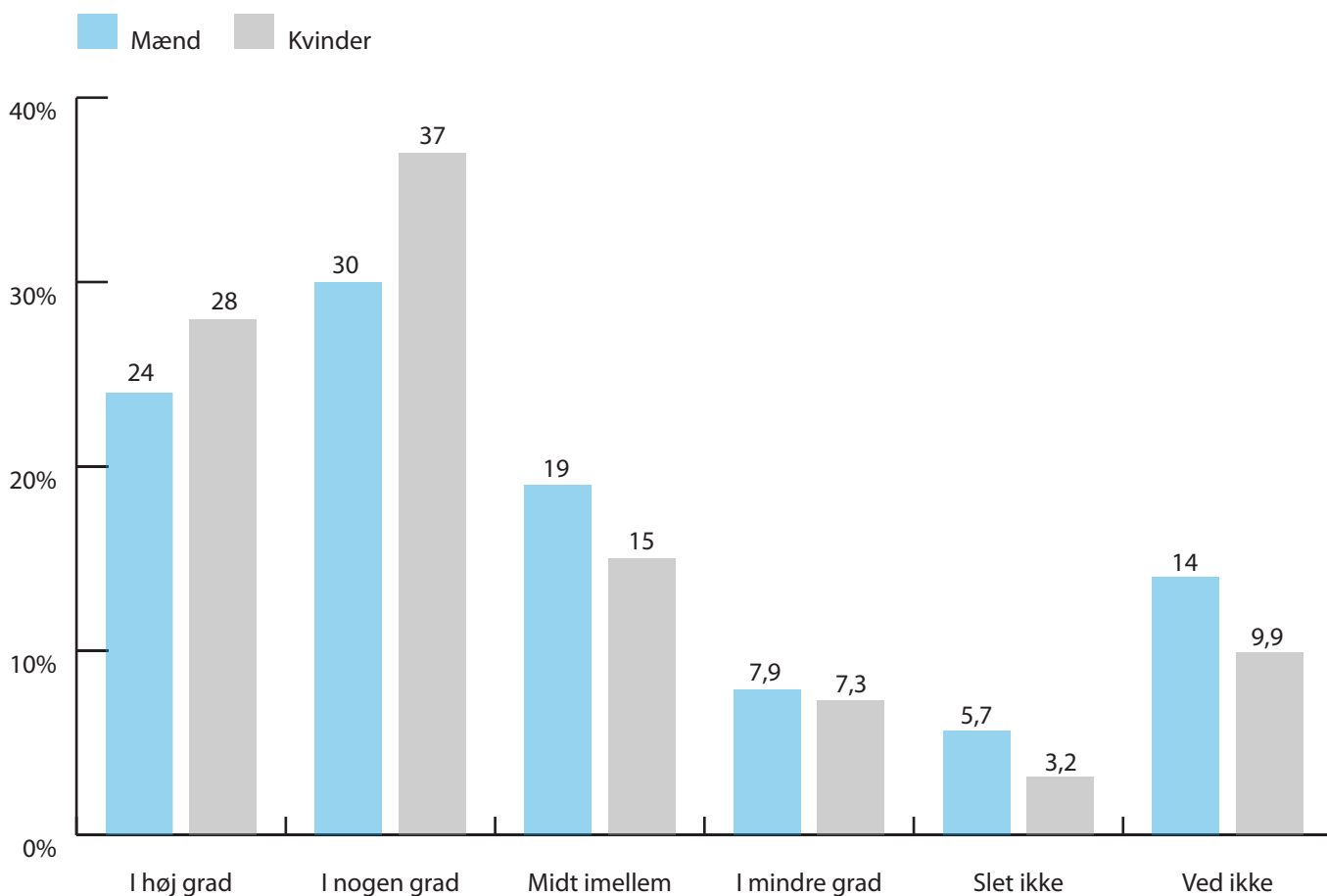
Stort set alle (93 %) havde tillid til, at det nytter noget at rapportere en mistanke om seksuelle overgreb til socialforvaltningen. Der var ingen forskel mellem mænd og kvinder eller mellem aldersgrupper. Alle med bopæl i en bygd havde tillid til, at det nytter at rapportere om seksuelle overgreb til socialforvaltningen, mens 92 % med bopæl i en by angav dette ($p=0,07$). Procentvis færrest fra Østgrønland angav, at de var enige i udsagnet om at have tillid til, at det nytter (85 %), sammenlignet med Midtvestgrønland (91 %), Nord-og Sydgrønland (96 %) ($p<0,01$).

Qeerleraaneq

Seksuelle overgreb er en fællesbetegnelse for seksuelt krænkende hændelser fra ikke-fysisk og verbal karakter til fysiske seksuelle overgreb. De psykiske og fysiske skadevirkninger efter seksuelle overgreb afhænger både af karakteren og omfanget af overgrebet, samt af offerets oplevelse af overgrebet. Desuden har omgivelsernes efterfølgende støtte og beskyttelse betydning for skadevirkningerne. En seksuelt krænkende handling er en handling af grænseoverskridende karakter, som f.eks. kan være berøring af kønsdele eller bryster. I Grønland findes der et begreb, kaldet Qeerleraaneq, hvor kønsdele bliver berørt uden på tøjet. Qeerleraaneq er alment kendt i Grønland. Ligesom andre former for fysisk berøring kan opfattes meget forskelligt, opfattes også Qeerleraaneq forskelligt, hvor nogen vil betegne det mest som en leg, mens andre mener, det er seksuelt grænseoverskridende handlinger. Følgende spørgsmål indgik for at få belyst befolkningens opfattelse af Qeerleraaneq som grænseoverskridende:

'Der er et begreb på grønlandsk, der hedder Qeerleraaneq, hvor kønsdele bliver berørt uden på tøjet. I hvilken grad mener du, at Qeerleraaneq er grænseoverskridende?'

Figur 16. Holdning til, hvorvidt Qeerleraaneq er grænseoverskridende ($N=690$) ($p=0,09$).

Af figur 16 fremgår det, at hovedparten af deltagerne opfattede Qeerleraaneq som grænseoverskridende, kvinder i lidt højere grad end mænd. I alt 12 % mente i mindre grad eller slet ikke, at Qeerleraaneq var grænseoverskridende (14 % mænd og 11 % kvinder), og 12 % angav svarkategorien 'ved ikke'. Undersøgelsen Unges Trivsel i Grønland 2011 viste, at 6 % drenge og 14 % piger rapporterede om uønskede fysiske seksuelle erfaringer med jævnaldrende (uden samleje). De unge blev ikke spurgt til Qeerleraaneq og de unges uønskede seksuelle erfaringer med jævnlandrene kan derfor ikke tilskrives Qeerleraaneq. Dog indikerer tallene, at der er en væsentlig andel af drenge og piger, der oplever krænkende seksuelle handlinger begået af jævnaldrende (8). Nærværende undersøgelse og Unges Trivsel i Grønland peger på, at et vigtigt aspekt af det forebyggende arbejde med seksuelle overgreb er at lave tidlig indsats med fokus på børn og unges kropslighed og grænsesætning i forhold til egen krop og seksualitet, samt at målrette indsatsen til henholdsvis drenge og piger.

Der var forskelle mellem aldersgrupper og opfattelsen af Qeerleraaneq som grænseoverskridende, hvor de ældste (60+-årige) i højere grad angav svarkategorien 'ved ikke' (23 %) sammenlignet med de øvrige aldersgrupper, hvor 10 % angav dette. De yngste (18-34-årige) angav i mindre grad, at Qeerleraaneq i mindre grad eller slet ikke er grænseoverskridende (8 %) sammenlignet med de 35-60+-årige (14 %) ($p < 0,001$). Der var ingen kommunale forskelle. Der var forskelle mellem by og bygd blandt kvinder, hvor procentvis flere fra byer angav, at Qeerleraaneq i høj grad eller nogen grad var grænseoverskridende (66 %), sammenlignet med deltagerne i bygder (55 %). Deltagerne med bopæl i bygd angav i højere grad svarkategorien 'ved ikke' (24 %) sammenlignet med byboere (8,4 %) ($p = 0,03$). Der var regionale forskelle blandt mænd, hvor en mindre andel i Østgrønland angav, at Qeerleraaneq i høj grad eller nogen grad var grænseoverskridende (29 %), sammenlignet med Nordgrønland (51 %), Sydgrønland (52 %) og Midtvestgrønland (59 %) ($p = 0,09$). Deltagerne i Østgrønland angav i højere grad svarkategorien 'ved ikke' (29 %) end de øvrige regioner, og deltagerne i Nordgrønland angav i højere grad, at Qeerleraaneq i mindre grad eller slet ikke var grænseoverskridende (21 %), sammenlignet med de øvrige regioner. Samme regionale forskelle ses blandt kvinder, men forskellene er ikke statistisk sikre. Der var endvidere forskelle i holdningen til Qeerleraaneq og tilknytningen til arbejdsmarkedet, hvor deltagerne uden for erhverv i lavere grad angav, at Qeerleraaneq i høj grad eller nogen grad var grænseoverskridende (45 %), sammenlignet med de øvrige grupper, hvor to ud af tre angav dette. Gruppen uden for erhverv angav i højere grad 'ved ikke' (24 %) end de øvrige grupper ($p < 0,001$).

Der var forskelle i holdningen til, hvorvidt Qeerleraaneq er grænseoverskridende og graden af bevågenhed omkring emnet seksuelle overgreb. Procentvis flest af dem, der i høj grad var optaget af emnet seksuelle overgreb, angav, at Qeerleraaneq i høj grad eller nogen grad var grænseoverskridende (70 %), sammenlignet med dem, der i mindre grad eller slet ikke var optaget af emnet (49 %) ($p = 0,001$). Holdningen til, hvorvidt Qeerleraaneq er grænseoverskridende, faldt, jo svagere ansvarsfølelse deltagerne havde for børn og unge i nærområdet. Således angav to ud af tre af dem, der i høj grad eller nogen grad følte medansvar for børn i nærområdet, at Qeerleraaneq i høj grad eller nogen grad var grænseoverskridende (64 %), mens godt halvdelen (53 %) af dem, der i mindre grad eller slet ikke følte medansvar, angav dette ($p = 0,02$).

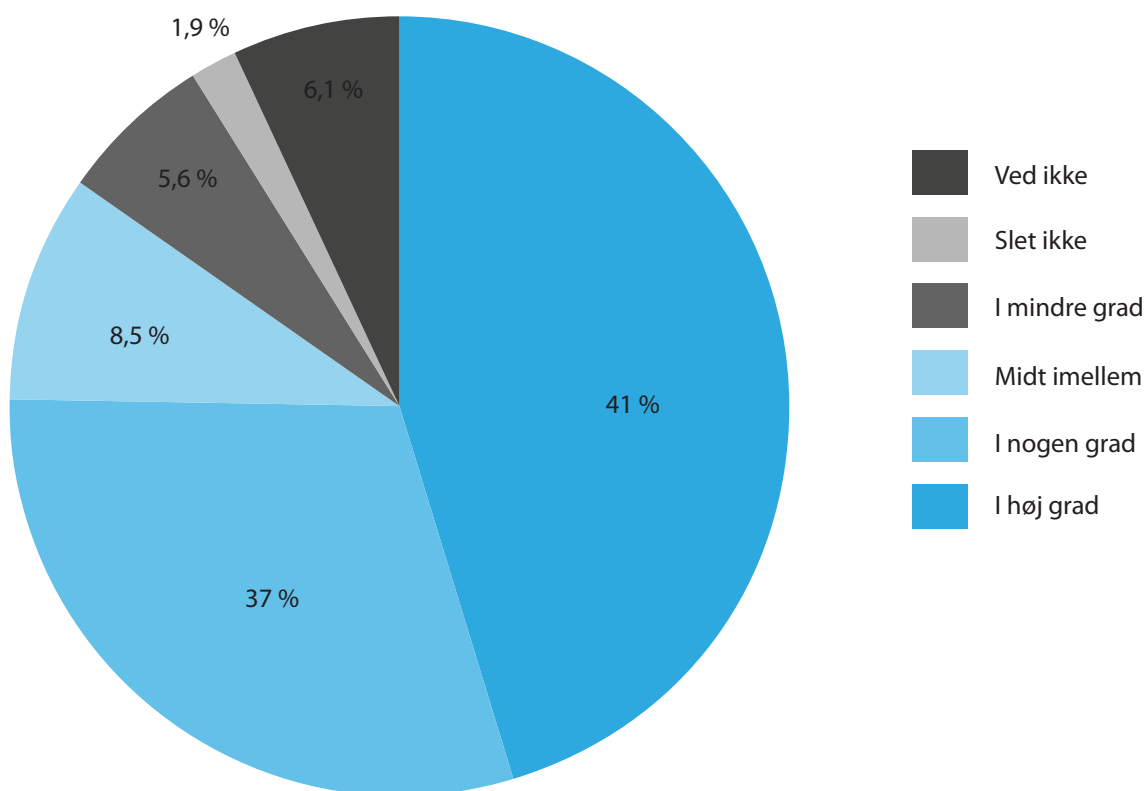
Deltagerne, der ikke arbejdede med børn og unge, hverken professionelt eller frivilligt, angav i højere grad svarkategorien 'ved ikke' (15 %) ved spørgsmålet om Qeerleraaneq er grænseoverskridende, sammenlignet med dem, der arbejdede med børn og unge (6,1 %) ($p < 0,01$). Der var en tydelig stigning i andelen, der mente, at Qeerleraaneq var grænseoverskridende, i forhold til graden af personlig kendskab til seksuelle overgreb. Således angav 48 % af dem, der ikke kendte nogen, der har været udsat for seksuelle overgreb, at Qeerleraaneq i høj grad eller nogen grad er grænseoverskridende, sammenlignet med 61 % af dem, der kendte andre, der har været udsat for seksuelle overgreb og 71 % af dem, der selv har været offer for seksuelle overgreb ($p < 0,001$).

Seksuelle overgreb børn imellem

At undersøge og udforske sin egen krop og seksualitet alene eller sammen med andre børn er en del af børns normale seksuelle udvikling, som modnes i puberteten. Det hænder, at børn og unge krænker andre børn og unge seksuelt, hvilket kan få alvorlige konsekvenser for begge parter. Af undersøgelsen Unges Trivsel i Grønland 2011 fremgår det, at 16 % af de unge havde haft mindst én uønsket seksuel erfaring med en jævnlandrene, piger (21 %) i højere grad end drenge (9 %) (8). At belyse, hvorvidt seksuelle krænkelser børn imellem ansues som lige så alvorlige hændelser som overgreb begået af voksne, er et første skridt på vejen til at forebygge seksuelle overgreb. Dette blev belyst med følgende spørgsmål:

'Det sker, at børn og unge udsætter andre børn og unge for seksuelle overgreb. I hvilken grad mener du, at seksuelle overgreb begået af børn er lige så alvorlige som seksuelle overgreb begået af voksne?'

Figur 17. Vurdering af alvorlighedsgrad af seksuelle overgreb begået af børn og unge mod børn og unge (N=690). Procent.

Figur 17 viser, at majoriteten mener, at seksuelle overgreb begået af børn mod børn er lige så alvorlige hændelser, som overgreb begået af voksne (77 %). 8,6 % angav svarkategorien 'midt imellem', 7,5 % mente, at det i mindre grad eller slet ikke var lige så alvorligt, og 6,1 % angav svarkategorien 'ved ikke'. Der var ingen forskel mellem mænd og kvinder. Procentvis færrest af de 60+-årige (69 %) og de 18-24-årige (73 %) angav, at det i høj grad eller nogen grad var lige så alvorligt, sammenlignet med de 25-59-årige (80 %) ($p=0,06$). Procentvis flest af de ældste (60+-årige) angav, at det i mindre grad eller slet ikke var lige så alvorligt (15 %). Der var hverken regionale forskelle, kommunale forskelle eller forskelle i tilknytningen til arbejdsmarkedet. Procentvis flere af deltagerne med bopæl i en bygd angav, at de i mindre grad eller slet ikke mente, at det var lige så alvorligt, når børn krænker børn, i forhold til overgreb begået af voksne (13 %), sammenlignet med deltagerne med bopæl i en by (7 %) ($p=0,04$).

Der var forskelle i holdningen til alvorlighedsgraden af børns og unges krænkelser mod børn og til hvorvidt seksuelle overgreb var et tabuiseret emne. Således angav procentvis flest (82 %) af dem, der ofte eller en gang imellem havde talt med venner og familie om emnet seksuelle overgreb, at børns og unges krænkelser mod børn og unge i høj grad eller nogen grad var lige så alvorligt som seksuelle overgreb begået af voksne, sammenlignet med dem, der sjældent eller aldrig havde talt med venner og familie om emnet (72 %) ($p=0,01$). Samme mønster ses for graden af engagement i børns ret til et godt liv og en generel interesse for emnet. Således faldt andelen, der mente, at det i høj grad eller nogen grad havde samme alvorlighed som seksuelle overgreb begået af voksne mod børn, med faldende engagement i børns ret til et godt liv, samt med faldende interesse for emnet.

Procentvis flest af dem, der arbejder med børn og unge (84 %), angav, at det i høj grad eller nogen grad er af samme alvorlighedsgrad, når børn og unge krænker hinanden som når voksne krænker børn, sammenlignet med dem, der ikke arbejder med børn (75 %) ($p < 0,01$). Der var forskel på graden af personligt kendskab til seksuelle overgreb hvad angår holdning til hvor alvorligt børns krænkelser mod børn blev opfattet. Procentvis flest af dem, der kendte nogen, der havde været udsat for seksuelt overgreb eller selv havde været udsat for seksuelle overgreb angav, at det i høj grad eller nogen grad var lige så alvorligt som når voksne begår seksuelle overgreb (henholdsvis 81 % og 82 %), sammenlignet med dem, der ikke kendte nogen, der havde været udsat for seksuelle overgreb (71 %) ($p < 0,01$).

7.6 Ansvar og kapacitet

Ifølge loven har alle voksne et ansvar for at beskytte børn og unge mod omsorgssvigt og kommunerne har et særligt ansvar i forhold til at sikre, at børn og unge får de bedst mulige opvækstvilkår for god trivsel og trygge rammer til en sund udvikling. I den forbindelse påhviler der også kommunerne et særligt ansvar i forhold til at forebygge seksuelle overgreb. For at kunne handle på en mistanke eller viden om seksuelle overgreb skal man først og fremmest være sig sit ansvar bevidst.

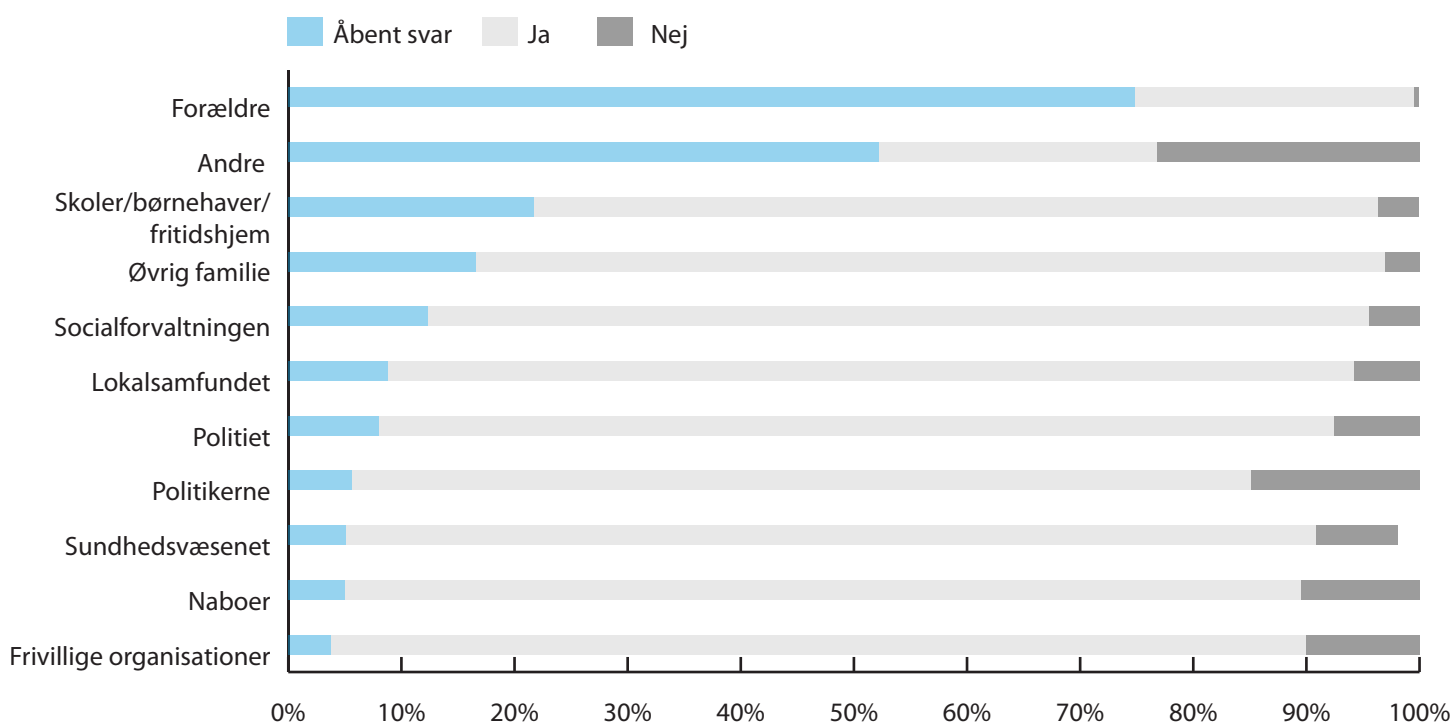
Placering af ansvar for at forhindre seksuelle overgreb mod børn

Ansvarsplaceringen for at forhindre seksuelle overgreb mod børn blev belyst ved følgende spørgsmål:

'Hvem, mener du, har ansvaret for at forhindre seksuelle overgreb mod børn?'

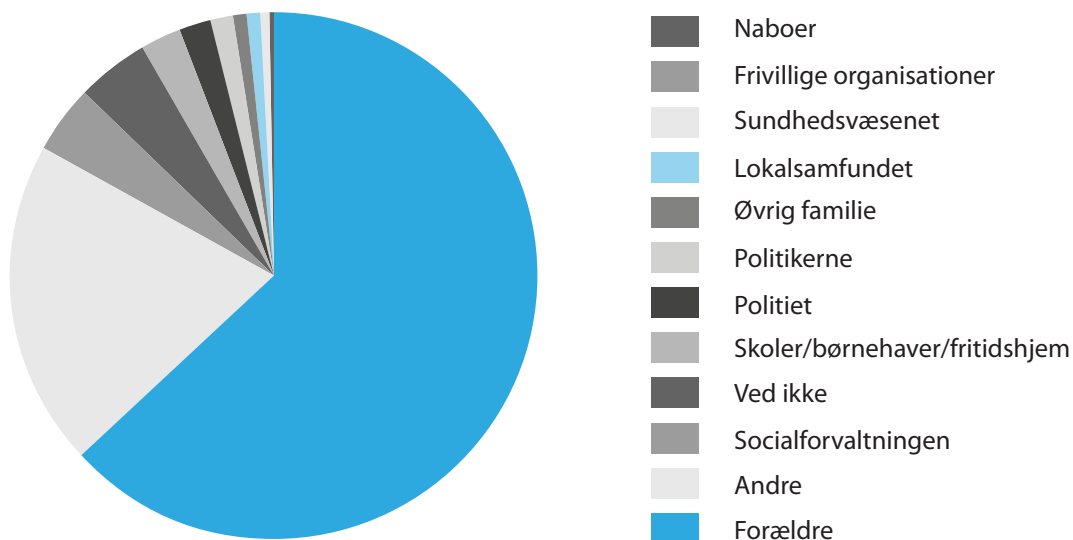
Deltagerne fik først muligheden for at afgive et åbent svar, det vil sige uden at blive præsenteret for svarmuligheder, og derefter blev svarmuligheder oplæst op af interviewererne (svarmulighederne fremgår af figur 18). Figur 18 viser deltagernes åbne svar på spørgsmålet om ansvarsplacering i forhold til at forhindre seksuelle overgreb mod børn, samt deltagernes svar på oplæste svarmuligheder. Efterfølgende blev deltagerne bedt om at angive, hvem af de angivne svarkategorier, de mente havde et særligt ansvar for at forhindre seksuelle overgreb mod børn (figur 19). Af figur 18 fremgår det, at majoriteten af deltagerne tildelte forældre ansvaret for at forhindre seksuelle overgreb mod børn, efterfulgt af svarkategorien – 'andet'. Dernæst placerede deltagerne ansvaret hos institutioner for børn og unge og øvrig familie efterfulgt af socialforvaltningen. De røde søjler viser ydermere, at majoriteten pegede på, at stort set alle de præsenterede instanser og personkategorier har et ansvar for at forhindre seksuelle overgreb mod børn.

Figur 18. Ansvarsplacering for at forhindre seksuelle overgreb mod børn (N=683-699).

'Hvem af de personer eller instanser, du har nævnt, vil du mene, har et særligt ansvar for at forhindre seksuelle overgreb mod børn?'

Figur 19. Særlig ansvarsplacering for at forhindre seksuelle overgreb mod børn (N=691).

Figur 19 viser fordelingen af svar med hensyn til hvor et særligt ansvar bør placeres ifølge deltagerne. Majoriteten angav, at forældrene havde et særligt ansvar (63 %), efterfulgt af svarkategorien 'andre' (20 %), som hovedsageligt dækker over svar som 'alle voksne', 'jeg', 'samfundet' og 'alle mennesker'. Dernæst angav deltagerne socialforvaltningen som havende et særligt ansvar (4,3 %) efterfulgt af institutioner som skoler og børnehaver (2,7 %). Procenterne fremgår af tabel 4.

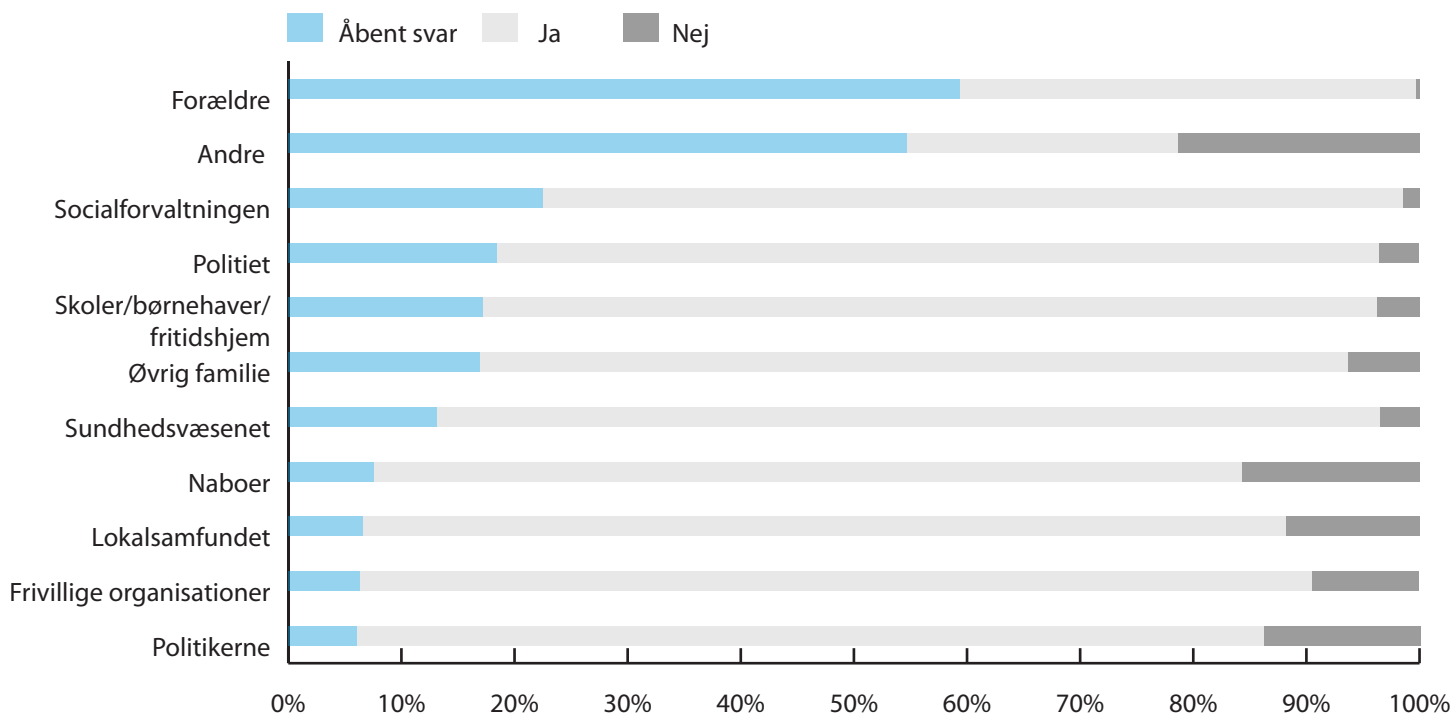
Både af figur 18 og 19 fremgår det, at majoriteten mener, at ansvaret for at forhindre, at børn og unge udsættes for seksuelle overgreb, ligger hos forældrene, efterfulgt af svarkategorien 'Andre', som hovedsageligt dækker over svar som 'alle har et ansvar', 'hele samfundet', 'voksne', samt at det primære ansvar også ligger hos de kommunale instanser.

Placering af ansvar for at handle på en mistanke om seksuelle overgreb mod børn

Kommunerne har et særligt ansvar for at håndtere seksuelle overgreb, når skaden er sket, men alle voksne har en lovmæssig pligt til at underrette ved mistanke om omsorgssvigt, såsom seksuelle overgreb mod børn. Forud for belysning af deltagernes kendskab til underretningspligten blev deres placering af ansvar for at handle på en mistanke om seksuelle overgreb belyst ved følgende spørgsmål:

'Hvem, mener du, er ansvarlig for at gøre noget, hvis der er mistanke om, at et barn bliver udsat for seksuelle overgreb?'

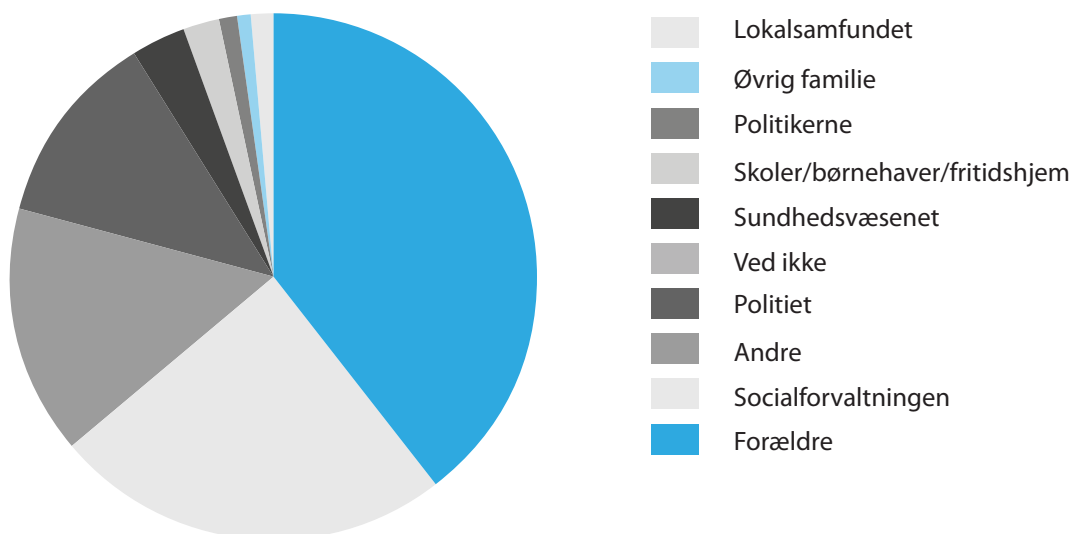
Figur 20. Ansvarsplacering for at handle på en mistanke om seksuelle overgreb mod børn (N=677-699).

Deltagerne fik først muligheden for at afgive et åbent svar, det vil sige uden at blive præsenteret for svarmuligheder, og derefter blev svarmuligheder oplæst af interviewererne. Figur 20 viser deltagernes åbne svar på spørgsmålet om ansvarsplacering i forhold til at forhindre seksuelle overgreb mod børn, samt deltagernes svar på de oplæste svarmuligheder. Af figuren fremgår det ud fra de åbne svar, at forældrene har det primære ansvar (59 %), efterfulgt af svarkategorien 'andre', som også i dette spørgsmål hovedsageligt dækker over 'alle', 'dem, der har mistanken', 'alle, der er omkring barnet', 'voksne'. Figuren viser endvidere, at ansvaret placeres bredt over alle instanser og persongrupper ved præsentation af svarkategorier.

'Hvem af de personer eller instanser, du har nævnt, vil du mene, har et særligt ansvar for at gøre noget, hvis der er mistanke om, at et barn bliver udsat for seksuelle overgreb?'

Figur 21. Særlig ansvarsplacering for at handle på mistanke om seksuelle overgreb mod børn (N=699).

Figur 21 viser, hvor deltagerne synes, at et særligt ansvar bør placeres. Af figuren fremgår det, at den største andel peger på, at det særligt er forældrenes ansvar at handle på en mistanke om, at et barn bliver udsat for seksuelle overgreb (39 %). Ansvarsplaceringen for at handle på en mistanke blev endvidere særligt placeret hos socialforvaltningen (24 %), svarkategorien 'andre' (15 %) og politiet (12 %). Svarkategorien 'andre' dækker primært over betegnelsen 'alle' og 'socialkontoret/kommunen/det offentlige'. Procenterne fremgår af tabel 4.

Tabel 4: Placering af særligt ansvar for at forhindre seksuelle overgreb mod børn, samt placering af særligt ansvar for at handle på mistanke om seksuelle overgreb mod børn (N=677-699).

Persongruppe og instanser med særligt ansvar i forhold til seksuelle overgreb mod børn	Særligt ansvar for at forhindre seksuelle overgreb mod børn	Særligt ansvar for at gøre noget, hvis der er mistanke om, at et barn bliver udsat for seksuelle overgreb
	%	%
Forældre	63	39
Andre	20	15
Socialforvaltningen	4,3	24
Ved ikke	4,2	3,3
Skoler/børnehaver/Fritidshjem	2,7	2,2
Politiet	1,9	12
Politikerne	1,3	1,0
Øvrig familie	0,9	1,0
Lokalsamfundet	0,7	0,1
Sundhedsvæsenet	0,6	3,2
Frivillige organisationer	0,1	-
Naboer	0,1	-

Et flertal pegede således på, at det er forældrenes ansvar både at forhindre seksuelle overgreb mod børn (63 %) og at handle på en mistanke om, at et barn bliver udsat for seksuelle overgreb (39 %). Besvarelserne af de åbne svarkategorier vidner desuden om, at mange mener, at ansvaret ligger hos alle.

7.7 Viden om lovgivning og handlemuligheder

Det følgende afsnit belyser deltageres retslige viden om seksuelle overgreb ud fra spørgsmål om viden om seksuel lavalder og underretningspligten. Desuden belyses deltageres viden om henvendelsesmuligheder og hjælpeforanstaltninger.

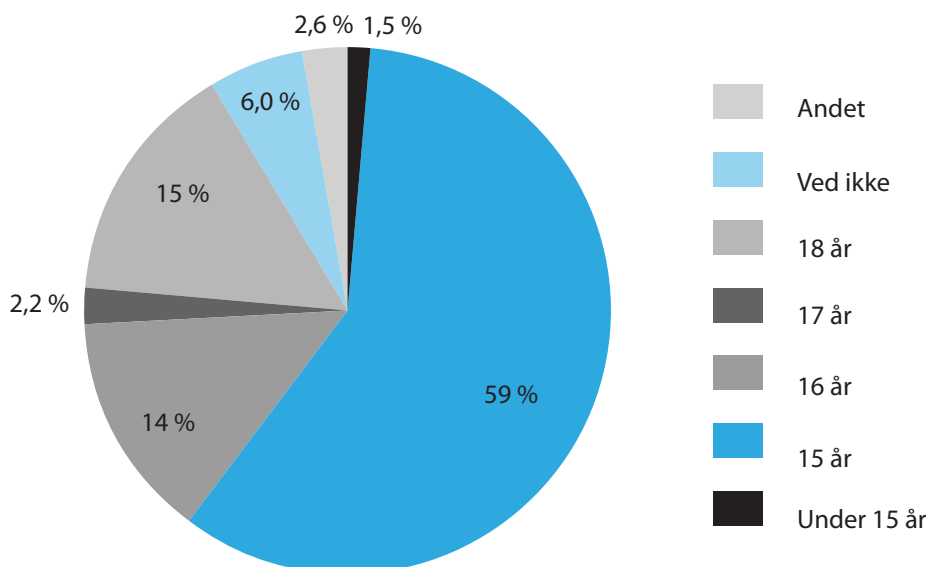
Seksuel lavalder

Viden om den seksuelle lavalder ifølge loven blev belyst ud fra følgende spørgsmål:

'Hvor gammel skal man være, før det er tilladt at være seksuelt aktiv ifølge loven?'

Af figur 22 fremgår det, at majoriteten (59 %) kendte til den seksuelle lavalder på 15 år. Under 2 % mente, at den var 13 eller 14 år. Én ud af tre angav den seksuelle lavalder til at være over den faktiske lavalder på 15 år, og 6 % angav 'ved ikke'. Blandt dem, der angav svarkategorien 'andet', angav flere, at den seksuelle lavalder var over 18 år. Der var ingen forskel mellem mænd og kvinder hvad angår viden om den seksuelle lavalder. De 60+-årige (27 %), deltagerne i Sydgrønland (13 %) og Østgrønland (15 %), samt gruppen uden for erhverv (22 %), angav i højere grad svarkategorien 'andet'/'ved ikke' end de øvrige. Procentvis flest af dem, der arbejdede med børn og unge, kendte til den seksuelle lavalder på 15 år (68 %), sammenlignet med dem, der ikke arbejdede med børn og unge (55 %). Således angav procentvis flere af dem, der ikke arbejdede med børn og unge, enten svarkategorierne 'andet' / 'ved ikke' eller en seksuel lavalder på over 15 år ($p < 0,01$).

Figur 22. Svarfordeling på angivelse af den seksuelle lavalder (N=689).

Viden om underrettningspligten

Kendskab til underrettningspligten blev belyst ud fra spørgsmål om den almene underrettningspligt, om skærpet underrettningspligt, samt om mulighed for at underrette anonymt.

'Har voksne borgere pligt til at rapportere til myndighederne, hvis man har en mistanke om, at et barn bliver udsat for seksuelle overgreb?'

Stort set alle havde viden om, at alle voksne borgere har pligt til at rapportere til myndighederne, hvis man har en mistanke om, at et barn bliver udsat for seksuelle overgreb (98 %). Mindre end 1 % angav 'nej', og mindre end 2 % angav svarkategorien 'ved ikke'. Viden om pligt til at underrette steg med stigende alder, hvor 92 % af de 18-24-årige mente, at man som voksen havde en pligt, 99 % af de 35-59-årige mente, at man som voksen havde en pligt og 95 % af de 60+-årige mente, at man som voksen havde en pligt til at underrette ved mistanke om, at et barn bliver udsat for seksuelt overgreb ($p=0,02$).

'Har personer, der arbejder med børn, en skærpet pligt til at rapportere til myndighederne ved mistanke om seksuelle overgreb?'

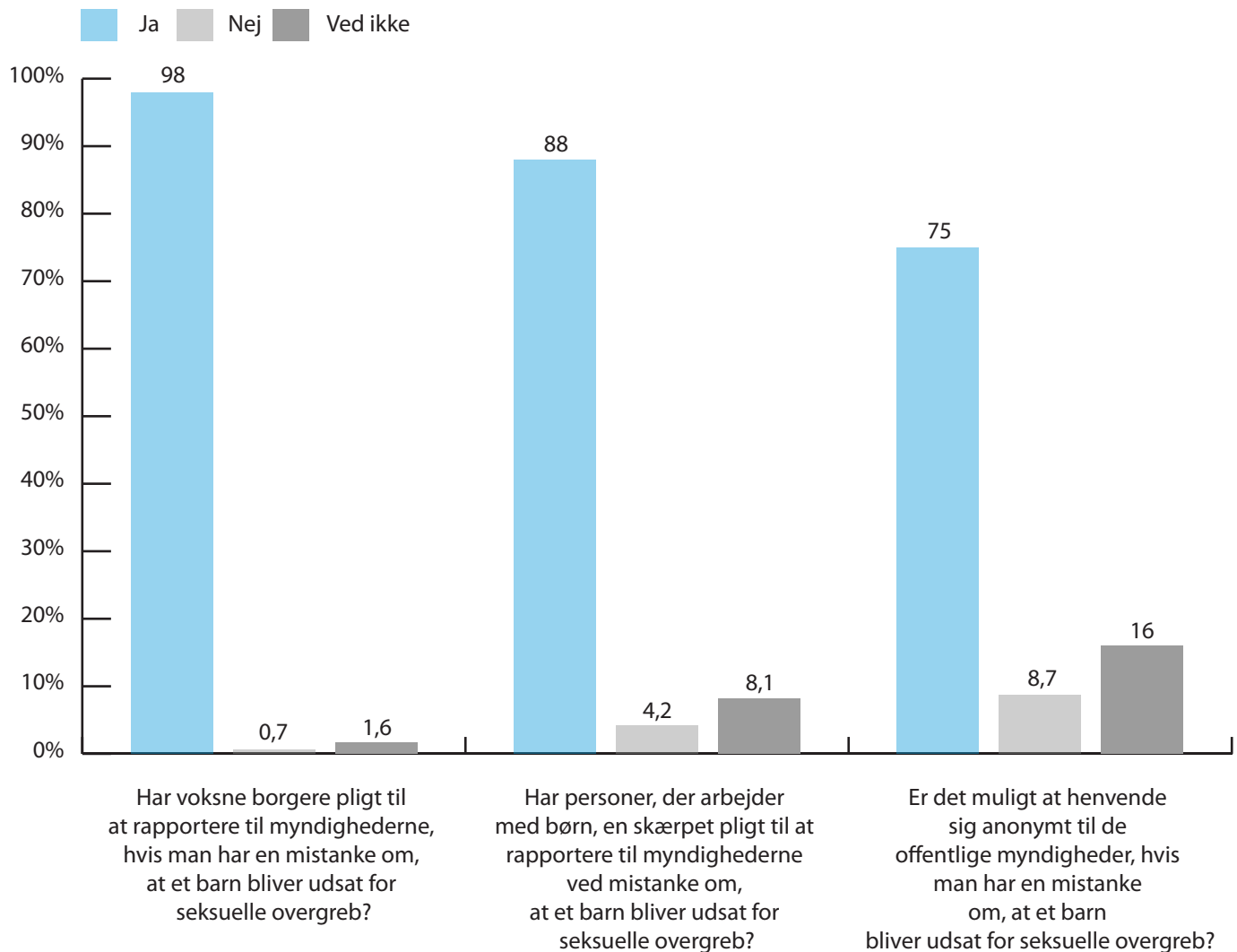
Majoriteten mente, at personer, der arbejder med børn, har en skærpet pligt til at rapportere ved mistanke om seksuelle overgreb (88 %). Kun en lille andel (4,2 %) mente ikke, at dette var tilfældet, mens 8,1 % angav svarkategorien 'ved ikke'. Dette viser, at der er et behov for at oplyse om denne pligt. Viden om den skærpede pligt til at rapportere om seksuelle overgreb blandt fagpersoner, der arbejder med børn og unge steg med stigende alder. Således angav 80 % af de 18-24-årige og 91 % af de 60+-årige, at der er en skærpet pligt ($p=0,07$). Procentvis færrest i gruppen af studerende mente, at man har skærpet pligt at rapportere som fagperson (74 %), sammenlignet med gruppen i erhverv (89 %), uden for erhverv (90 %) og dem, der angav svarkategorien 'andet' ($p=0,02$). Der var desuden en højere andel af personer, der arbejdede med børn og unge, der angav, at fagpersoner har skærpet pligt til at rapportere ved mistanke om seksuelle overgreb mod et barn (92 %), sammenlignet med dem, der ikke arbejdede med børn og unge (86 %) ($p=0,07$).

'Er det muligt at henvende sig anonymt til de offentlige myndigheder, hvis man har en mistanke om, at et barn bliver udsat for seksuelle overgreb?'

To ud af tre mente, det var muligt at henvende sig anonymt til de offentlige myndigheder, hvis man har en mistanke om, at et barn bliver udsat for seksuelt overgreb. Knap én ud af ti (8,7 %) mente ikke, det var tilfældet, og 16 % angav svarkategorien 'ved ikke'. Der var forskelle i aldersgrupper hvad angår viden om muligheden for anonym rapportering, hvor de 60+-årige i højere grad end de yngre kendte til muligheden for at underrette anonymt (86 %) ($p<0,01$). Af deltagerne, der var uden for erhverv, angav procentvis flest, at de kendte til muligheden (84 %) og færrest blandt dem, der angav svarkategorien 'andet' (69 %) ($p=0,06$). Blandt studerende kendte 76 % til muligheden, og blandt de erhvervsaktive kendte 73 % til muligheden. Andelen bosat i

Østgrønland (59 %) og Sydgrønland (68 %) angav i lavere grad end andelen med bopæl i Nordgrønland (77 %) og i Midtvestgrønland (78 %) 'ja' til, at det var muligt at henvende sig anonymt med en underretning til en offentlig myndighed om seksuelle overgreb mod børn ($p=0,04$). Disse regionale træk fremgik også hvad angår kommunerne, hvor deltagerne med bopæl i Kommune Kujalleq i lavere grad var vidende om muligheden for anonym rapportering (64 %) sammenlignet med deltagerne fra Kommuneqarfik Sermersooq (74 %), Qaasuitsup Kommunia (77 %) og Qeqqata Kommunia (82 %) ($p=0,06$). Der var endvidere forskelle med hensyn til bopæl i by eller bygd, hvor procentvis færre fra byer angav 'ja' (74 %), og flere angav svarkategorien 'ved ikke' (18 %), end fra bygder (henholdsvis 82 % og 7,1 %) ($p=0,05$). En højere andel af dem, der ikke arbejdede med børn eller unge angav svarkategorien 'ved ikke' (18 %) sammenlignet med dem, der arbejdede med børn og unge professionelt eller frivilligt (13 %) ($p=0,08$).

Figur 23. Kendskab til pligt om underretning, skærpet underretningspligt, samt anonym underretning (N=689-690).

Figur 23 viser således, at majoriteten havde kendskab til, at voksne har en pligt til at rapportere om seksuelle overgreb. Kun godt én ud af ti kendte enten ikke til fagpersoners skærpede pligt eller mente ikke, at der er en skærpet pligt for fagpersoner. Endelig var der færre, der kendte til muligheden for at indgive en anonym rapportering til myndighederne, hvor én ud af tre enten ikke mente, det var muligt, eller ikke havde kendskab til det.

Viden om henvendelsessteder ved mistanke om seksuelle overgreb og behov for hjælp

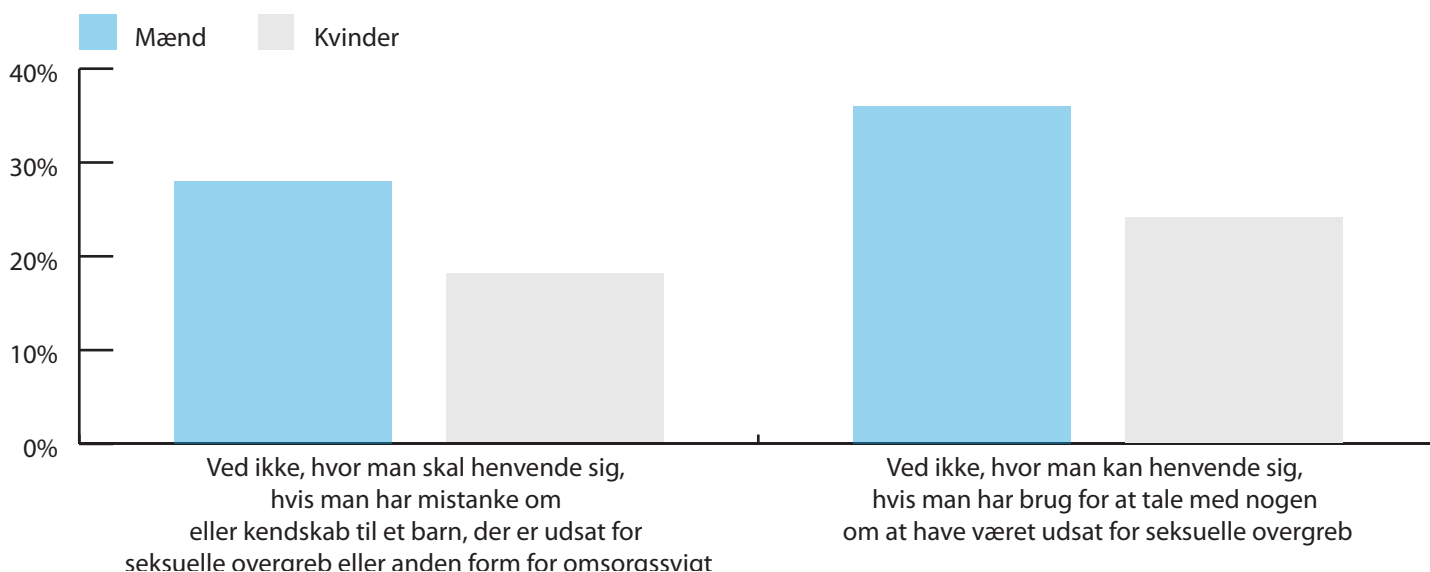
Befolkningens kendskab til henvendelsessteder ved mistanke om eller kendskab til seksuelle overgreb mod børn og kendskab til, hvor man som offer eller krænker, kan få hjælp, er en væsentlig forudsætning for på sigt at nedbringe antallet af seksuelle overgreb. Følgende spørgsmål belyste befolkningens kendskab til henvendelsessteder ved mistanke om seksuelle overgreb.

'Ved du, hvor man skal henvende sig, hvis man har mistanke om eller kendskab til et barn, der er udsat for seksuelle overgreb eller anden form for omsorgssvigt?'

Tre ud af tre angav (77 %), at de vidste, hvor de skulle henvende sig ved mistanke om eller kendskab seksuelle overgreb eller anden form for omsorgssvigt. Deltagerne blev bedt om at nævne, hvor de ville henvende sig, med åbne svarmuligheder. Langt de fleste angav politiet og socialforvaltningen/kommunen som henvendelsessted, hvilket hver anden angav. Nogle af svarene var mere specifikke, såsom socialvagten/kommunefogeden (4,7 %). Mindre end 2 % angav en af telefonhjælpeinjerne (Tlf. 146, 141 eller 134) eller Tasiorta, og mindre end 5 % angav skolen, lærere eller pædagoger. Sygehuset, PAARISA, Familiecenter blev også kun nævnt af få (mindre end 5 %).

Knap én ud af fire (23 %) angav, at de ikke vidste, hvor de skulle henvende sig, hvis de havde en mistanke om eller kendskab til et barn, der er udsat for seksuelle overgreb eller anden form for omsorgssvigt. Det fremgår af figur 24, at der var forskelle mellem kvinder og mænd, hvad angår viden om henvendelsessted ved mistanke, hvor kvinder i højere grad end mænd kendte til henvendelsessteder ($p < 0,01$). De 18-24-årige (38 %) og de 60+-årige (32 %) angav i højere grad end de 25-59-årige (19 %), at de ikke kendte til henvendelsessteder ($p < 0,01$).

Figur 24. Andelen af mænd og kvinder, der ikke ved, hvor man skal henvende sig ved mistanke om seksuelle overgreb ($N=693$) eller som offer for seksuelt overgreb for at få hjælp ($N=689$).

'Ved du, hvor man kan henvende sig, hvis man har brug for at tale med nogen om at have været udsat for seksuelle overgreb?'

Knap én ud af tre (29 %) vidste ikke, hvor man kan henvende sig, hvis man har brug for at tale med nogen om at have været udsat for seksuelle overgreb. Kvinder (76 %) vidste i højere grad end mænd (64 %), hvor man kan henvende sig ($p < 0,01$). Der var ligeledes regionale forskelle, hvor procentvis flest fra Østgrønland (41 %) og Midtvestgrønland (34 %) ikke vidste, hvor man kan henvende sig, sammenlignet med Sydgrønland (27 %) og Nordgrønland (23 %) ($p=0,02$). Der var ligeledes kommunale forskelle, som udmøntede sig i procentvis flest i Kommuneqarfik Sermersooq, der ikke kendte til steder at henvende sig (37 %), og procentvis færrest i Qaasuitsup Kommunua (23 %) ($p=0,01$). Studerende (44 %) og gruppen uden for erhverv (39 %) angav i højere grad ikke at kende til henvendelsessteder i forhold til gruppen i erhverv (26 %) og dem, der angav svarkategorien 'andet' ($p < 0,01$). Procentvis flest, der arbejder med børn og unge, vidste, hvor man kan henvende sig (79 %), sammenlignet med dem, der ikke arbejder med børn og unge (66 %) ($p < 0,01$). Der var forskel imellem graden af personligt kendskab til seksuelle overgreb og viden om henvendelsessteder. Således steg viden om

henvendelsessteder fra 61 % blandt dem, der ikke kendte nogen, der har været udsat for seksuelle overgreb, til 79 % blandt dem, der selv havde været udsat for seksuelle overgreb ($p < 0,01$). Det vil sige, at én ud af fem, der selv har været udsat for seksuelle overgreb, ikke var vidende om, hvor man kan henvende sig, hvis man har brug for at tale med nogen om at have været udsat for seksuelle overgreb. Dette peger på et behov for mere oplysning om henvendelsessteder.

Vigtige aspekter af seksuelle overgreb ifølge deltagerne

Afslutningsvis blev deltagerne spurgt, om de havde noget at tilføje om emnet, som interviewereren ikke var kommet ind på. Der var flere udsagn, der tog afstand fra seksuelle overgreb, nogle fortalte personlige overgrebshistorier. Flere påpegede vigtigheden af, at opmærksomheden omkring seksuelle overgreb i offentligheden bør være konstant, og at kampagner og information om emnet skal gentages og være vedvarende.

Deltagernes ønske om yderligere information om seksuelle overgreb

Deltagerne blev dernæst spurgt, om de ønskede mere information om emnet. Af boks 1 fremgår den yderligere information om emnet, som blev givet til sidst i telefoninterviewet af interviewereren til de, der ønskede det. Majoriteten af deltagerne (71 %) ønskede at modtage mere information om underretningspligten, samt information om omfanget af seksuelle overgreb i Grønland. Der var ingen forskel i andelen af mænd og kvinder, der ønskede at modtage mere information. Deltagerne bosat i en bygd (85 %) var i højere grad interesseret i mere information sammenlignet med deltagerne bosat i en by (70 %). Der var kommunale og regionale forskelle i ønsket om mere information. Deltagerne med bopæl i Kommune Kujalleq (78 %) og Qaasuitsup Kommunia (79 %) var i højere grad interesseret i mere information sammenlignet med deltagerne med bopæl i Qeqqata Kommunia (68 %) og Kommuneqarfik Sermersooq (65 %) ($p < 0,01$). Tilsvarende ønskede deltagerne med bopæl i Nordgrønland (79 %) og Sydgrønland (80 %) i højere grad mere information sammenlignet med deltagere med bopæl i Midtvestgrønland (64 %) og Østgrønland (63 %) ($p < 0,001$).

Boks 1: Information om seksuelle overgreb givet til deltagerne, der ønskede mere information.

Underretningspligt

Alle voksne personer har en pligt til at rapportere til kommunen, hvis man har en begrundet mistanke eller kendskab til et barn, der bliver udsat for seksuelt overgreb eller anden omsorgssvigt. Dette kaldes en underretning. Hvis man undlader at underrette de sociale myndigheder, kan man risikere straf i forhold til kriminalloven.

Man har mulighed for at lave en anonym underretning til kommunen.

Alle offentligt ansatte fagpersoner og personer, der arbejder med børn og unge, har en skærpet underretningspligt. Det vil sige hvis personer med skærpet underretningspligt undlader at underrette de sociale myndigheder, kan de sigtes for tjenesteforsømmelse og straffes i forhold til kriminalloven.

Forekomst

Befolkningsundersøgelserne blandt voksne har vist, at hver femte har været udsat for seksuelle overgreb i deres barndom, det er høje tal.

Børn kan også krænke andre børn seksuelt. Det er ikke strafbart, men kan få alvorlige konsekvenser for begge børn.

Uanset graden af overgreb er det afgørende for barnets evne til at komme videre efter overgrebet, at der gribes ind så tidligt som overhovedet muligt.

8. Litteratur

1. SISO, Videnscentret for Sociale Indsatser Ved Vold og Seksuelle Overgreb, definition af seksuelle overgreb: <http://www.socialstyrelsen.dk/viso/seksuelle-overgreb/fakta/definition-pa-seksuelle-overgreb> (online: 4.april, 2013).
2. Goodrum, S, Keys, JL. Reflections on two studies of emotional sensitive topics: bereavement from murder and abortion. *International Journal of Social Research Methodology* 2007, 10(4): 249-258.
3. Christensen E, Kristensen LG, Baviskar S. Børn i Grønland – en kortlægning af 0-14 årige børns og familiers trivsel. SFI, Det Nationale Forskningscenter For Velfærd. København, 2008.
4. McLaren F. Attitudes, Values and Beliefs about Violence within Families – 2008 Survey Findings. Centre for Social Research and Evaluation. Te Pokap – Rangahau Arotake Hapori. Wellington, New Zealand, 2010.
5. Walsh K, Rassafiani M, Mathews B, Farrell A, Butler D. Teachers' Attitudes toward Reporting Child Sexual Abuse: Problems with Existing Research Leading to New Scale Development, *Journal of Child Sexual Abuse*, 2010;19:3, 310-336.
6. Spørgeskema for Den danske værdiundersøgelse 2008: <http://ddv.soc.ku.dk/spoergeskema/>
7. Spørgeskema for Befolkningsundersøgelserne i Grønland: http://si-folkesundhed.dk/upload/inuit_health_in_transition_greenland_methods_5_2nd_revision.pdf.
8. Pedersen CP, Bjerregaard P. Det svære ungdomsliv – Unges Trivsel i Grønland 2011 – en undersøgelse blandt de ældste folkeskoleelever. Statens Institut for Folkesundhed. København, 2013.
9. Spein AR, Pedersen CP, Silviken AC, Melhus M, Kvernmo SE, Bjerregaard P. Self-rated health among Greenlandic Inuit and Norwegian Sami adolescents: associated risk and protective correlates. *Int J Circumpolar Health* 2013, 72: 19793.
10. Karsberg SH, Lasgaard M, Elklit A. Victimization and PTSD in a Greenlandic youth sample. *Int. J Circumpolar Health* 2012, 71: 18378.
11. Niclasen B. Børns sundhed i socialt perspektiv med udgangspunkt i Inuuneritta – Folkesundhedsprogrammet. MIPI. Nuuk, 2009.
12. Bjerregaard P, Dahl-Petersen IK, Nielsen ABS, Pedersen CP, Jeppesen C, Pedersen JM et al. Befolkningsundersøgelsen i Grønland 2005-2007. Statens Institut for Folkesundhed. København, 2008.
13. Silviken A, Kvernmo S. Mental Health and Suicide. In: Young TK, Bjerregaard P, editors. *Health Transitions in Arctic Populations*. Toronto: University of Toronto Press, 2008: 359-378.
14. Curtis T, Larsen HB, Helweg-Larsen K, Pedersen CP, Olesen I, Sørensen K et al. Unges Trivsel i Grønland 2004. *INUSSUK – Arktisk forskningsjournal*. Nuuk, 2006; 1:3-119.
15. Curtis T, Larsen FB, Helweg-Larsen K, Bjerregaard P. Violence, sexual abuse and health in Greenland. *Int. J. Circumpolar Health* 2002; 61(2):110-122.
16. Politiet i Grønland. Politiet i Grønland – Årsstatistik 2011. Politiet i Grønland. Nuuk, 2012.

17. Bjerregaard P, Curtis T, Senderovitz F, Christensen U, Pars T. Levevilkår, livsstil og helbred i Grønland. DIKE's Grønlandsskrifter 4. DIKE. København, 1995.
18. Grønlands Hjemmestyre. Inuuneritta – Folkesundhedsprogram. Landsstyrets strategier og målsætninger for folkesundheden 2007-2012. Grønlands Hjemmestyre. Nuuk, 2007.

9. Bilag

Bilag 1: Interviewguide – lægpersoner

Bilag 2: Interviewguide – fagpersoner

Bilag 3: Telefoninterview spørgeskema

Bilag 4: Tabel: Enighed i udsagn vedrørende handleparathed på mistanke om seksuelle overgreb

Bilag 1 – Interviewguide, lægpersoner

Dette spørgeskema er udviklet og designet til kvalitative interviews og har fungeret som en semistruktureret interviewguide for interviewerens.

Introduktion

Allerførst mange tak fordi du vil deltage i det her interview – det er til stor hjælp for vores undersøgelse, at du tager dig tid til at tale med os.

Som jeg nævnte, vil interviewet dreje sig om seksuelle overgreb mod børn, om børns trivsel og mistrivsel. Foreningen Bedre Børneliv har taget initiativ til et projekt, der netop handler om seksuelle overgreb mod børn. I forbindelse med projektet vil vi gerne blive klogere på, hvad befolkningen har af viden om og holdninger til lige præcis det emne.

Du deltager anonymt i undersøgelsen, og jeg har tavshedspligt i forhold til det, du fortæller mig. Dine svar bliver brugt til forskning og det videre arbejde med projektet – men som sagt i anonym form. Der er ikke nogle svar på de spørgsmål, jeg stiller dig, som er rigtige eller forkerte; jeg er interesseret i at høre lige præcis DIN mening og dine holdninger. Du skal vide, at du til enhver tid kan sige stop undervejs i interviewet, hvis der er noget du ikke ønsker at svare på eller tale om.

Hvis du har nogle spørgsmål, er du velkommen til at stille dem – nu, undervejs eller efter interviewet. Du må endelig også sige til, hvis måden jeg spørger på og de ord jeg bruger, ikke giver mening for dig. Jeg tager måske ting for givet, som er anderledes for dig.

Er det ok med dig, at jeg optager interviewet? (Roller under interviewet beskrives)

Først vil jeg høre lidt om dig:

- Hvor gammel er du?
- Hvor bor du?
- Hvor er du vokset op?
- Familieforhold/ civilstand – er du gift/ bor du sammen med nogen?
- Hvad laver du?

1. Hvad er i dine øjne et godt liv for et barn?

- Hvad skal der til, for at et barn har det godt?
- Hvem har ansvaret for, at et barn har det godt?
 - o Hvordan og hvorfor?
 - o Hvad skal man gøre som forælder? (eksempler på praksis)
- Er der andre, der har en rolle i/ansvaret for at et barn har det godt?
 - o Familiens rolle?
 - o Vuggestue, børnehaven, skolen, fritidsordningen?
 - o Lokalsamfundet, naboer, venner, 'det offentlige'?
- Kender du til børn, som ikke har det godt?
 - o Hvis ja, kan du give et eksempel?
 - o Hvad skal man efter din mening gøre for at disse børn får det bedre?
- (Hvis informanten er ældre: Er der sket en udvikling siden du var barn og frem til nu – forskelle/ligheder i børns opvækst?)

- Er der forskel på, hvordan man opdrager børn fx i byen vs. bygden, nord vs. syd, øst vs. vest – hvis du har kendskab til eller indtryk af, hvordan 'man gør' andre steder?
 - o Hvis ja, på hvilken måde?
 - o Forskelle/ ligheder?
 - o Evt. positive ting/udfordringer?
- Hvis vi nu ser på livet som barn og sammenholder det med voksenlivet, hvad skal man så efter din mening lære/nå, imens man er barn?

2. Nu vil jeg gerne fokusere på seksuelle overgreb mod børn – dine holdninger til og viden om det. Hvad kommer du til at tænke på, når jeg siger 'seksuelle overgreb mod børn'?

- Eller ville du bruge et andet ord end 'seksuelle overgreb', som dækker det at et barn bliver udsat for noget seksuelt af en anden? (krænkelse, overgreb, incest, pædofili, misbrug)
- Hvornår vil du mene, at der er tale om et seksuelt overgreb mod et barn – hvor går grænsen?
- Hvem er krænkeren, personen som begår seksuelle overgreb mod børn?
 - o Tror du den voksne krænker ved, når de overskrider grænsen?

3. Som jeg før nævnte, og som du måske ved, så viser statistikkerne, at der er en høj forekomst af seksuelle overgreb mod børn. Hvad tror du årsagen kan være til, at det er sådan?

- Der er regionale forskelle i forhold til seksuelle overgreb. Hvad tror du den forskel kan skyldes/skal forklares med?
- Fra andre interviews har jeg hørt nogle, der mener forklaringen på seksuelle overgreb skal findes i(alkohol, hash, vold etc.) – hvad tænker du om det?
- (Er der noget, der i dine øjne karakteriserer seksualiteten i Grønland?)
- Hvad tror du årsagen kan være til, at nogen forgriber sig seksuelt på børn?
- Hvis vi nu fokuserer på barnet, som det hele handler om, hvad tror du så seksuelle overgreb betyder for det enkelte barn, overgrebet sker for?
 - o Har det konsekvenser for barnet – og hvis ja, hvilke?
 - o Har det konsekvenser for barnets familie – og hvis ja, hvilke?
- Hvis der sker et seksuelt overgreb i denne her by/bygd, og det bliver kendt, hvordan taler man så om det?
 - o Hvad betyder det for måden man er sammen på som familie, som venner, i by-/bygd livet generelt?
 - o Hvad betyder det for familien/barnet at det bliver kendt?
- Tror du, man kan forhindre seksuelle overgreb mod børn?
 - o Kan man gøre noget?
 - o Hvis ja, hvordan/hvor skal man sætte ind, og hvem har en rolle i det/ ansvar for, at der bliver handlet?
 - o Hvis nej, hvorfor ikke/ hvad forhindrer det?

4. Har du hørt om/kender du til sager, som handler om seksuelt overgreb af et barn/ evt. omsorgssvigt generelt – fra medierne eller i din by/bygd m.v.?*

Hvis ja:

- kan du prøve at beskrive hvad den/de konkrete sag(er) handlede om?
- Hvordan fik du kendskab til/hvordan hørte du om det?
- Hvad tænkte/følte du, da du hørte om overgrebet?
 - o Var der noget, der stødte dig/provokerede dig/undrede dig?
- Var der noget i denne her sag, som du mener, kunne have været håndteret anderledes?
- Hvis ja, hvordan mener du det skulle have været håndteret og af hvem?
 - o Ansvar
 - o Rollefordeling
 - o Hvem skal handle hvornår?
- Tror du det pågældende overgreb kunne have været undgået?
 - o Hvis ja, hvordan?
 - o Hvis nej, hvorfor ikke?
- (Hvis informanten kender de involverede parter): Har det påvirket dit syn på de involverede parter?
 - o Hvis ja: på hvilken måde?
- Har du talt om eller diskuteret sagen med nogen (over kaffen, i frokostpausen, i familien etc.)?
 - o Hvis ja, på hvilken måde har I talt om det?
 - o Hvis nej, hvorfor ikke?
 - o I Danmark er seksuelle overgreb mod børn et tabuemne. Hvad mener du om det – er seksuelle overgreb et tabu i Grønland?

(Hvis ikke informanten kender til en sag/ikke beskriver en sag, beskrives en case, og samme underspørgsmål stilles – blot hypotetisk)*

5. Har du nogensinde haft kendskab til/ mistanke om seksuelt overgreb af børn – eller at et barn ikke trives?⁷

- Hvad syntes/tænkte du om det, du havde mistanke om?
- Kendte du krænkeren/den krænkede?
- Talte du med nogen om din mistanke?
 - o Hvorfor/hvorfor ikke?
- Reagerede/handlede du på det?
 - o Hvad gjorde, at du reagerede/handlede på det – eller hvad gjorde, at du ikke reagerede/handlede?
 - o Hvis ikke: hvad tror du der skal til, før du eventuelt ville reagere en anden gang?

⁷ Hvis ikke informanten har et eksempel, introducerer vi følgende case:

Du har en mistanke om, at der foregår noget inde hos naboen, som ikke er helt godt. Du har lagt mærke til, at det yngste barn har ændret adfærd. Du kan godt have en mistanke om, at der foregår noget, som ikke bør foregå.

Vil du gøre noget?

Dette spørgsmål forfølges indtil der er en 'udtømmning' ift. dilemmaer/handlemuligheder.

- Udviklede det sig til en egentlig sag (med eller uden din påvirkning)?
- Mener du, at nogen havde pligt til at gøre noget i sagen?
 - o Hvis ja, hvem mener du havde pligt til at gøre noget – og hvad skulle han/hun/de i så fald gøre, synes du?
 - o Ved du hvad en underretning er?
 - o Tror du, at du ved at handle/reagere/ytre din mening kan påvirke andres holdninger og handlinger i forhold til seksuelle overgreb mod børn?
 - o Ved du, hvem du kan henvende dig til (næste gang) og få professionel hjælp?
 - o Er der noget, der kan gøre dig mere tryk i at handle på det?
- (Kunne noget have forhindret, at overgrebet overhovedet fandt sted?)
- Hvis nogen kom til dig om en mistanke om et barn, der blev udsat for overgreb – hvad ville du så gøre?
 - o Hvis ja, hvad?
- (Har du oplevet noget, som du har studset over, eller som provokerede dig i samtale med andre – eller sager i medierne, der har handlet om seksuelle overgreb?)
- (Hvilke udfordringer ser du som de største i forhold til at forhindre seksuelle overgreb mod børn – både set fra den almindelige borgers synspunkt og fra myndighedernes synspunkt, fra samfundets synspunkt?)

Jeg har ikke flere spørgsmål. Har du noget, du gerne vil spørge om – eller noget, som du har lyst til at sige, som jeg ikke har spurgt dig om?

(Debriefing, tak og kontaktoplysninger på informanten.)

Bilag 2 – Interviewguide, fagpersoner

Dette spørgeskema er udviklet og designet til kvalitative interviews og har fungeret som en semistruktureret interviewguide for intervieweren.

Introduktion

Allerførst mange tak fordi du vil deltage i det her interview – det er til stor hjælp for vores undersøgelse, at du tager dig tid til at tale med os.

Som jeg nævnte, vil interviewet dreje sig om seksuelle overgreb mod børn, om børns trivsel og mistrivsel. Foreningen Bedre Børneliv har taget initiativ til et projekt, der netop handler om seksuelle overgreb mod børn. I forbindelse med projektet vil vi gerne blive klogere på, hvad befolkningen – både lægfolk og myndighedspersoner som dig selv – har af viden om og holdninger til emnet. Grunden til at jeg er interesseret i at interviewe dig som fagperson er, at vi søger at komme rundt om de instanser og fagpersoner, hvis arbejde direkte eller indirekte relaterer sig til børns trivsel.

Du deltager anonymt i undersøgelsen, og jeg har tavshedspligt i forhold til det, du fortæller mig. Dine svar bliver brugt til forskning og det videre arbejde med projektet – men som sagt i anonym form.

Hvis du har nogle spørgsmål, er du velkommen til at stille dem – nu, undervejs eller efter interviewet. Du må endelig også sige til, hvis måden jeg spørger på og de ord jeg bruger, ikke giver mening. Jeg tager måske ting for givet, som er anderledes for dig.

Er det ok med dig, at jeg optager interviewet?
(Roller under interviewet beskrives)

Først vil jeg høre lidt om dig:

- Hvor gammel er du?
- Hvor bor du?
- Hvor er du vokset op?
- Familieforhold/civilstand? – er du gift/ bor du sammen med nogen?

1. Kan du beskrive din jobfunktion/ hvad dit arbejde består i?

2. Hvad er i dine øjne et godt liv for et barn?

- Hvad skal der til, for at et barn har det godt?
- Hvem har ansvaret for, at et barn har det godt?
- Hvordan og hvorfor?
- Er der andre, der har en rolle i/ansvaret for at et barn har det godt?
 - o Familiens rolle?
 - o Vuggestue, børnehaven, skolen, fritidsordningen, bestemte forvaltninger etc.?
 - o Lokalsamfundet, naboer, venner?
- Har du som fagperson en rolle i/ansvar for at børn har det godt?
 - o Hvis ja, hvori består din rolle/dit ansvar?
- Er der forskel på, hvordan man opdrager børn og sætter rammerne for børns opvækst fx i byen vs. bygden, nord vs. syd, øst vs. vest – hvis du har kendskab til eller indtryk af, hvordan 'man gør' andre steder?
 - o Hvis ja, på hvilken måde?
 - o Forskelle/ ligheder?

3. Nu vil jeg gerne fokusere på seksuelle overgreb mod børn – set med dine fagbriller.

Hvad kommer du til at tænke på, når jeg siger 'seksuelle overgreb mod børn'?

- Eller ville du bruge et andet ord end 'seksuelle overgreb', som dækker det at et barn bliver udsat for noget seksuelt af en anden voksen? (krænkelse, overgreb, incest, pædofili, misbrug)
- Hvornår er der ifølge din (faglige) vurdering tale om et seksuelt overgreb mod et barn – hvor går grænsen?
- Hvem er krænkeren, personen som begår seksuelle overgreb mod børn?
- Tror du den voksne krænker ved, når de overskrider grænsen?

4. Som jeg før nævnte, og som du måske ved, så viser statistikkerne, at der er en høj forekomst af seksuelle overgreb mod børn. Hvad tror du årsagen kan være til, at det er sådan?

- Der er regionale forskelle i forhold til seksuelle overgreb. Hvad tror du den forskel kan skyldes/skal forklares med?
- Fra andre interviews har jeg hørt nogle, der mener forklaringen på seksuelle overgreb skal findes i (alkohol, hash, vold etc.) – hvad tænker du om det?
- (Er der noget, der i dine øjne karakteriserer seksualiteten i Grønland?)
- Hvis vi nu fokuserer på barnet, som det hele handler om, hvad betyder seksuelle overgreb for det enkelte barn, som overgrebet sker for?
 - o Har det konsekvenser for barnet – og hvis ja, hvilke?
 - o Har det konsekvenser for barnets familie – og hvis ja, hvilke?
- Hvis der sker et seksuelt overgreb i denne her by/bygd, og det bliver kendt, hvordan taler man så om det?
 - o Hvad betyder hændelsen for måden man er sammen på som familie, som venner, i by-/bygd livet generelt?
 - o I DK bliver seksuelle overgreb mod børn betragtet som et tabu, noget man ikke taler om. Hvad tænker du om det?
- Hvad skal der til for at forhindre seksuelle overgreb mod børn – hvis du mener det kan lade sig gøre?
 - o Hvis ja, hvordan, og hvem har en rolle i det/ansvar for at der bliver handlet?
 - o Hvis nej, hvorfor ikke/ hvad forhindrer det?
 - o Har du en rolle i det/et ansvar som fagperson – og hvis ja, kan du beskrive, hvordan du forstår den rolle/ det ansvar?
 - o Hvem samarbejder du med?

5. Er du som fagperson stødt på sager om seksuelle overgreb mod børn?

- Hvis ja, har du været involveret i sager om seksuelle overgreb mod børn?
 - o Kan du prøve at beskrive en sag, du har været involveret i, og hvad din rolle var i den?
 - o Samarbejdspartnere?
 - o Var denne sag typisk eller atypisk?
 - o Var din rolle i denne sag typisk eller atypisk ift. andre sager, du evt. har været involveret i?
 - o Blev sagen håndteret korrekt i dine øjne, eller var der noget, som du mener kunne have været gjort anderledes?
 - Hvis ja, hvad kunne have været gjort anderledes, og hvem ville da have en rolle i det/ ansvaret for det?

- Kunne noget fra myndighedernes side have forhindret, at overgrebet overhovedet fandt sted?
- Hvor meget vil du mene, at seksuelle overgreb mod børn fylder i forhold til dine øvrige arbejdsopgaver?

6. Er der sager om seksuelle overgreb mod børn, enten fra medierne eller her fra byen/bygden, som har gjort særligt indtryk på dig (uanset set om du har været fagligt involveret i dem eller ej)?*

- Hvis ja, kan du prøve at beskrive hvad den/de konkrete sag(er) handlede om?
- Hvad tænkte du, da du hørte om sagen?
- Synes du sagen blev håndteret korrekt?
 - o Hvis nej, hvordan mener du det skulle have været håndteret og af hvem?
 - o Ansvar
 - o Rollefordeling
- Tror du det pågældende overgreb kunne have været undgået?
 - o Hvis ja, hvordan?
 - o Hvis nej, hvorfor ikke?
- Var der noget, du studsede over eller provokerede dig i sagen?

(* Hvis ikke informanten kender til en sag/ikke beskriver en sag, beskrives en case, og samme underspørgsmål stilles – blot hypotetisk).

7. Har du oplevet at stå i et dilemma/ at være i konflikt med dig selv i forhold til både at være fagprofessionel og privatperson i sager, der involverede seksuelle overgreb mod børn?

- Hvis ja, kan du prøve at give et eksempel/beskrive dilemmaet?
 - o Hvordan håndterede du det?
- Har du stået i den situation at have personligt kendskab til seksuelle overgreb?
 - o Handlede du på det – og hvis ja, hvordan?
 - o Hvis nej, hvad var årsagen til det?
- Egne personlige holdninger >< at være professionel og underlagt lovgivning/arbejdsprocedurer?
- Hvilke udfordringer ser du som de største i bekæmpelsen af seksuelle overgreb mod børn – både set fra myndighedernes synspunkt og fra den enkelte borgers synspunkt?
 - o Muligheder og barrierer i befolkningen (fx viden om underretningspligten, kendskab til muligheder for hjælp, holdninger)
 - o Muligheder og barrierer i det offentlige (fx arbejdsgange, procedurer, ansvarsfordeling, beredskab, lovgivning)
 - o Hvis du skulle pege på nogle tiltag for at nedbringe antallet af overgreb, hvad ville du pege på som det vigtigste?
 - o Hvad betyder det politiske fokus på området? Og mediernes fokus?

Jeg har ikke flere spørgsmål. Har du noget, du gerne vil spørge om – eller noget, som du har lyst til at sige, som jeg ikke har spurgt dig om?

(Debriefing, tak og kontaktoplysninger på informanten.)

Bilag 3 – Telefoninterviewspørgeskema

Dette spørgeskema er udviklet og designet til en telefoninterviewundersøgelse og anvendt som et elektronisk spørgeskema, hvor interviewerne undervejs i interviewet indtaster respondentens svar på computer.

Denne papir version af spørgeskemaet er kun tænkt som en oversigt over spørgsmålene i undersøgelsen og ikke som et spørgeskema til brug for besvarelse.

SPØRGESKEMA

Baselineundersøgelse forud for 'Som Ringe i Vandet' Seksuelle overgreb mod børn – holdninger, viden og handlingsparathed

Maj 2012

Hej mit navn er

Jeg ringer fordi, vi i Center for Sundhedsforskning i Grønland er ved at gennemføre en undersøgelse om viden og holdning til seksuelle overgreb mod børn.

Du skulle meget gerne inden for de sidste par uger have modtaget et brev om denne undersøgelse og besked om, at vi ville kontakte dig.

00. Har du modtaget informationsbrevet fra os?

- (1) Ja
(2) Nej

Vi ringer til dig fordi, du er tilfældigt udvalgt til at besvare en række generelle spørgsmål om seksuelle overgreb mod børn. Vi behandler dine svar strengt fortroligt. Resultaterne fra undersøgelsen vil blive formidlet i en rapport, hvor alle besvarelserne vil fremstå anonyme.

Din viden er vigtig for at vi fremover bedre kan forebygge seksuelle overgreb mod børn.

Der er ingen rigtige eller forkerte svar.

Interviewet vil tage ca. 15 min. Du kan til hver en tid vælge at lade være med at besvare et spørgsmål, holde en pause eller helt afbryde interviewet.

Jeg håber, at det passer dig at tale med mig nu. – Eller skal jeg ringe tilbage på et andet tidspunkt?

Interviewer ID

01. Deltagerstatus

Udfyldes af interviewer (læses IKKE op)

- (1) Respondenten indvilliger i interviewet
(2) Respondenten ønsker ikke at deltage

02. Hvilket sprog ønsker du at gennemføre interviewet på?

(Dette læses kun op hvis det virker relevant at spørge, ellers afkrydses sprog af interviewer og der vælges sprog ved at klikke på flagene. Husk at man kan skifte sprog ved hvert enkelt spørgsmål)

- (1) Grønlandsk
(2) Dansk

1. Så går vi i gang. Til at starte med, vil jeg stille dig nogle spørgsmål om dig selv og det sted, hvor du bor. (Køn afkrydses af interviewer. Læs spørgsmålet op hvis du er i tvivl hvilket køn respondenteren er)

- (1) Kvinde
(2) Mand
(99) (læses IKKE op) Respondenten ønsker at afslutte interviewet nu

2. Hvor gammel er du?

(Angiv alder)

(Hvis respondenteren ikke ønsker at oplyse sin alder, bruges koden 99 som svar)

3.2. Bor du alene eller sammen med nogen?

(Her menes, om respondenteren bor sammen med andre voksne)

(LÆS svarkategorier op)

- (1) Bor alene
(2) Samboende
(3) Hjemmeboende
(4) Bofællesskab /kollegie
(99) (læses IKKE op) Respondenten ønsker at afslutte interviewet nu
(999) (Respondenten ønsker ikke at svare på spørgsmålet)

4. Har du hjemmeboende børn?

- (1) Ja
(2) Nej
(99) (læses IKKE op) Respondenten ønsker at afslutte interviewet nu
(999) (Respondenten ønsker ikke at svare på spørgsmålet)

5. Hvilken skoleuddannelse har du?

(LÆS svarkategorier op)

- (1) 8. klasse eller mindre
(2) 9.-12. klasse, realeksamen, Piareersartik
(3) Studentereksamen, HF, GU, HTX, HHX
(99) (læses IKKE op) Respondenten ønsker at afslutte interviewet nu
(999) (Respondenten ønsker ikke at svare på spørgsmålet)

6. Har du fuldført en uddannelse?

(Her menes videregående uddannelse, dvs. efter folkeskole/GU mm.)

- (1) Ja
(2) Nej
(99) (læses IKKE op) Respondenten ønsker at afslutte interviewet nu
(999) (Respondenten ønsker ikke at svare på spørgsmålet)

7. Hvad er din højeste fuldførte uddannelse?

8. Hvordan er du beskæftiget for øjeblikket?

(Her menes hovedbeskæftigelse, hvis man er studerende er studiet hovedbeskæftigelsen)

(LÆS svarkategorier op)

- (1) Fuldtids lønarbejde
- (2) Deltidslønarbejde
- (3) Lejlighedsvist lønarbejde
- (4) Selvstændig (bortset fra fangst og fiskeri)
- (5) Selvstændig fanger/ fisker
- (6) Hjemmegående
- (7) Pensionist
- (8) Arbejdsløs
- (9) Bistandshjælp
- (10) Studerende
- (11) Andet _____
- (99) (læses IKKE op) Respondenten ønsker at afslutte interviewet nu
- (999) (Respondenten ønsker ikke at svare på spørgsmålet)

8.1a. Hvad er din stilling?

(Stillingsbetegnelsen anføres nøjagtigt: f.eks. sundhedsmedhjælper, ikke bare "arbejder på sygehuset"; butiksmedhjælper, ikke bare "arbejder i butik")

8.1b. Arbejder du med børn eller unge?

- (1) Ja
- (2) Nej
- (99) (læses IKKE op) Respondenten ønsker at afslutte interviewet nu
- (999) (Respondenten ønsker ikke at svare på spørgsmålet)

9. Har du frivilligt arbejde, der involverer børn eller unge?

- (1) Ja
- (2) Nej
- (99) (læses IKKE op) Respondenten ønsker at afslutte interviewet nu
- (999) (Respondenten ønsker ikke at svare på spørgsmålet)

10. Er du vokset op i en by eller en bygd i Grønland?

(LÆS svarkategorier op)

- (1) By
- (2) Bygd
- (3) Begge dele
- (4) Ikke opvokset i Grønland
- (99) (læses IKKE op) Respondenten ønsker at afslutte interviewet nu
- (999) (Respondenten ønsker ikke at svare på spørgsmålet)

10.1. I hvilket distrikt er du vokset op? (De gamle kommuner)

(Vi ønsker at få information om hvilken kommune, respondenten er vokset op i, ud fra den gamle kommuneinddeling).

10.2. Har du altid boet i den by eller bygd, du bor nu?

(Hvis respondenterne har boet der ad flere omgange, så ca. hvor mange år vedkommende har boet det pågældende sted sammenlagt. Hvis respondenterne har boet der mindre end et år skrives 0).

- (1) Ja
- (2) Nej
- (99) (læses IKKE op) Respondenten ønsker at afslutte interviewet nu
- (999) (Respondenten ønsker ikke at svare på spørgsmålet)

11. Hvor mange år har du boet det sted, du bor nu?

12. Hvad hedder den by eller bygd, du bor i nu?

13. Tænk på det område, du bor i. Hvor ofte deltager du i aktiviteter, hvor flere mennesker i fællesskab laver noget, der kommer børnene i det område til gode?

(Giv følgende eksempler hvis der er behov:

Eksempler på aktiviteter kan være borgermøder, fastelavn, forårsoprydning, Sund Maj, idrætsforeninger, frivilligt ulønnet arbejde)

(LÆS svarkategorier op)

- (1) Deltager altid
- (2) Deltager næsten hver gang
- (3) Deltager en gang imellem
- (4) Deltager sjældent
- (5) Deltager aldrig
- (6) Der er aldrig sådan nogen aktiviteter
- (7) (læses IKKE op) Ved ikke, lige flyttet til området
- (99) (læses IKKE op) Respondenten ønsker at afslutte interviewet nu
- (999) (Respondenten ønsker ikke at svare på spørgsmålet)

14. Hvor stærk er din følelse af fællesskab og sammenhold i det område, du bor i?

(Hvis respondenterne bor i en bygd, så gælder spørgsmålet for sammenholdet i hele bygden)

(LÆS svarkategorier op)

- (1) Meget stærk
- (2) Stærk
- (3) Midt i mellem
- (4) Svag
- (5) Meget svag
- (6) (læses IKKE op) Ved ikke, lige flyttet til området
- (99) (læses IKKE op) Respondenten ønsker at afslutte interviewet nu
- (999) (Respondenten ønsker ikke at svare på spørgsmålet)

15. I hvilken grad føler du et personligt medansvar for, at børn i det område du bor i har det godt?

(LÆS svarkategorier op)

- (1) I høj grad
- (2) I nogen grad
- (3) Midt imellem
- (4) I mindre grad
- (5) Slet ikke
- (6) (læses IKKE op) Ved ikke, lige flyttet til området
- (99) (læses IKKE op) Respondenten ønsker at afslutte interviewet nu
- (999) (Respondenten ønsker ikke at svare på spørgsmålet)

16. I hvilken grad er du engageret i at sikre børns ret til et godt liv?

(LÆS svarkategorier op)

- (1) I høj grad
- (2) I nogen grad
- (3) Midt i mellem
- (4) I mindre grad
- (5) Slet ikke
- (6) (læses IKKE op) Ved ikke
- (99) (læses IKKE op) Respondenten ønsker at afslutte interviewet nu
- (999) (Respondenten ønsker ikke at svare på spørgsmålet)

De næste spørgsmål handler om seksuelle overgreb mod børn generelt. Seksuelle overgreb kan både være fysiske og ikke fysiske seksuelle handlinger. Seksuelle overgreb mod børn kan også være seksuelle handlinger begået af et andet barn eller en ung.

17. I hvilken grad synes du seksuelle overgreb mod børn er et problem i den by eller bygd, du bor i?

(LÆS svarkategorier op)

- (1) I høj grad
- (2) I nogen grad
- (3) Midt i mellem
- (4) I mindre grad
- (5) Slet ikke
- (6) (læses IKKE op) Ved ikke
- (99) (læses IKKE op) Respondenten ønsker at afslutte interviewet nu
- (999) (Respondenten ønsker ikke at svare på spørgsmålet)

18. I hvilken grad synes du seksuelle overgreb mod børn er et problem i Grønland?

(LÆS svarkategorier op)

- (1) I høj grad
- (2) I nogen grad
- (3) Midt i mellem
- (4) I mindre grad
- (5) Slet ikke
- (6) (læses IKKE op) Ved ikke
- (99) (læses IKKE op) Respondenten ønsker at afslutte interviewet nu
- (999) (Respondenten ønsker ikke at svare på spørgsmålet)

19. Er seksuelle overgreb noget, du taler med venner og familie om?

(LÆS svarkategorier op)

- (1) Ja, ofte
- (2) En gang i mellem
- (3) Sjældent
- (4) Nej, aldrig
- (5) (læses IKKE op) Ved ikke
- (99) (læses IKKE op) Respondenten ønsker at afslutte interviewet nu
- (999) (Respondenten ønsker ikke at svare på spørgsmålet)

20. I de seneste år er seksuelle overgreb et emne, der har været en del fokus på i medierne. I hvilken grad er dette et emne, der optager dig?

(LÆS svarkategorier op)

- (1) I høj grad
- (2) I nogen grad
- (3) Midt i mellem
- (4) I mindre grad
- (5) Slet ikke
- (6) (læses IKKE op) Ved ikke
- (99) (læses IKKE op) Respondenten ønsker at afslutte interviewet nu
- (999) (Respondenten ønsker ikke at svare på spørgsmålet)

21. Ved du hvor man skal henvende sig, hvis man har mistanke om eller kendskab til et barn, der er udsat for seksuelle overgreb eller anden form for omsorgssvigt?

- (1) Ja, angiv svar _____
- (2) Nej
- (99) (læses IKKE op) Respondenten ønsker at afslutte interviewet nu
- (999) (Respondenten ønsker ikke at svare på spørgsmålet)

22. Kan du komme i tanke om en kampagne eller anden information om seksuelle overgreb mod børn, der har gjort særligt indtryk på dig?

- (1) Ja, hvad? _____
- (2) Nej
- (99) (læses IKKE op) Respondenten ønsker at afslutte interviewet nu
- (999) (Respondenten ønsker ikke at svare på spørgsmålet)

22.a. Hvordan gjorde det indtryk?

23. Har du nogensinde haft mistanke om, at et barn er blevet udsat for seksuelle overgreb?

- (1) Ja
- (2) Nej
- (99) (læses IKKE op) Respondenten ønsker at afslutte interviewet nu
- (999) (Respondenten ønsker ikke at svare på spørgsmålet)

23.1 Har du fortalt nogen om din mistanke?

- (1) Ja
(2) Nej
(3) (læses IKKE op) Husker ikke
(99) (læses IKKE op) Respondenten ønsker at afslutte interviewet nu
(999) (Respondenten ønsker ikke at svare på spørgsmålet)

23.1a. Hvad gjorde, at du ikke fortalte nogen om din mistanke?

- (1) Begrundelse _____
(2) (læses IKKE op) Ved ikke
(99) (læses IKKE op) Respondenten ønsker at afslutte interviewet nu
(999) (Respondenten ønsker ikke at svare på spørgsmålet)

23.1b. Hvem talte du med?

(Her skal respondenten selv starte med at nævne, hvem de har talt med, dvs svarkategorierne læses IKKE op. EFTER respondenten har givet sit svar, læser du følgende op:)

Nu vil jeg opremse andre mulige personer eller instanser, som du muligvis også har talt med. Har du talt med?:

	Respondentens svar	Ja	Nej
Barnet	(1) ☐ _____	(2) ☐	(3) ☐
Barnets forældre	(1) ☐ _____	(2) ☐	(3) ☐
Anden familie	(1) ☐ _____	(2) ☐	(3) ☐
Mine egne venner/ familie/ kollegaer	(1) ☐ _____	(2) ☐	(3) ☐
Skolen/ institutionen	(1) ☐ _____	(2) ☐	(3) ☐
En offentlig myndighed	(1) ☐ _____	(2) ☐	(3) ☐
Andre/Andet (Skriv hvad i feltet)	(1) ☐ _____	(2) ☐	(3) ☐

24. Har du nogensinde haft kendskab til, at et barn er blevet udsat for seksuelle overgreb, hvor det ikke var rapporteret til en offentlig myndighed?

- (1) Ja
(2) Nej
(99) (læses IKKE op) Respondenten ønsker at afslutte interviewet nu
(999) (Respondenten ønsker ikke at svare på spørgsmålet)

24.1. Har du fortalt nogen om dit kendskab?

- (1) Ja
(2) Nej
(3) (læses IKKE op) Husker ikke
(99) (læses IKKE op) Respondenten ønsker at afslutte interviewet nu
(999) (Respondenten ønsker ikke at svare på spørgsmålet)

24.1a. Hvad gjorde, at du ikke fortalte nogen om dit kendskab?

- (1) Begrundelse _____
(2) (læses IKKE op) Ved ikke
(99) (læses IKKE op) Respondenten ønsker at afslutte interviewet nu
(999) (Respondenten ønsker ikke at svare på spørgsmålet)

24.1b. Hvem talte du med?

(Her skal respondenterne selv starte med at nævne, hvem de har talt med, dvs svarkategorierne læses IKKE op. EFTER respondenterne har givet sit svar, læser du følgende op:)

Nu vil jeg opremse andre mulige personer eller instanser, som du muligvis også har talt med. Har du talt med?:

	Respondentens svar	Ja	Nej
Barnet	(1) ☐ _____	(2) ☐	(3) ☐
Barnets forældre	(1) ☐ _____	(2) ☐	(3) ☐
Anden familie	(1) ☐ _____	(2) ☐	(3) ☐
Mine egne venner/ familie/ kollegaer	(1) ☐ _____	(2) ☐	(3) ☐
Skolen/ institutionen	(1) ☐ _____	(2) ☐	(3) ☐
En offentlig myndighed	(1) ☐ _____	(2) ☐	(3) ☐
Andre/Andet (Skriv hvad i feltet)	(1) ☐ _____	(2) ☐	(3) ☐

Jeg vil nu opremse nogle forskellige udsagn for dig og bede dig tage stilling til, hvor enig eller uenig du er i udsagnene. Hvis du ikke har en holdning til udsagnene er dette også ok, så siger du bare det.

25. Der bliver gjort nok for at forhindre seksuelle overgreb i Grønland.

(LÆS svarkategorier op)

- (1) Helt enig
- (2) Enig
- (3) Midt imellem
- (4) Uenig
- (5) Helt uenig
- (6) (læses IKKE op) Har ingen holdning til dette /ved ikke
- (99) (læses IKKE op) Respondenten ønsker at afslutte interviewet nu
- (999) (Respondenten ønsker ikke at svare på spørgsmålet)

26. Hvis jeg havde mistanke om, at et barn blev udsat for seksuelle overgreb, ville jeg gøre noget.

(LÆS svarkategorier op)

- (1) Helt enig
- (2) Enig
- (3) Midt i mellem
- (4) Uenig
- (5) Helt uenig
- (6) (læses IKKE op) Har ingen holdning til dette /ved ikke
- (99) (læses IKKE op) Respondenten ønsker at afslutte interviewet nu
- (999) (Respondenten ønsker ikke at svare på spørgsmålet)

I de næste fire udsagn vil jeg bede dig tage udgangspunkt i den by eller bygd du bor i.

27. Jeg er bange for, hvilke konsekvenser det kan have for mig selv og min familie, hvis jeg melder en mistanke om seksuelle overgreb til en offentlig myndighed.

(LÆS svarkategorier op)

- (1) Helt enig
- (2) Enig
- (3) Midt i mellem
- (4) Uenig
- (5) Helt uenig
- (6) (læses IKKE op) Har ingen holdning til dette /ved ikke
- (99) (læses IKKE op) Respondenten ønsker at afslutte interviewet nu
- (999) (Respondenten ønsker ikke at svare på spørgsmålet)

28. Jeg er bange, for hvilke konsekvenser det kan have for barnet, hvis jeg melder en mistanke om seksuelle overgreb til en offentlig myndighed.

(LÆS svarkategorier op)

- (1) Helt enig
- (2) Enig
- (3) Midt i mellem
- (4) Uenig
- (5) Helt uenig
- (6) (læses IKKE op) Har ingen holdning til dette /ved ikke
- (99) (læses IKKE op) Respondenten ønsker at afslutte interviewet nu
- (999) (Respondenten ønsker ikke at svare på spørgsmålet)

29. At rapportere om et seksuelt overgreb til det offentlige kan bidrage til, at barnet og familien får hjælp.

(LÆS svarkategorier op)

- (1) Helt enig
- (2) Enig
- (3) Midt i mellem
- (4) Uenig
- (5) Helt uenig
- (6) (læses IKKE op) Har ingen holdning til dette /ved ikke
- (99) (læses IKKE op) Respondenten ønsker at afslutte interviewet nu
- (999) (Respondenten ønsker ikke at svare på spørgsmålet)

30. Jeg har tillid til, at det nytter at rapportere en mistanke om seksuelle overgreb til socialforvaltningen.

(LÆS svarkategorier op)

- (1) Helt enig
- (2) Enig
- (3) Midt i mellem
- (4) Uenig
- (5) Helt uenig
- (6) (læses IKKE op) Har ingen holdning til dette /ved ikke
- (99) (læses IKKE op) Respondenten ønsker at afslutte interviewet nu
- (999) (Respondenten ønsker ikke at svare på spørgsmålet)

31. Der er et begreb på grønlandsk, der hedder Qeerleraaneq, hvor kønsdele bliver berørt uden på tøjet. I hvilken grad mener du, at Qeerleraaneq er grænseoverskridende?

(Her menes generelt)

(LÆS svarkategorier op)

- (1) I høj grad
- (2) I nogen grad
- (3) Midt imellem
- (4) I mindre grad
- (5) Slet ikke
- (6) (læses IKKE op) Ved ikke
- (99) (læses IKKE op) Respondenten ønsker at afslutte interviewet nu
- (999) (Respondenten ønsker ikke at svare på spørgsmålet)

32. Hvem mener du har ansvaret for at forhindre seksuelle overgreb mod børn? Du må gerne give flere svar.

(Her skal respondenterne selv starte med at nævne, hvem de har talt med, dvs. svarkategorierne læses IKKE op. EFTER respondenterne har givet sit svar, læser du følgende op:)

Nu vil jeg opremse andre mulige personer eller instanser. Mener du, at følgende også har et ansvar for at forhindre seksuelle overgreb mod børn?:

	Respondentens eget svar	Ja	Nej
Politikerne	(1) ☐ _____	(2) ☐	(3) ☐
Socialforvaltningen	(1) ☐ _____	(2) ☐	(3) ☐
Politiet	(1) ☐ _____	(2) ☐	(3) ☐
Sundhedsvæsenet	(1) ☐ _____	(2) ☐	(3) ☐
Skoler/ børnehaver/ fritidshjem	(1) ☐ _____	(2) ☐	(3) ☐
Lokalsamfundet	(1) ☐ _____	(2) ☐	(3) ☐
Frivillige organisationer	(1) ☐ _____	(2) ☐	(3) ☐
Naboer	(1) ☐ _____	(2) ☐	(3) ☐
Øvrig familie	(1) ☐ _____	(2) ☐	(3) ☐
Forældre	(1) ☐ _____	(2) ☐	(3) ☐
Andre /Andet (Skriv hvad i feltet)	(1) ☐ _____	(2) ☐	(3) ☐

32.a. Hvem af de personer eller instanser du har nævnt vil du mene har et særligt ansvar for at forhindre seksuelle overgreb mod børn? Du må kun give ét svar.

- (1) Politikerne
 (2) Social forvaltningen
 (3) Politiet
 (4) Sundhedsvæsenet
 (5) Skoler/ børnehaver/ fritidshjem
 (6) Lokalsamfundet
 (7) Frivillige organisationer
 (8) Naboer
 (9) Øvrig familie
 (10) Forældre
 (11) Andre /Andet _____
 (12) (læses IKKE op) Ved ikke
 (99) (læses IKKE op) Respondenten ønsker at afslutte interviewet nu
 (999) (Respondenten ønsker ikke at svare på spørgsmålet)

33. Hvem mener du er ansvarlig for at gøre noget, hvis der er mistanke om, at et barn bliver udsat for seksuelle overgreb? Du må gerne give flere svar.

(Her skal respondenten selv starte med at nævne, hvem de har talt med, dvs. svarkategorierne læses IKKE op. EFTER respondenten har givet sit svar, læser du følgende op:)

Nu vil jeg opremse andre mulige personer eller instanser. Mener du, at følgende også har et ansvar for at gøre noget, hvis der er mistanke om, at et barn bliver udsat for seksuelle overgreb?:

	Respondentens eget svar	Ja	Nej
Politikerne	(1) ☐ _____	(2) ☐	(3) ☐
Socialforvaltningen	(1) ☐ _____	(2) ☐	(3) ☐
Politiet	(1) ☐ _____	(2) ☐	(3) ☐
Sundhedsvæsenet	(1) ☐ _____	(2) ☐	(3) ☐
Skoler/ børnehaver/ fritidshjem	(1) ☐ _____	(2) ☐	(3) ☐
Lokalsamfundet	(1) ☐ _____	(2) ☐	(3) ☐
Frivillige organisationer	(1) ☐ _____	(2) ☐	(3) ☐
Naboer	(1) ☐ _____	(2) ☐	(3) ☐
Øvrig familie	(1) ☐ _____	(2) ☐	(3) ☐
Forældre	(1) ☐ _____	(2) ☐	(3) ☐
Andre /Andet (Skriv hvad i feltet)	(1) ☐ _____	(2) ☐	(3) ☐

33.a. Hvem af de personer eller instanser du har nævnt vil du mene har et særligt ansvar for at gøre noget, hvis der er mistanke om, at et barn bliver udsat for seksuelle overgreb? Du må kun give ét svar.

- (1) Forældre
- (2) Øvrig familie
- (3) Naboer
- (4) Lokalsamfundet
- (5) Skoler/ børnehaver/ fritidshjem
- (6) Frivillige organisationer
- (7) Sundhedsvæsenet
- (8) Politiet
- (9) Social forvaltningen
- (10) Politikerne
- (11) Andre/Andet (skriv hvad i feltet) _____
- (12) (læses IKKE op) Ved ikke
- (99) (læses IKKE op) Respondenten ønsker at afslutte interviewet nu
- (999) (Respondenten ønsker ikke at svare på spørgsmålet)

34. Det sker, at børn og unge udsætter andre børn og unge for seksuelle overgreb. I hvilken grad mener du seksuelle overgreb begået af børn er lige så alvorlige som seksuelle overgreb begået af voksne?

(LÆS svarkategorier op)

- (1) I høj grad
- (2) I nogen grad
- (3) Midt imellem
- (4) I mindre grad
- (5) Slet ikke
- (6) (læses IKKE op) Ved ikke
- (99) (læses IKKE op) Respondenten ønsker at afslutte interviewet nu
- (999) (Respondenten ønsker ikke at svare på spørgsmålet)

35. Har voksne borgere pligt til at rapportere til myndighederne, hvis man har en mistanke om, at et barn bliver udsat for seksuelle overgreb?

- (1) Ja
- (2) Nej
- (3) (læses IKKE op) Ved ikke
- (99) (læses IKKE op) Respondenten ønsker at afslutte interviewet nu
- (999) (Respondenten ønsker ikke at svare på spørgsmålet)

36. Har personer, der arbejder med børn, en skærpet pligt til at rapportere til myndighederne ved mistanke om seksuelle overgreb.

- (1) Ja
- (2) Nej
- (3) (læses IKKE op) Ved ikke
- (99) (læses IKKE op) Respondenten ønsker at afslutte interviewet nu
- (999) (Respondenten ønsker ikke at svare på spørgsmålet)

37. Er det muligt at henvende sig anonymt til de offentlige myndigheder, hvis man har en mistanke om, at et barn bliver udsat for seksuelle overgreb?

- (1) Ja
- (2) Nej
- (3) (læses IKKE op) Ved ikke
- (99) (læses IKKE op) Respondenten ønsker at afslutte interviewet nu
- (999) (Respondenten ønsker ikke at svare på spørgsmålet)

38. Hvor gammel skal man være, før det er tilladt at være seksuelt aktiv ifølge loven?

(svarkategorier læses IKKE op)

- (1) 11 år
- (2) 12 år
- (3) 13 år
- (4) 14 år
- (5) 15 år
- (6) 16 år
- (7) 17 år
- (8) 18 år
- (9) Andet (Skriv hvad) _____
- (10) Ved ikke
- (99) Respondenten ønsker at afslutte interviewet nu
- (999) (Respondenten ønsker ikke at svare på spørgsmålet)

39. Ved du hvor man kan henvende sig, hvis man har brug for at tale med nogen om at have været udsat for seksuelle overgreb?

- (1) Ja, angiv svar _____
- (2) Nej
- (99) Respondenten ønsker at afslutte interviewet nu (læses IKKE op)
- (999) (Respondenten ønsker ikke at svare på spørgsmålet)

Afslutningsvis vil jeg gerne stille et par spørgsmål om dine personlige erfaringer. Hvis der er noget, du ikke ønsker at svare på, siger du bare til.

40. Kender du nogen, der har været udsat for seksuelle overgreb som barn?

- (1) Ja
- (2) Nej
- (999) (læses IKKE op) Ønsker ikke at svare
- (99) (læses IKKE op) Respondenten ønsker at afslutte interviewet nu

Underretningspligt

Alle voksne personer har en pligt til at rapportere til kommunen, hvis man har en begrundet mistanke eller kendskab til et barn, der bliver udsat for seksuelt overgreb eller anden omsorgssvigt. Dette kaldes en underretning. Hvis man undlader at underrette de sociale myndigheder, kan man risikere straf i forhold til kriminalloven.

Man har mulighed for at lave en anonym underretning til kommunen.

Alle offentligt ansatte fagpersoner og personer, der arbejder med børn og unge, har en skærpet underretningspligt. Det vil sige hvis personer med skærpet underretningspligt undlader at underrette de sociale myndigheder, kan de sigtes for tjenesteforsømmelse og straffes i forhold til kriminalloven.

Forekomst

Befolkningsundersøgelserne blandt voksne har vist, at hver femte har været udsat for seksuelle overgreb i deres barndom, det er høje tal.

Børn kan også krænke andre børn seksuelt. Det er ikke strafbart, men kan få alvorlige konsekvenser for begge børn.

Uanset graden af overgreb er det afgørende for barnets evne til at komme videre efter overgrebet, at der gribes ind så tidligt som overhovedet muligt.

41. Er du selv blevet udsat for seksuelle overgreb?

- (1) Ja
(2) Nej
(999) (læses IKKE op) Ønsker ikke at svare
(99) (læses IKKE op) Respondenten ønsker at afslutte interviewet nu

41.a.

	Ja	Nej	Ved ikke (læses IKKE op)	Ønsker ikke at svare (læses IKKE op)
Var du under 15 år, da det skete?	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(999) ☐
Er personen blevet anmeldt?	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(999) ☐
Er personen blevet dømt?	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(999) ☐

Mange tak fordi du har delt dine personlige erfaringer. Inden vi runder interviewet af vil jeg sikre mig, at du har nogen at tale med, hvis du har brug for det. Du kan anonymt henvende dig til telefonlinjen Tasiorta på tlf. nr. 141. (Rådgivningstelefon er åben: Tirsdage: 8.00-10.00, torsdage: 15.00-17.00).

Inden vi runder interviewet af vil jeg bare lige gøre dig opmærksom på, at hvis du har brug for at tale med nogen, kan du anonymt henvende dig til telefonlinjen Tasiorta på tlf. nr. 141. Rådgivningstelefon er åben: Tirsdage: 8.00-10.00, torsdage: 15.00-17.00.

42. Er der noget du gerne vil sige om emnet, som jeg ikke er kommet ind på?

- (1) Ja, skriv hvad _____
(2) Nej

43. Til sidst vil jeg høre, om vi må kontakte dig igen inden for de næste tre år, hvis der er behov for at lave en ny tilsvarende undersøgelse?

- (1) Ja
(2) Nej

43.a Er der et andet tlf. nr. end dette, vi hellere skal kontakte dig på?

- (1) Mobil nr. _____
(2) Nej

Mange tak fordi du har besvaret vores spørgsmål. Jeg sætter stor pris på, at du vil hjælpe os med at få indsigt i, hvordan børn og unges liv og hverdag kan blive endnu bedre.

44. Hvis du er interesseret i det, kan jeg fortælle dig lidt mere om, hvad man skal gøre, hvis man har en mistanke om seksuelle overgreb mod et barn, og hvor mange der i Grønland bliver udsat for seksuelle overgreb.

(svarkategorier læses IKKE op)

- (1) Respondenten er interesseret
(2) Respondenten er ikke interesseret

Uanset graden af overgreb er det afgørende for barnets evne til at komme videre efter overgrebet, at der gribes ind så tidligt som overhovedet muligt.

(Afrund interviewet.)

Mange tak for din tid.

Interviewers vurdering af interviewet

(Dette udfyldes af interviewer efter interviewet er afsluttet)

Under interviewet var respondenteren:

- (1) Meget interesseret
(2) Noget interesseret
(3) Slet ikke interesseret
(4) Respondent fortalte en personlig overgrebshistorie
(5) Andet _____
(6) Interview længde (opgiv ca. tid i min.) _____

Bilag 4

Enighed i udsagn vedrørende handleparathed på mistanke om seksuelle overgreb (N=690-692). Procent.

	Helt enig	Enig	Midt imellem	Uenig	Helt uenig	Ved ikke/ ingen holdning
Jeg er bange for, hvilke konsekvenser det kan have for mig selv og min familie, hvis jeg melder en mistanke om seksuelle overgreb til en offentlig myndighed	4,5	17	8,1	43	25	2,7
Jeg er bange for, hvilke konsekvenser det kan have for barnet, hvis jeg melder en mistanke om seksuelle overgreb til en offentlig myndighed	5,7	21	13	40	18	3,0
Der bliver gjort nok for at forhindre seksuelle overgreb i Grønland	9,8	37	15	30	4,8	3,6
Jeg har altid tillid til, at det nytter at rapportere om en mistanke om seksuelle overgreb til socialforvaltningen	38	55	4,9	1,0	0,3	0,7
At rapportere om et seksuelt overgreb til det offentlige kan bidrage til, at barnet og familien får hjælp	45	50	2,3	1,0	0,4	1,2
Hvis jeg havde mistanke om, at et barn bliver udsat for seksuelle overgreb, ville jeg gøre noget	54	41	2,9	0,7	1,0	0,9